

ЗАРЕЄСТРОВАНО
рішенням Національної комісії
з цінних паперів та фондового ринку

від «22» 11 2016 року № 1130

Голова Комісії

Т.З. Хромаєв

ЗАТВЕРДЖЕНО
протоколом Біржової ради
ПрАТ «Українська фондова біржа»

від «20» жовтня 2016 року № 8

Голова Біржової ради

А.А. Колесніков

**ПРАВИЛА
УКРАЇНСЬКОЇ ФОНДОВОЇ БІРЖИ
(нова редакція)**

Київ, 2016

ЗМІСТ

Глава I.	Загальні положення	4
Розділ 1.	Загальні положення	4
Розділ 2.	Визначення основних термінів.....	4
Глава II.	Порядок допуску членів УФБ та інших осіб до біржових торгів	9
Розділ 3.	Загальні положення щодо допуску до біржових торгів.....	9
Розділ 4.	Умови набуття статусу члена УФБ	9
Розділ 5.	Вимоги до документів, які подаються для отримання членства на УФБ ...	10
Розділ 6.	Порядок прийняття рішення про надання членства на УФБ.....	11
Розділ 7.	Права та обов'язки членів УФБ.....	13
Розділ 8.	Умови та порядок переоформлення Свідоцтва про членство на УФБ	14
Розділ 9.	Тимчасове зупинення членства на біржі.....	16
Розділ 10.	Припинення членства на біржі.....	16
Розділ 11.	Порядок ведення переліків учасників торгів та їх уповноважених представників.....	18
Глава III.	Порядок допуску цінних паперів до торгівлі, зупинення та припинення торгівлі на біржі.....	20
Розділ 12.	Загальні положення щодо допуску цінних паперів до торгівлі та припинення торгівлі на біржі.....	20
Розділ 13.	Умови лістингу цінних паперів на біржі.....	22
Розділ 14.	Порядок включення цінного паперу до біржового реєстру (лістинг)	23
Розділ 15.	Підтримання лістингу на біржі.....	24
Розділ 16.	Умови та порядок зміни рівня лістингу цінних паперів.....	25
Розділ 17.	Умови та порядок виключення цінних паперів з біржового реєстру (делістинг).....	26
Розділ 18.	Умови лістингу цінних паперів іноземних емітентів.....	27
Розділ 19.	Допуск цінних паперів до торгівлі на біржі без включення до біржового реєстру.....	29
Глава IV.	Порядок організації та проведення біржових торгів.....	33
Розділ 20.	Загальні положення порядку організації та проведення біржових торгів...	33
Розділ 21.	Торги «з голосу».....	34
Розділ 22.	Торги з використанням СЕЛТ УФБ.....	39
Розділ 23.	Види ринків на УФБ.....	46
Розділ 24.	Розрахунки за біржовими контрактами.....	52
Розділ 25.	Запобігання маніпулюванню цінами та укладання нестандартних біржових контрактів.....	53
Розділ 26.	Надзвичайні ситуації.....	56
Розділ 27.	Порядок зупинення, припинення та поновлення торгівлі на УФБ.....	57
Розділ 28.	Маркет-мейкери.....	60
Глава V.	Порядок котирування цінних паперів та оприлюднення їх біржового курсу.....	61
Розділ 29.	Котирування цінних паперів	61
Розділ 30.	Порядок визначення та оприлюднення біржових курсів цінних паперів ...	62
Глава VI.	Контроль за дотриманням Правил.....	63
Розділ 31.	Порядок здійснення контролю за дотриманням Правил.....	63
Розділ 32.	Проведення заходів з фінансового моніторингу.....	65
Глава VII.	Порядок розкриття інформації про діяльність УФБ та її оприлюднення.....	67
Розділ 33.	Розкриття інформації про діяльність УФБ та її оприлюднення	67

Глава VIII. Порядок накладення санкцій за порушення цих Правил.....	69
Розділ 34. Загальні положення порядку накладення санкцій за порушення Правил біржі.....	69
Розділ 35. Накладення санкцій біржовим наглядачем.....	69
Розділ 36. Накладення санкцій правлінням УФБ.....	69
Розділ 37. Форс-мажорні застереження.....	71
Розділ 38. Накладення санкцій Дисциплінарною комісією.....	71
Глава IX. Розв'язання спорів між учасниками торгів.....	72
Розділ 39. Порядок розв'язання спорів між членами УФБ та іншими особами, які мають право брати участь у біржових торгах згідно з законодавством.....	72

Глава I. Загальні положення

Розділ 1. Загальні положення

1.1. Правила Української фондової біржі (далі – Правила) розроблені відповідно до чинного законодавства України, нормативно – правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР) та інших державних органів України та Статуту Приватного акціонерного товариства «Українська фондова біржа» (далі – УФБ або біржа).

1.2. Правила визначають порядки допуску членів УФБ та інших осіб до біржових торгів, допуску цінних паперів до торгівлі на УФБ, лістингу та делістингу цінних паперів, організації та проведення біржових торгів, котирування цінних паперів і оприлюднення їх біржового курсу, розкриття інформації про діяльність фондової біржі та її оприлюднення, розв'язання спорів між членами УФБ та іншими особами, які згідно з законодавством та цими Правилами мають право брати участь у біржових торгах, здійснення контролю за дотриманням цих Правил та накладення санкцій за порушення Правил.

1.3. Правила є обов'язковими для виконання УФБ, учасниками торгів на біржі, емітентами, цінні папери яких унесені до біржового реєстру.

1.4. Правила, а також зміни до них затверджуються Біржовою радою УФБ та є дійсними після їх реєстрації в НКЦПФР в установленому порядку.

Правила, а також зміни до них вводяться в дію рішенням Біржової ради УФБ не пізніше 10 (десяти) робочих днів з дати їх реєстрації в НКЦПФР.

Розділ 2. Визначення основних термінів

Терміни, які вживаються у цих Правилах, використовуються в такому значенні:

Адміністратор СЕЛТ – працівник УФБ, призначений Головою Правління УФБ для виконання адміністративних функцій в СЕЛТ;

Акредитація уповноважених представників учасника торгів – реєстрація на біржі уповноважених представників учасника торгів шляхом внесення їх до переліку уповноважених представників учасника торгів;

Активи - цінні папери, грошові кошти, які використовуються учасником торгів для подання заявок та укладання біржових контрактів;

Автоматизоване Робоче Місце СЕЛТ (АРМ СЕЛТ) – програмне забезпечення клієнтської частини СЕЛТ, яке в порядку та на умовах, визначених відповідною угодою між УФБ та користувачем, використовується останнім для одержання доступу до СЕЛТ у торговому режимі або режимі спостерігача;

Безперервний подвійний аукціон – технологія укладання біржових контрактів в СЕЛТ, яка передбачає безперервне співставлення зустрічних заявок учасників СЕЛТ по мірі їх надходження у відповідності з встановленою цими Правилами черговістю виконання заявок. Безперервний подвійний аукціон застосовується на УФБ при організації та проведенні біржових торгів на ринку заявок без попереднього резервування активів та ринку заявок з попереднім резервуванням активів;

Біржовий контракт (договір) - договір купівлі-продажу цінних паперів, який укладається між учасниками біржових торгів та реєструється УФБ;

Біржовий курс цінного папера – розрахункове значення ціни цінного папера (ринкова ціна цінного папера), яке визначається відповідно до порядку визначення біржового курсу цінного папера, встановленого НКЦПФР, та оприлюднено відповідно до цих Правил;

Біржовий список - документ біржі, який містить інформацію щодо цінних паперів, які на відповідну дату допущені до торгівлі на УФБ за категорією лістингових цінних паперів або за категорією позалістингових цінних паперів;

Біржовий реєстр - складова біржового списку, що містить інформацію щодо лістингових цінних паперів;

Біржовий фондовий індекс - показник, який визначає зведений курс цінних паперів, що котируються на УФБ, та розраховується біржею з урахуванням вимог, встановлених НКЦПФР;

Біржові торги - організоване подання учасниками торгів заявок на купівлю-продаж цінних паперів з метою укладання на УФБ біржових контрактів щодо цінних паперів відповідно до законодавства та цих Правил;

Гарантійний внесок – грошові кошти, які вносяться на рахунок УФБ в обслуговуючому біржу банку в порядку, визначеному Регламентом торгів, з метою забезпечення зобов'язань учасника торгів за заявками на купівлю та укладеними біржовими контрактами;

Граничний спред котирування - розраховане на певний момент часу у відсотках відношення різниці максимальної ціни безадресної заявки на продаж, при якій сумарний обсяг заявок цінного папера, розрахований наростаючим підсумком у порядку зростання ціни, становить величину, не меншу мінімально допустимого обсягу (далі - МДО) і мінімальної ціни безадресної заявки на купівлю, при якій сумарний обсяг заявок цінного папера, розрахований наростаючим підсумком у порядку зменшення ціни, становить величину, не меншу МДО до мінімальної ціни безадресної заявки на купівлю, при якій сумарний обсяг заявок цінного папера, розрахований наростаючим підсумком у порядку зменшення ціни, становить величину, не меншу МДО;

Двостороннє котирування - сукупність поданих одним учасником біржових торгів однієї або декількох безадресних заявок на купівлю та однієї або декількох безадресних заявок на продаж відповідних цінних паперів, яка відповідає вимогам, що пред'являються до граничного спреда двостороннього котирування;

Делістинг – процедура виключення цінних паперів з біржового реєстру, якщо вони не відповідають лістинговим вимогам, встановленим цими Правилами, з наступним припиненням їх обігу на УФБ або переведенням в категорію позалістингових цінних паперів;

Допуск до біржових торгів – надання біржею згідно з цими Правилами права подавати заявки та укладати біржові контракти;

Допуск до торгівлі - сукупність процедур щодо внесення цінних паперів до біржового списку;

Заявка - подана учасником біржових торгів згідно з цими Правилами пропозиція на купівлю чи продаж цінних паперів, яка містить умови, на яких пропонується здійснити укладення біржового контракту; зареєстрована біржею заявка учасника біржових торгів є пропозицією та згодою цього учасника укласти та виконати біржовий контракт;

Заявка адресна - заявка, яка подана учасником біржових торгів та адресована іншому учаснику біржових торгів;

Заявка анонімна – заявка, умови якої не дозволяють учасникам біржових торгів до моменту укладення біржового контракту ідентифікувати учасника біржових торгів, який виставив таку заявку;

Заявка безадресна - заявка, яка подана учасником біржових торгів та адресована усім учасникам біржових торгів;

Зупинення торгівлі - процедура, що призводить до заборони протягом певного строку подавати заявки та укладати біржові контракти в усіх або окремих режимах торгів щодо окремих або всіх цінних паперів;

Ініціатор аукціону – особа, що отримала доступ до біржових торгів з метою купівлі/продажу цінних паперів шляхом проведення аукціону та уклала з УФБ договір про організацію та проведення аукціону, крім випадків, передбачених законодавством;

Інформаційна взаємодія – обмін інформацією між фондовими біржами, яка ними узгоджена за складом, формою та структурою даних, періодичністю формування та передачі;

Котирувальна комісія – постійно діючий орган УФБ, який створюється для вирішення питань, пов'язаних з допуском цінних паперів до торгівлі на УФБ, лістингом та делістингом цінних паперів, зупинення та припинення торгівлі на біржі, здійснення контролю та регулювання процедури котирування цінних паперів на біржі, і діє відповідно до Статуту УФБ та Положення про Котирувальну комісію УФБ, що затверджується Біржовою радою;

Котирування – механізм визначення та/або фіксації ринкової ціни емісійного цінного паперу, що перебуває в обігу на УФБ;

Крок зміни ціни (крок торгів) – мінімально можлива різниця між цінами, що зазначаються в заявках одного напрямку (купівлі або продажу);

Ліміт максимальної зміни ціни – максимально допустиме відхилення в ході торговельної сесії ціни цінного паперу, яка зазначається в заявці режиму торгів, який бере участь у формуванні поточної ціни цього цінного паперу, від ціни закриття попереднього торговельного дня або стартової ціни (для цінних паперів, які вперше допущені до торгівлі на УФБ, або біржові контракти за якими не уклалися на біржі протягом періоду, визначеного Біржовою радою);

Лістинг – сукупність процедур з включення цінних паперів до біржового реєстру та здійснення контролю за відповідністю цінних паперів і емітента умовам та вимогам, встановленим цими Правилами;

Лістингові цінні папери - цінні папери, які пройшли процедуру лістингу на УФБ, внесені до біржового реєстру як такі, що відповідають вимогам відповідного рівня лістингу, згідно з цими Правилами;

Лот – установлена УФБ мінімальна кількість цінних паперів, яка може бути продана чи куплена під час торговельної сесії;

Маніпулювання цінами під час здійснення операцій з цінними паперами – дії, визначені частиною першою статті 10-1 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні». При цьому, не є маніпулюванням цінами на фондовому ринку дії, визначені частиною другою статті 10-1 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні»;

Маркет-мейкер - член фондової біржі, який відповідно до цих Правил зобов'язується підтримувати ліквідність ринку відповідних цінних паперів, які допущені до торгівлі;

Мінімально допустимий обсяг (МДО) - мінімально допустимий обсяг безадресної(их) заявки (заявок) на купівлю/продаж відповідних цінних паперів;

Нестандартний біржовий контракт – біржовий контракт, що не відповідає цим Правилам;

Односторонній аукціон (аукціон) – режим проведення біржових торгів, який передбачає конкурсний спосіб організації торгівлі, за яким ініціатор аукціону здійснює продаж або купівлю цінних паперів на умовах конкурентних пропозицій інших учасників аукціону. Односторонній аукціон застосовується на УФБ при організації та проведенні біржових торгів на ринку одностороннього аукціону, ринку розміщення, ринку приватизації та ринку цінних паперів, на які звернено стягнення;

Позалістингові цінні папери - цінні папери, які допущені до торгівлі на УФБ без проходження процедури лістингу;

Поточна ціна - ціна цінного папера, що розраховується біржею протягом торговельної сесії з періодичністю 1 (одна) хвилина (розрахунковий період), як середнє арифметичне зважене цін біржових контрактів, укладених за таким цінним папером протягом розрахункового періоду, з урахуванням вимог, встановлених цими Правилами. УФБ забезпечує розрахунок поточної ціни в межах ринку заявок без попереднього резервування активів і ринку заявок з попереднім резервуванням активів, які визначені п.п. 23.1 і 23.2 Правил;

Припинення торгівлі - процедура виключення цінного папера із біржового списку;

Регламент торгів – документ, що затверджується Правлінням УФБ на підставі договору з ініціатором аукціону, який визначає особливості проведення біржових торгів окремим цінним папером в режимі одностороннього аукціону;

Резервування активів - дія, здійснена відповідно до вимог законодавства, що призводить до обмеження переходу прав власності на відповідні активи, з метою використання таких активів для виконання укладених біржових контрактів;

Ринкова капіталізація емітента - ринкова вартість акцій емітента, яка визначається УФБ відповідно до вимог, встановлених НКЦПФР, та оприлюднюється на власному веб-сайті УФБ (у цілодобовому режимі);

Ринок - організаційна форма біржових торгів, яка має технологічні особливості укладання та виконання біржових контрактів. Види ринків на УФБ визначаються цими Правилами;

Розрахунковий код – код, який призначається УФБ та використовується учасником торгів для подання заявок та укладання біржових контрактів в СЕЛТ. Розрахунковий код дозволяє однозначно ідентифікувати особу, в інтересах якої учасником СЕЛТ укладаються біржові контракти, а також реквізити, необхідні для проведення клірингу та розрахунків за біржовими контрактами;

Розрахунковий центр - ПАТ «Розрахунковий центр з обслуговування договорів на фінансових ринках», з яким УФБ уклала договір про кліринг та розрахунки за правочинами щодо цінних паперів та відповідний регламент взаємодії;

Система електронних торгів (СЕЛТ) – сукупність організаційних, технологічних та технічних засобів, що використовуються УФБ для забезпечення укладання біржових контрактів між учасниками СЕЛТ. УФБ забезпечує функціонування СЕЛТ відповідно до цих Правил та вимог, що встановлені НКЦПФР до електронної торговельної системи, яка використовується фондовою біржею для організації та проведення торгів;

Ситуація цінової нестабільності – значне коливання ціни цінного папера, в результаті якого УФБ зупиняє або може зупинити торгівлю;

Стартова ціна – ціна цінного паперу, який вперше допущений до торгівлі на УФБ, або біржові контракти за яким не уклалися на біржі протягом періоду, визначеного Біржовою радою. Стартова ціна встановлюється Котирувальною комісією УФБ в порядку, що визначається Біржовою радою;

Структурний підрозділ УФБ – підрозділ УФБ, який згідно з наказом Голови Правління УФБ забезпечує виконання функцій, передбачених цими Правилами;

Торговельний день - визначений фондовою біржею період часу, протягом якого здійснюються біржові торги;

Торговельна сесія - визначений фондовою біржею період часу торговельного дня, протягом якого на фондовій біржі здійснюється укладання біржових контрактів;

Уповноважений представник учасника торгів – фізична особа, яка від імені учасника біржових торгів подає заявки та укладає біржові контракти. Уповноваженими представниками членів УФБ можуть бути лише фізичні особи, які мають сертифікат фахівця з торгівлі цінними паперами, отриманий у встановленому законодавством порядку;

Учасник торгів - член УФБ, а також у випадках, передбачених законодавством України, інші особи та державні органи, які відповідно до цих Правил отримали допуск до біржових торгів;

Учасник СЕЛТ – учасник торгів, який одержав доступ до СЕЛТ в торговому режимі згідно з цими Правилами;

Ціна відкриття - значення першої розрахованої поточної ціни протягом торговельного дня;

Ціна закриття – останнє розраховане протягом торговельного дня значення поточної ціни;

Частка акцій у вільному обігу - частка акцій у випуску у власності міноритарних акціонерів, яка визначається УФБ відповідно до вимог, встановлених НКЦПФР;

Член УФБ – юридична особа, яка має ліцензію на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з торгівлі цінними паперами, і отримала цей статус в порядку, встановленому цими Правилами.

Інші терміни, які вживаються в цих Правилах, використовуються відповідно до законодавства України.

Глава II. Порядок допуску членів УФБ та інших осіб до біржових торгів

Розділ 3. Загальні положення щодо допуску до біржових торгів

3.1. Члени УФБ, а також у випадках, передбачених законодавством України, інші особи та державні органи, отримують допуск до біржових торгів з моменту внесення інформації про таких осіб до переліку учасників біржових торгів згідно з цими Правилами.

3.2. Умови та порядок набуття статусу члена УФБ визначаються цією главою Правил.

3.3. Перелік осіб, які не є членами біржі але згідно з законодавством України можуть брати участь у біржових торгах, та порядок їх допуску до біржових торгів визначаються законами України та/або нормативно-правовими актами, прийнятими відповідними державними органами спільно з НКЦПФР.

3.4. УФБ забезпечує можливість участі у біржових торгах державних органів на підставі договору, що укладається між біржею та цим державним органом, в межах компетенції, що визначається законами України та/або нормативно-правовими актами, прийнятими цими державними органами спільно з НКЦПФР.

3.5. Умови та порядок одержання доступу до СЕЛТ УФБ визначаються підрозділом 22.1 цих Правил.

3.6. Регламентом торгів можуть визначатися обов'язкові для виконання учасником торгів умови, необхідні для його реєстрації для участі в торгах.

3.7. УФБ забезпечує доступ до біржових торгів під час їх проведення державного представника НКЦПФР шляхом надання йому можливості бути присутнім в торгівельній залі – при проведенні торгів «з голосу» та підключення до СЕЛТ УФБ в режимі спостерігача – при проведенні торгів в СЕЛТ біржі.

3.8. Перелік осіб, які не є учасниками торгів і мають право бути присутніми в торгівельній залі біржі та її філій під час проведення торгів «з голосу», визначається Головою правління УФБ.

Розділ 4. Умови набуття статусу члена УФБ

4.1. Кандидатом у члени УФБ (далі – кандидат) може бути юридична особа, яка має намір отримати цей статус відповідно до цих Правил і відповідає наступним умовам:

- має право здійснювати професійну діяльність з торгівлі цінними паперами на підставі ліцензії НКЦПФР;
- відповідно до Статуту УФБ є власником біржового місця УФБ або набула у користування біржове місце УФБ на строк не менше одного року на підставі договору з особою, якій належить біржове місце (оренда біржового місця);
- отримала допуск до біржових торгів в порядку, визначеному цими Правилами.

4.2. Для отримання допуску до біржових торгів кандидат у члени біржі повинен:

- подати до УФБ заяву на отримання членства та необхідні документи, визначені цими Правилами;
- акредитувати на біржі не менш ніж одного уповноваженого представника, який відповідає акредитаційним вимогам, визначеним п. 4.3 цих Правил;
- укласти з біржею договір на проведення операцій на УФБ, яким визначаються права і обов'язки сторін у зв'язку з допуском кандидата до здійснення торгівлі на УФБ.

4.3. Фізичні особи, яких кандидат акредитує на біржі в якості уповноважених представників, повинні відповідати наступним акредитаційним вимогам:

- наявність чинного сертифікату НКЦПФР фахівця з торгівлі цінними паперами;
- відсутність заборони у судовому порядку на провадження будь-яких дій у фінансовій сфері.

Розділ 5. Вимоги до документів, які подаються для отримання членства на УФБ

5.1. Підставою для розгляду питання про надання статусу члена УФБ є письмова заява кандидата (додаток №1) на ім'я Голови Правління УФБ.

5.2. До заяви додаються наступні документи:

5.2.1. Нотаріально засвідчена копія установчого документу кандидата.

5.2.2. Ксерокопія чинної виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань з відомостями про кандидата.

5.2.3. Ксерокопія ліцензії НКЦПФР на здійснення кандидатом професійної діяльності з торгівлі цінними паперами або ксерокопія рішення НКЦПФР щодо видачі зазначеної ліцензії.

5.2.4. Ксерокопія свідоцтва про включення до державного реєстру фінансових установ, які надають фінансові послуги на ринку цінних паперів (за наявності).

5.2.5. Ксерокопія документа, який підтверджує, що кандидат відповідно до Статуту УФБ є власником біржового місця УФБ або набув у користування біржове місце УФБ на строк не менше одного року на підставі договору з особою, якій належить біржове місце.

5.2.6. Довідка про філії (інші відокремлені структурні підрозділи) кандидата, які мають право на здійснення професійної діяльності з торгівлі цінними паперами (додаток №2).

5.2.7. Основні відомості про керівництво та фахівців кандидата, які сертифіковані НКЦПФР у встановленому порядку (додаток №3).

5.2.8. Відомості про накладені на кандидата санкції за господарські та фінансові правопорушення органами державної влади, судом, господарським або третейським судом протягом трьох останніх років до моменту подання заяви, або з моменту створення, із зазначенням дати накладання санкції, органу, що наклав санкцію, причин її накладання, виду та розміру санкцій, ступеню виконання санкції до моменту подання заяви.

5.2.9. Облікова картка члена УФБ (додаток №4).

5.2.10. Декларація кандидата про зобов'язання виконувати вимоги Етичного кодексу УФБ за встановленою формою (додаток №5).

5.2.11. Документи на кожного уповноваженого представника, якого кандидат акредитує на біржі, за переліком, визначеним п. 5.5 цих Правил.

5.2.12. Підписаний з боку кандидата договір на проведення операцій на УФБ у двох примірниках.

5.3. Ксерокопії документів, а також документи, які оформлюються за типовими формами, визначеними додатками до цих Правил, що подаються до УФБ, мають бути засвідчені підписом уповноваженої особи і печаткою торговця цінними паперами (за наявності печатки).

У разі, якщо документи підписані не керівником торговця цінними паперами, а іншою уповноваженою особою, кандидат повинен надати копію документа, який підтверджує повноваження цієї особи.

5.4. Усі документи, що подаються кандидатом, не можуть за терміном їх складання (завірення) перевищувати одномісячної давності з дати подання заяви на отримання членства.

5.5. Для акредитації уповноважених представників кандидат подає на кожного претендента наступні документи:

- заяву про акредитацію представника на біржі за встановленою формою (додаток №6);
- анкету встановленої форми (додаток №7);
- довіреність (окрім осіб, які мають право вчиняти юридичні дії від імені кандидата без довіреності), видану кандидатом представнику на право подання заявок та укладання біржових контрактів від імені кандидата (додаток №8). Термін дії

довіреності не повинен перевищувати терміну дії сертифікату НКЦПФР фахівця з торгівлі цінними паперами та/або терміну дії договору на проведення операцій на УФБ згідно з п.п. 6.7 - 6.8 Правил;

- ксерокопії 1, 2 та 11 сторінок паспорту представника;
- витяг з трудової книжки представника (місце роботи є основним) або копія контракту (робота за сумісництвом);
- ксерокопію сертифікату НКЦПФР фахівця з торгівлі цінними паперами.

5.6. Кандидати зобов'язані забезпечувати достовірність та повноту інформації і документів, які подаються ними на біржу для отримання членства на УФБ.

5.7. Кандидат несе відповідальність за достовірність інформації, що вказана у поданих для отримання членства на УФБ документах.

5.8. У випадку, якщо після подання кандидатом заяви на отримання членства на УФБ виникли зміни, що впливають на інформацію, зазначену у документах, які додані до заяви, кандидат зобов'язаний до прийняття Правлінням УФБ відповідного рішення проінформувати про це біржу з поданням документів, що підтверджують зміни, що виникли.

5.9. Незалежно від змісту прийнятого Правлінням УФБ рішення подані кандидатом документи поверненню не підлягають.

Розділ 6. Порядок прийняття рішення про надання членства на УФБ

6.1. Заява на отримання членства на біржі та комплект документів, що до неї додаються, реєструються на УФБ у встановленому порядку, після чого відповідний структурний підрозділ УФБ:

- перевіряє зареєстровану заяву та подані документи на комплектність та відповідність вимогам цих Правил;
- проводить аналіз поданих кандидатом документів на відповідність умовам, визначеним розділом 4 цих Правил;
- за наслідками перевірки та аналізу поданих документів готує висновок для винесення на розгляд Правління УФБ питання щодо надання кандидату допуску до біржових торгів та статусу члена біржі.

6.2. В ході проведення перевірки та аналізу поданих документів уповноважений працівник відповідного структурного підрозділу УФБ має право вимагати від кандидата подання (у випадку необхідності) додаткових документів та проводити консультації та зустрічі з представниками кандидата.

6.3. За наслідками розгляду заяви на підставі заключення відповідного структурного підрозділу УФБ Правління УФБ приймає відповідне рішення.

При цьому, окрім загальних вимог, визначених цими Правилами, Правлінням УФБ можуть враховуватися також такі фактори, як репутація кандидата, а також відомості про накладені на кандидата санкції за господарські та фінансові правопорушення.

6.4. Рішення приймається Правлінням УФБ не пізніше 10 (десяти) робочих днів з дати реєстрації заяви на отримання членства на біржі.

6.5. Правління УФБ може прийняти рішення про відмову у наданні кандидату допуску до здійснення торгівлі на УФБ та статусу члена біржі у випадках:

6.5.1. Кандидат додав до заяви не всі необхідні документи, визначені розділом 5 цих Правил.

6.5.2. Подані для допуску документи оформлені та/або завірені з порушенням вимог розділу 5 цих Правил.

6.5.3. Кандидат не відповідає умовам, визначеним розділом 4 цих Правил.

6.5.4. Негативних висновків, що впливають з частини другої п. 6.3 Правил.

6.6. У випадку позитивного розгляду заяви Правлінням УФБ приймає рішення про надання кандидату статусу члена УФБ, що є підставою для підписання з боку УФБ договору

на проведення операцій на УФБ і оформлення Свідоцтва про членство на УФБ, яке є підтвердженням членства на УФБ на зазначений у ньому термін.

До укладання договору на проведення операцій УФБ надає кандидату інформацію, зазначену у частині другій статті 12 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» в порядку, що визначається рішенням Біржової ради.

6.7. Якщо кандидат є акціонером біржі або власником відокремленого біржового місця, договір на проведення операцій на УФБ укладається строком на три роки (якщо строк дії ліцензії кандидата є необмежений) або до закінчення строку дії ліцензії (за наявності відповідного строку в бланку ліцензії).

6.8. У випадку, якщо кандидат набув право користування біржовим місцем, договір на проведення операцій на УФБ укладається на строк дії документу, який надає кандидату право на користування біржовим місцем, але не більше строку дії ліцензії (за наявності відповідного строку в бланку ліцензії).

6.9. Свідоцтво про членство на УФБ видається на строк дії договору на проведення операцій на УФБ.

6.10. За видачу Свідоцтва про членство на УФБ з кандидата стягується плата у розмірі, визначеному діючим Прейскурантом тарифів на послуги, що надаються УФБ, який затверджується Біржовою радою. Порядок та строки здійснення кандидатом зазначеного платежу визначаються договором на проведення операцій на УФБ.

6.11. Свідоцтво про членство на УФБ є чинним до закінчення терміну його дії або прийняття Правлінням УФБ рішення про його анулювання.

Дія Свідоцтва про членство на УФБ тимчасово зупиняється у разі прийняття Правлінням УФБ рішення про тимчасове зупинення членства – на термін до поновлення членства на біржі згідно з розділом 9 Правил.

6.12. Датою отримання кандидатом допуску до біржових торгів та набуття статусу члена УФБ є дата прийняття Правлінням УФБ рішення згідно з п. 6.6 цих Правил.

6.13. Про прийняте Правлінням УФБ рішення про надання членства біржа:

- протягом 3 (трьох) робочих днів з дати прийняття рішення письмово повідомляє кандидата;
- оприлюднює інформацію про це через офіційний веб-сайт біржі та повідомляє НКЦПФР у порядку, встановленому НКЦПФР.

6.14. У випадку відмови Правлінням УФБ в наданні статусу члена біржі, УФБ протягом 5 (п'яти) робочих днів після дати прийняття рішення направляє кандидату письмове повідомлення з обґрунтуванням причини відмови.

6.15. Якщо наслідками відмови в наданні статусу члена УФБ є причини, зазначені в п.п. 6.5.1-6.5.3 Правил, Правління УФБ може повторно розглянути питання щодо надання статусу члена біржі за умови усунення кандидатом порушень, що стали причиною відмови, протягом 10 (десяти) робочих днів з дати відправлення біржею кандидату письмового повідомлення.

6.16. Якщо наслідками відмови в наданні статусу члена УФБ є причини, зазначені в п. 6.5.4 Правил, Правління УФБ може повторно розглянути питання щодо членства на УФБ за умови отримання протягом 10 (десяти) робочих днів з дати відправлення біржею кандидату письмового повідомлення рекомендацій не менш ніж від двох членів УФБ, які відповідають наступним вимогам:

- юридична особа є членом УФБ не менше 6 (шести) місяців;
- член УФБ дотримується вимог цих Правил та інших нормативних документів УФБ, а також не має заборгованості за укладеними на УФБ угодами щодо цінних паперів перед біржею та іншими членами УФБ.

Розділ 7. Права та обов'язки членів УФБ

7.1. Член УФБ може реалізовувати свої права, визначені цим розділом Правил, протягом терміну чинності Свідоцтва про членство на УФБ згідно з п. 6.11 Правил.

7.2. Члени УФБ мають право:

7.2.1. Здійснювати торгівлю цінними паперами на УФБ та її філіях відповідно до видів професійної діяльності, які визначені в ліцензії/рішенні НКЦПФР щодо видачі ліцензії.

7.2.2. Користуватися всіма видами послуг, що надаються УФБ.

7.2.3. В будь який час відкликати довіреність уповноваженого представника члена біржі, що зумовлює припинення допуску до біржових торгів цього представника.

7.2.4. Ознайомлюватися з усіма нормативними документами УФБ, що безпосередньо впливають на права та обов'язки члена УФБ, та змінами і доповненнями, що вносяться до них.

7.2.5. Вносити на розгляд керівних органів УФБ питання щодо внесення змін та доповнень до чинних нормативних документів УФБ.

7.3. Члени УФБ мають рівні права щодо організації діяльності УФБ як організатора торгівлі.

7.4. Протягом членства на УФБ її члени зобов'язані:

7.4.1. Відповідати вимогам провадження професійної діяльності на фондовому ринку, визначених НКЦПФР.

7.4.2. В процесі торгівлі цінними паперами на УФБ дотримуватися вимог чинного законодавства України (в тому числі антимонопольного законодавства України), нормативних актів НКЦПФР.

7.4.3. Виконувати ці Правила та інші документи біржі, дотримуватися договору на проведення операцій на УФБ.

7.4.4. Визнавати компетенцію відповідних органів УФБ та виконувати прийняті ними рішення, що впливають з чинних нормативних документів УФБ.

7.4.5. Здійснювати торгівлю на біржі виключно через уповноважених представників, які акредитовані на УФБ.

7.4.6. Своєчасно в установлені УФБ терміни оформляти біржові контракти та здійснювати розрахунки за ними в порядку, визначеному Правилами та іншими нормативними документами УФБ.

7.4.7. Вести облік укладених та зареєстрованих на УФБ біржових контрактів.

7.4.8. Своєчасно та в повному обсязі сплачувати УФБ біржові збори і плату за послуги, що надаються УФБ, згідно з прейскурантом.

7.4.9. У випадку накладання відповідними органами УФБ штрафів за порушення членом УФБ або його уповноваженими представниками нормативних документів УФБ здійснювати їх оплату на рахунок УФБ в порядку та розмірах, передбачених нормативними документами УФБ.

7.4.10. Протягом одного робочого дня письмово інформувати УФБ про будь-які зміни в списку уповноважених представників члена УФБ.

7.4.11. Протягом трьох робочих днів письмово повідомляти УФБ про будь-які зміни даних, зазначених у документах, що подавалися членом УФБ для набуття статусу члена біржі, а також про:

- зміну найменування, місцезнаходження чи банківських реквізитів члена УФБ;
- переоформлення НКЦПФР ліцензії члена УФБ у зв'язку зі зміною найменування (якщо зміна найменування не пов'язана з реорганізацією члена УФБ) з доданням ксерокопії рішення НКЦПФР про переоформлення ліцензії з урахуванням зазначених змін;
- накладені органами державної влади, судом санкції за господарські правопорушення та санкції щодо порушень на ринку цінних паперів;

- арешт банківських рахунків члена УФБ із зазначенням причини арешту, хто його здійснив та на який термін, а також дату зняття арешту;
- прийняте у судовому порядку рішення про визнання члена УФБ банкрутом;
- зміни в складі керівних посадових осіб та фахівців члена УФБ, які сертифіковані в установленому НКЦПФР порядку;
- припинення діяльності члена УФБ шляхом його реорганізації (злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення) або ліквідації з будь-яких причин, у тому числі за рішенням вищого органу члена УФБ (з доданням копії відповідного рішення);
- анулювання або визнання недійсною НКЦПФР ліцензії члена УФБ на здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами.

7.4.12. Протягом однієї години після виконання грошових розрахунків щодо біржового контракту, укладеного без дотримання принципу «поставка цінних паперів проти оплати», письмово інформувати УФБ про виконання грошових розрахунків щодо такого біржового контракту, крім біржових контрактів, якими передбачено проведення грошових розрахунків через обслуговуючий УФБ банк.

7.5. З метою створення умов для реалізації прав і обов'язків членів біржі УФБ забезпечує:

- розробку та впровадження відповідно до чинного законодавства правил та вимог до здійснення операцій на УФБ та виконання розрахунків за укладеними біржовими контрактами, своєчасне інформування членів біржі про внесення змін до них;
- здійснення організації біржових торгів відповідно до чинного законодавства та нормативних документів біржі на принципах безсторонності, неупередженості, оперативності і точності;
- контроль за дотриманням членами біржі чинного законодавства, Правил та інших нормативних документів УФБ;
- дотримання членами біржі етичних норм та цивілізованих правил поведінки на фондовому ринку, впроваджує ефективні механізми розв'язання спорів між членами біржі і між останніми та їх клієнтами;
- представництво інтересів кожного з її членів у процедурах прийняття, внесення поправок або скасування будь-якого правила чи положення біржі, висунення кандидатів на керівні посади і вибори до органів управління відповідно до Статуту біржі;
- інформування членів біржі стосовно законодавства про цінні папери та про зміни, що вносяться до нього;
- інформаційну та консультаційну підтримку членів біржі стосовно проведення на УФБ операцій з цінними паперами.

Розділ 8. Умови та порядок переоформлення Свідоцтва про членство на УФБ

8.1. Підставою для переоформлення Свідоцтва про членство на УФБ є:

8.1.1. Виникнення у члена УФБ протягом терміну дії Свідоцтва про членство на УФБ зміни найменування члена УФБ (якщо зміна найменування не пов'язана з реорганізацією члена УФБ) або зміни місцезнаходження члена УФБ.

8.1.2. Намір члена УФБ продовжити членство на біржі у зв'язку з закінченням терміну дії Свідоцтва про членство на УФБ.

8.2. Переоформлення Свідоцтва про членство на УФБ здійснюється шляхом видачі Свідоцтва на новому бланку в порядку, визначеному цим розділом Правил.

8.3. У разі виникнення у члена УФБ протягом терміну дії Свідоцтва про членство на УФБ підстав для його переоформлення, які пов'язані зі зміною найменування члена УФБ

(якщо зміна найменування не пов'язана з реорганізацією члена УФБ) або зміною місцезнаходження члена УФБ, останній зобов'язаний протягом трьох робочих днів з дати отримання рішення НКЦПФР про переоформлення ліцензії (у разі зміни найменування члена УФБ) або з дати подання до НКЦПФР необхідних документів (у разі зміни місцезнаходження) подати на біржу заяву про переоформлення Свідоцтва про членство на УФБ разом з Свідоцтвом, що підлягає переоформленню, та наступними документами:

ксерокопія рішення НКЦПФР про переоформлення ліцензії члена УФБ (у разі зміни найменування члена УФБ, якщо зміна найменування не пов'язана з реорганізацією члена УФБ);

нотаріально засвідчені копії змін до статуту щодо змін найменування та/або місцезнаходження, зареєстровані в установленому порядку;

ксерокопія чинної виписки з Єдиного державного реєстру юридичних, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань з відомостями про члена УФБ;

облікова картка члена УФБ (з урахуванням відповідних змін);

підписані з боку члена УФБ зміни до договору на проведення операцій на УФБ у двох примірниках;

копія платіжного доручення про перерахування на рахунок УФБ біржового збору за видачу Свідоцтва про членство на УФБ у розмірі, визначеному діючим Прейскурантом тарифів на послуги, що надаються УФБ.

8.4. У разі, якщо підставою для переоформлення Свідоцтва про членство на УФБ є намір продовжити членство на біржі, такий член УФБ повинен до закінчення терміну дії чинного Свідоцтва з урахуванням терміну прийняття Правлінням УФБ рішення згідно з п. 8.5 Правил подати на біржу заяву про переоформлення Свідоцтва про членство на УФБ у зв'язку з продовженням членства на біржі, до якої додаються наступні документи:

- ксерокопія документа, який засвідчує набуття у користування біржового місця УФБ на строк не менше одного року на підставі договору з особою, якій належить біржове місце (окрім членів УФБ, які є акціонерами біржі та власниками відокремлених брокерських місць);
- облікова картка члена УФБ;
- довіреності на уповноважених представників члена УФБ, які зазначені в обліковій картці (якщо уповноважені представники члена УФБ залишаються у тому ж складі);
- документи на кожного нового уповноваженого представника, якого член УФБ акредитує на біржі, за переліком, визначеним п. 5.5 цих Правил (якщо у складі уповноважених представників члена біржі відбуваються зміни);
- інші документи, які визначені п. 5.2 Правил, якщо на момент подачі заяви про переоформлення Свідоцтва в цих документах, які подавалися раніше, виникли будь-які зміни (якщо зазначені документи залишилися без змін, інформація про це має бути зазначена в заяві про переоформлення Свідоцтва) ;
- підписаний з боку члена біржі договір на проведення операцій на УФБ у двох примірниках;
- копія платіжного доручення про перерахування на рахунок УФБ біржового збору за видачу Свідоцтва про членство на УФБ у розмірі, визначеному діючим Прейскурантом тарифів на послуги, що надаються УФБ.

8.5. Правління УФБ протягом трьох робочих днів з дати реєстрації на біржі заяви члена УФБ про переоформлення Свідоцтва про членство на УФБ та документів, зазначених відповідно у п. 8.3 або п. 8.4 Правил, приймає рішення про відповідне переоформлення Свідоцтва, що є підставою для:

- видачі переоформленого на новому бланку Свідоцтва про членство на УФБ з урахуванням необхідних змін та підписання з боку УФБ змін до договору на проведення операцій на УФБ;

- видачі переоформленого на новому бланку Свідоцтва про членство на УФБ та підписання з боку УФБ договору на проведення операцій на УФБ на новий термін.

8.6. Якщо підставою для переоформлення Свідоцтва про членство на УФБ є зміна найменування члена УФБ (якщо зміна найменування не пов'язана з реорганізацією члена УФБ) або зміна місцезнаходження члена УФБ, термін дії переоформленого Свідоцтва про членство на УФБ не може перевищувати терміну дії, зазначеного в Свідоцтві, що переоформлюється.

8.7. Якщо підставою для переоформлення Свідоцтва про членство на УФБ є продовження членства на УФБ, нове Свідоцтво видається на термін згідно з п. 6.9 Правил.

8.8. Про прийняте Правлінням УФБ згідно з цим розділом Положення рішення біржа протягом 3 (трьох) робочих днів з дати прийняття рішення письмово повідомляє члена УФБ.

Розділ 9. Тимчасове зупинення членства на біржі

9.1. Тимчасове зупинення членства на УФБ відбувається шляхом тимчасового зупинення допуску члена УФБ до біржових торгів у випадках:

- закінчення терміну дії Свідоцтва про членство на УФБ, якщо член УФБ не переоформлює Свідоцтво з метою продовження членства на біржі в порядку, визначеному п. 8.4 цих Правил;
- зупинення з боку біржі дії договору на проведення операцій на УФБ.

9.2. Правління УФБ має право прийняти рішення про зупинення дії договору на проведення операцій на УФБ з членом біржі у випадку:

- зупинення НКЦПФР дії ліцензії члена УФБ на право провадження професійної діяльності з торгівлі цінними паперами на строк зупинення дії ліцензії;
- порушення членом УФБ своїх обов'язків, визначених розділом 7 Правил;
- наявності у члена УФБ заборгованості по сплаті на користь УФБ біржових зборів та/або накладених УФБ штрафів – на термін до повного погашення такої заборгованості членом УФБ;
- необхідності внесення до договору на проведення операцій обов'язкових змін, які визначені договором, - на термін до моменту внесення цих змін.

9.3. Про прийняте Правлінням УФБ рішення згідно з цим розділом Правил біржа протягом одного робочого дня письмово повідомляє про це члена УФБ з зазначенням причин та терміну зупинення членства на біржі.

9.4. Біржа зупиняє допуск члена УФБ до біржових торгів:

- на наступний робочий день після дати закінчення дії договору на проведення операцій на УФБ;
- негайно з дня прийняття рішення Правлінням біржі згідно з п. 9.2 Правил.

9.5. Зупинення членства на УФБ не припиняє прав та обов'язків члена УФБ за укладеними раніше на УФБ біржовими контрактами.

9.6. Поновлення допуску до біржових торгів члена УФБ, у відношенні якого було прийнято рішення щодо тимчасового зупинення членства, здійснюється на наступний робочий день після прийняття Правлінням УФБ рішення про поновлення членства за умови усунення причин, що були підставою для тимчасового зупинення членства на біржі.

Розділ 10. Припинення членства на біржі

10.1. Припинення членства на УФБ відбувається за рішенням Правління біржі:

10.1.1. На підставі письмової заяви члена УФБ при відсутності у нього зобов'язань перед біржею та іншими членами УФБ.

10.1.2. У разі, якщо Свідоцтво про членство на УФБ, термін дії якого закінчився, протягом 30 (тридцяти) календарних днів не переоформлено на новий строк з вини члена УФБ без підтверджених письмово поважних причин.

10.1.3. У разі прийняття Правлінням УФБ рішення про анулювання Свідоцтва про членство на УФБ.

10.2. Правління УФБ має право прийняти рішення про анулювання Свідоцтва про членство на УФБ у випадках:

10.2.1. Анулювання, визнання недійсною НКЦПФР ліцензії члена УФБ на здійснення професійної діяльності з торгівлі цінними паперами або закінчення строку дії всіх ліцензій на право провадження діяльності з торгівлі цінними паперами, виданих торгівцю цінними паперами – члену УФБ.

10.2.2. Неодноразового (більше двох разів протягом календарного року) порушення членом УФБ чинних нормативних документів УФБ та/або положень договору на проведення операцій на УФБ.

10.2.3. Прострочення членом УФБ оплати на користь біржі сум штрафів та/або біржових зборів без підтверджених письмово поважних причин більш як на 10 (десять) банківських днів.

10.2.4. Втрачання членом УФБ права на здійснення торгівлі на УФБ внаслідок переходу протягом терміну дії Свідоцтва від члена УФБ до іншої особи права власності на акцію УФБ або відокремлене біржове місце, на підставі якого був отриманий статус члена УФБ, що підтверджується відповідним документом.

10.2.5. Якщо до договору на проведення операцій на УФБ, дія якого тимчасово зупинена біржею згідно з частиною п'ятою п. 9.2 Правил, не вносяться зміни з вини члена УФБ по закінченні 30 (тридцяти) календарних днів з дати зупинення дії договору.

10.2.6. Рішення суду про визнання члена УФБ банкрутом.

10.2.7. Припинення діяльності члена УФБ шляхом його реорганізації або ліквідації як юридичної особи.

10.3. З дати прийняття Правлінням УФБ рішення про анулювання Свідоцтва про членство на УФБ договір на проведення операцій на УФБ між біржею та членом УФБ вважається достроково розірваним з боку УФБ.

10.4. Член УФБ вважається таким, що вибув зі складу членів біржі, з дати прийняття Правлінням УФБ рішення про припинення його членства на біржі згідно з п. 10.1 цих Правил.

10.5. Допуск до біржових торгів юридичної особи, щодо якої прийняте рішення про припинення членства на біржі, припиняється з наступного робочого дня після дати прийняття Правління УФБ такого рішення.

10.6. Про прийняте Правлінням УФБ рішення про припинення членства на біржі остання:

- протягом 3 (трьох) робочих днів з дати прийняття рішення письмово повідомляє таку юридичну особу;
- оприлюднює інформацію про це через офіційний веб-сайт біржі та повідомляє НКЦПФР у порядку, встановленому НКЦПФР.

10.7. Припинення членства на УФБ не припиняє прав та обов'язків юридичної особи за укладеними раніше на УФБ біржовими контрактами.

10.8. У випадку визнання недійсними у судовому порядку рішень уповноважених державних органів, визначених п. п. 10.2.1 та 10.2.6 цих Правил, юридична особа, щодо якої на підставі цих пунктів було прийняте рішення про припинення членства на УФБ, має право подати на біржу заяву про поновлення членства після відміни уповноваженими державними органами рішень, визначених цими пунктами.

Розділ 11. Порядок ведення переліків учасників торгів та їх уповноважених представників

11.1. УФБ забезпечує облік учасників торгів та їх акредитованих уповноважених представників шляхом ведення переліку учасників біржових торгів та переліку уповноважених представників учасників торгів.

11.2. Інформація про члена УФБ вноситься до переліку учасників біржових торгів на дату прийняття Правлінням УФБ рішення про надання кандидату статусу члена біржі.

11.3. Інформація про учасника торгів, який не є членом УФБ, але згідно з законодавством України може брати участь у біржових торгах, вноситься до переліку учасників біржових торгів на дату виконання ним вимог щодо подання всіх необхідних для допуску до біржових торгів документів, визначених нормативно-правовими актами, прийнятими відповідними державними органами спільно з НКЦПФР.

11.4. Інформація про державний орган, який згідно з законодавством України може брати участь у біржових торгах, вноситься до переліку учасників біржових торгів на дату укладання договору між УФБ та цим державним органом.

11.5. При внесенні інформації до переліку учасників біржових торгів кожному учаснику надається відповідний реєстраційний номер, який ідентифікує цього учасника під час біржових торгів.

11.6. Перелік учасників біржових торгів містить наступні дані:

- реєстраційний номер учасника біржових торгів;
- найменування та ідентифікаційний код за ЄДРПОУ – для членів УФБ та учасників торгів – юридичних осіб, які не є членами біржі (для учасників торгів – фізичних осіб – прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи, реєстраційний номер облікової картки платника податків та/або реквізити паспорту);
- місцезнаходження, номер телефону, факсимільного та електронного зв'язку;
- реквізити та строк дії ліцензії торговця цінними паперами (для членів УФБ та учасників торгів – торговців цінними паперами, які не є членами біржі);
- дата отримання допуску до біржових торгів;
- стан допуску до біржових торгів (чинний або допуск зупинено);
- статус учасника торгів (член біржі чи особа, яка не є членом біржі).

11.7. Зміни та доповнення до переліку учасників біржових торгів вносяться на дату виникнення події у випадку внесення до переліку нових учасників, підтверджених документально змін, що виникли у попередньо внесених до переліку даних, зміни стану допуску до біржових торгів, вилучення учасника торгів з переліку.

11.8. Вилучення відповідного учасника торгів з переліку відбувається у разі:

- припинення членства на УФБ;
- виконання учасником торгів, який не є членом біржі, обов'язків по укладених біржових контрактах перед УФБ та іншими учасниками торгів;
- припинення дії договору між УФБ та державним органом, на підставі якого цей державний орган отримав допуск до біржових торгів.

11.9. Перелік уповноважених представників учасників торгів містить наступні дані:

- прізвище, ім'я, по батькові представника;
- найменування члена УФБ або учасника біржових торгів, якого він представляє;
- найменування та дату видачі документа, на підставі якого представнику надано право укладати біржові контракти;
- строк повноважень представника;
- стан повноважень представника (чинний або повноваження зупинено).

11.10. Інформація про уповноваженого представника учасника торгів вноситься до переліку на дату внесення учасника торгів до переліку учасників торгів за умови подання

цим учасником на біржу всіх необхідних для акредитації уповноваженого представника документів.

11.11. Документи, необхідні для акредитації на біржі уповноважених представників члена УФБ визначені п. 5.5 цих Правил.

11.12. Для акредитації на біржі уповноважених представників учасників торгів, які не є членами УФБ, учасник торгів подає на біржу:

- довіреність, видану учасником торгів представнику на право подання заявок та укладання біржових контрактів від імені учасника торгів;
- ксерокопії 1, 2 та 11 сторінок паспорту представника, засвідчені печаткою (за наявності печатки) учасника торгів та підписом його керівника або засвідчені нотаріально.

11.13. Фізична особа, яку учасник біржових торгів акредитує на УФБ в якості уповноваженого представника на постійній основі, повинна бути сертифікована як фахівець з торгівлі цінними паперами в установленому законодавством порядку, що підтверджується наданням на біржу ксерокопії сертифіката, засвідченої печаткою (за наявності печатки) учасника торгів та підписом його керівника. При цьому, строк повноважень представника не повинен перевищувати строку дії сертифіката фахівця з торгівлі цінними паперами.

11.14. Зміни та доповнення до переліку уповноважених представників учасників біржових торгів вносяться на дату виникнення події у випадку внесення до переліку нових уповноважених представників учасників торгів, підтверджених документально змін, що виникли у попередньо внесених до переліку даних, зміни стану повноважень представника, вилучення уповноваженого представника учасника торгів з переліку.

11.15. УФБ має право вилучити уповноваженого представника учасника біржових торгів з переліку у випадку:

- вилучення учасника торгів, якого він представляє, з переліку учасників біржових торгів;
- отримання письмового звернення учасника біржових торгів про припинення повноважень його уповноваженого представника;
- порушення уповноваженим представником чинних Правил та інших нормативних документів УФБ;
- закінчення терміну дії довіреності, на підставі якої уповноважений представник подає заявки та укладає біржові контракти від імені учасника торгів, якщо до закінчення цього терміну учасник торгів не подав на біржу нову довіреність на уповноваженого представника.

11.16. Уповноважений представник учасника біржових торгів не має права укладати біржові контракти від свого імені та за власні кошти.

Глава III. Порядок допуску цінних паперів до торгівлі, зупинення та припинення торгівлі на біржі

Розділ 12. Загальні положення щодо допуску цінних паперів до торгівлі та припинення торгівлі на біржі

12.1. Допуск цінних паперів до торгівлі на біржі здійснюється шляхом їх включення до біржового списку.

До біржового списку можуть бути включені:

- цінні папери, які допускаються до торгівлі на УФБ в процесі їх обігу з проходженням процедури лістингу (лістингові цінні папери);
- цінні папери, які допускаються до торгівлі на УФБ в процесі їх обігу або розміщення без проходження процедури лістингу (позалістингові цінні папери).

12.2. Не допускаються внесення та перебування у біржовому списку цінних паперів у разі:

- припинення емітента, про що інформація оприлюднена у порядку, встановленому законодавством;
- невідповідності емітента та його цінних паперів вимогам законодавства;
- невідповідності емітента та його цінних паперів вимогам цих Правил;
- прийняття Комісією рішення про анулювання випуску;
- визнання емісії недобросовісною;
- зупинення, припинення Комісією обігу та укладання біржових контрактів (договорів) за цінними паперами емітента;
- закінчення строку обігу цінних паперів;
- застосування до емітента ліквідаційної процедури, про що інформація оприлюднена у порядку, встановленому законодавством, крім цінних паперів емітентів, що пропонуються до продажу на фондових біржах у процесі приватизації;
- визнання емітента цінних паперів банкрутом;
- включення емітента до списку емітентів, що мають ознаки фіктивності;
- оприлюднення на веб-сайті Комісії інформації щодо встановлення факту відсутності емітента за місцезнаходженням на підставі акта про відсутність емітента за місцезнаходженням;
- нерозміщення емітентом в загальнодоступній інформаційній базі даних Комісії регулярної річної інформації (якщо емітент існує більше року) на 30-й робочий день після закінчення передбаченого законодавством граничного строку для розкриття емітентом регулярної річної інформації;
- відсутності фінансової звітності емітента за попередній квартал (у разі існування емітента менше року) на власному веб-сайті фондової біржі станом на 30-й робочий день після закінчення звітного кварталу;
- виключення емітента з державного реєстру фінансових установ;
- зупинення емітенту, що є компанією з управління активами, дії ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку;
- зупинення Комісією торгівлі цінним папером на будь-якій фондовій біржі;
- зупинення внесення змін до системи депозитарного обліку щодо цінного папера.

Припинення торгівлі цінним папером здійснюється УФБ не пізніше трьох торговельних днів з дня виявлення підстав, зазначених у цьому пункті.

12.3. Біржовий список складається з:

- біржового реєстру, який передбачає два рівня лістингу цінних паперів;
- списку позалістингових цінних паперів.

12.4. Біржовий список містить наступну інформацію:

- тікер цінного паперу (кодове позначення цінного паперу, яке надається УФБ при внесенні до біржового списку);
- найменування емітента;
- код за ЄДРПОУ емітента;
- міжнародний ідентифікаційний номер цінних паперів (у разі, якщо його наявність передбачена законодавством);
- код класифікації фінансового інструменту (код CFI);
- реєстраційний код ЄДРІСІ для цінних паперів паперів інститутів спільного інвестування;
- вид, форма випуску та тип цінного папера;
- номінальна вартість цінного папера;
- кількість цінних паперів відповідного виду в обігу;
- кількість цінних паперів у випуску (для облігацій);
- дані щодо державної реєстрації випуску цінного папера (у разі, якщо державна реєстрація випуску передбачена законодавством);
- позначення щодо віднесення цінного папера до категорії лістингових (з позначенням рівня лістингу) чи позалістингових цінних паперів;
- дата внесення (виключення) цінного папера до (з) списку.

12.5. Рішення про включення цінного паперу до біржового списку, внесення змін до інформації, раніше внесеної до списку, а також виключення зі списку приймаються Котирувальною комісією УФБ відповідно до цих Правил.

12.6. УФБ щорічно перевіряє емітента, цінні папери якого знаходяться у біржовому списку, на відповідність ознакам фіктивності протягом 60 календарних днів після закінчення передбаченого законодавством граничного строку для розкриття емітентом регулярної річної інформації, а також при внесенні цінних паперів до біржового списку.

УФБ постійно перевіряє емітента на відповідність ознакам фіктивності, здійснюючи аналіз даних про емітента, розміщених в загальнодоступній інформаційній базі даних Комісії.

У разі виявлення у емітента ознаки фіктивності УФБ повідомляє про це Комісію та може прийняти рішення про відмову у внесенні цінних паперів до біржового списку або рішення про виключення цінних паперів з біржового списку.

12.7. Цінні папери іноземних емітентів можуть бути внесені до біржового реєстру з урахуванням умов їх лістингу, визначених розділом 18 Правил.

12.8. УФБ може створити сегмент, до якого вносить позалістингові акції нових інвестиційно привабливих компаній з метою розвитку середнього бізнесу в Україні.

Внесення та перебування у такому сегменті акцій здійснюється за таких умов:

- емітент існує не менше одного року (при визначенні строку існування емітента також враховується строк існування юридичної особи, у тому числі створеної шляхом реорганізації);
- середнє значення ринкової капіталізації емітента становить суму не менше 20 000 000 грн;
- кількісний склад акціонерів емітента - не менше 50 акціонерів;
- емітент проводить щорічну аудиторську перевірку відповідно до міжнародних стандартів аудиту;
- емітенту рекомендовано дотримуватися принципів корпоративного управління та міжнародних стандартів складання фінансової звітності.

У випадку, якщо емітент протягом шести місяців відповідав усім вимогам, встановленим до даного сегмента, УФБ має право прийняти рішення щодо включення такого емітента до біржового реєстру без дотримання вимог щодо часу існування емітента.

12.9. Проведення передбачених цією главою Правил заходів, необхідних для прийняття рішення про допуск цінних паперів до торгівлі та припинення торгівлі, а також поточний моніторинг і контроль за дотриманням емітентами відповідності вимогам цього розділу Правил та лістингових вимог, здійснюється відповідним структурним підрозділом УФБ.

Розділ 13. Умови лістингу цінних паперів на біржі

13.1. До торгівлі на УФБ за категорією лістингових цінних паперів можуть бути допущені цінні папери, які відповідають наступним умовам (не стосується державних цінних паперів, емісія яких згідно з законодавством України не підлягає регулюванню НКЦПФР):

- випуск та проспект емісії цінних паперів зареєстровані відповідно до чинного законодавства України;
- здійснена державна реєстрація звіту про результати розміщення цінних паперів;
- згідно з законодавством України не існує заборони щодо торгівлі цінними паперами на фондовій біржі;
- емітент та його цінні папери відповідають умовам перебування в біржовому списку та вимогам, встановленим цим розділом Правил.

13.2. Для внесення та перебування цінних паперів у першому рівні лістингу цінні папери та їх емітенти додатково до зазначених у п. 13.1 умов повинні відповідати лістинговим вимогам, які залежно від виду цінного паперу визначені у додатку №9 до цих Правил.

13.3. Для внесення та перебування цінних паперів у другому рівні лістингу цінні папери та їх емітенти додатково до зазначених у п. 13.1 умов повинні відповідати лістинговим вимогам, які залежно від виду цінного паперу визначені у додатку №10 до цих Правил.

13.4. Біржова рада може встановлювати додаткові лістингові вимоги до цінного паперу та його емітента, що є необхідними для включення та перебування цінного паперу у біржовому реєстрі, шляхом внесення відповідних змін до цих Правил.

13.5. Ініціатором лістингу на біржі цінних паперів може бути лише емітент цих цінних паперів.

Емітент надає УФБ інформацію, необхідну для унесення та перебування цінних паперів у біржовому реєстрі.

13.6. За допуск цінних паперів до торгівлі на УФБ за категорією лістингових цінних паперів з емітента стягується плата по наступних статтях:

- плата за оцінку відповідності стану емітента лістинговим вимогам;
- плата за внесення цінних паперів емітента до біржового реєстру;
- абонентська плата за підтримання лістингу.

Розмір плати по кожній статті визначається Прейскурантом тарифів на послуги, що надаються УФБ, який затверджується Біржовою радою. Порядок та строки здійснення заявником зазначених платежів визначаються договором про підтримання лістингу, який укладається між УФБ та емітентом при прийнятті відповідно до цих Правил рішення про лістинг цінних паперів цього емітента.

13.7. Лістинговий цінний папір одного випуску одного емітента може одночасно перебувати лише в одному рівні лістингу.

13.8. УФБ може вносити державні облигації України до біржового реєстру без проходження лістингових процедур.

13.9. УФБ може вносити облігації міжнародної фінансової організації до біржового реєстру без проходження лістингових процедур на підставі укладеного договору між УФБ та такою міжнародною фінансовою організацією.

13.10. УФБ може вносити цінний папір емітента (на підставі укладеного договору між УФБ та емітентом) до другого рівня лістингу без проходження лістингових процедур у разі, якщо цінний папір материнської компанії емітента або самого емітента знаходиться в основному лістингу члена Світової федерації бірж.

13.11. УФБ може вносити облігації підприємств до першого рівня лістингу без проходження лістингових процедур, якщо акції емітента таких облігацій знаходяться в першому рівні лістингу.

Розділ 14. Порядок включення цінного паперу до біржового реєстру (лістинг)

14.1. Підставою для розгляду питання щодо включення цінного паперу до відповідного рівня лістингу, окрім випадків, передбачених п.п. 13.8 – 13.11 Правил, є письмова заява (додаток №11) емітента на ім'я Голови Котирувальної комісії УФБ.

14.2. До заяви додаються документи, які залежно від виду цінного паперу визначені у додатках №№12-15 до Правил.

14.3. Усі документи, що подаються емітентом, не можуть за терміном їх складання (завірення) перевищувати місячної давності з дати подання заяви про включення цінного паперу до біржового реєстру.

14.4. Відповідальність за достовірність інформації, яка міститься в наданих для проходження лістингу документах, несе емітент.

14.5. Незалежно від змісту прийнятого Котирувальною комісією УФБ рішення подані емітентом документи поверненню не підлягають.

14.6. Після реєстрації на біржі заяви про включення цінного паперу до біржового реєстру та комплекту документів, що до неї додаються, уповноважений працівник УФБ:

- перевіряє зареєстровану заяву та подані документи на комплектність, достовірність та відповідність вимогам цих Правил;
- проводить експертизу на відповідність цінних паперів та показників емітента лістинговим вимогам;
- за наслідками перевірки поданих документів та проведеної експертизи готує висновок для винесення на розгляд Котирувальної комісії УФБ питання щодо включення цінних паперів до відповідного рівня лістингу біржового реєстру.

14.7. В ході проведення експертизи УФБ має право вимагати від емітента подання (у випадку необхідності) додаткових документів та проводити переговори, консультації та зустрічі з представниками емітента.

14.8. За наслідками розгляду заяви на підставі висновків проведеної експертизи Котирувальна комісія УФБ приймає відповідне рішення.

14.9. Рішення приймається Котирувальною комісією УФБ не пізніше 5 (п'яти) робочих днів з дати реєстрації заяви про включення цінного паперу до біржового реєстру при умові виконання емітентом всіх встановлених вимог.

14.10. Котирувальна комісія приймає рішення про відмову у включенні цінного паперу до біржового реєстру у випадках:

- цінні папери не відповідають умовам допуску, визначеним п. 13.1 Правил, та /або лістинговим вимогам, визначеним у додатках №№9-10 до цих Правил;
- емітент додав до заяви не всі необхідні документи, визначені залежно від виду цінного паперу у додатках №№12-15 до цих Правил, або зазначена в поданих документах інформація є недостовірною;
- подані для допуску документи оформлені та/або завірені з порушенням встановлених біржею вимог;

- отримання УФБ із засобів масової інформації, а також повідомлень, розміщених на сайті НКЦПФР, інформації про порушення емітентом прав власників емітованих ним цінних паперів;

14.11. При позитивній оцінці емітента та його цінних паперів Котирувальна комісія приймає рішення про включення цінних паперів емітента до відповідного рівня лістингу біржового реєстру.

14.12. Датою включення цінного паперу до біржового реєстру є дата прийняття Котирувальною комісією УФБ рішення згідно з п. 14.11 Правил, яке є підставою для підписання з боку УФБ договору про підтримання лістингу цінних паперів емітента.

14.13. Про прийняте Котирувальною комісією рішення про включення цінного паперу до відповідного рівня лістингу біржового реєстру УФБ:

- не пізніше наступного робочого дня з дати прийняття рішення письмово повідомляє емітента
- оприлюднює таке рішення на власному веб-сайті та повідомляє НКЦПФР у встановленому порядку.

14.14. У випадку відмови Котирувальною комісією УФБ у включенні цінних паперів емітента до біржового реєстру, біржа протягом 5 (п'яти) робочих днів після дати прийняття рішення направляє емітенту письмове повідомлення з обґрунтуванням причини відмови. При цьому, якщо причиною відмови є невідповідність цінного паперу та його емітента лістинговим вимогам, Котирувальна комісія УФБ може прийняти рішення про допуск цих цінних паперів до торгівлі на УФБ без включення цих цінних паперів до біржового реєстру (в залежності від застереження, визначеного анкетною цінного паперу або письмовою заявою емітента).

14.15. Рішення Котирувальної комісії про відмову у включенні цінних паперів емітента до біржового реєстру, може бути оскаржене емітентом в Арбітражній комісії УФБ в установленому порядку протягом 10 (десяти) робочих днів з дати прийняття цього рішення.

Розділ 15. Підтримання лістингу на біржі

15.1. Протягом всього періоду перебування цінного паперу у відповідному рівні лістингу біржового реєстру цінний папір та його емітент повинні відповідати лістинговим вимогам, які залежно від виду цінного паперу визначені у додатках №№9 – 10 до цих Правил.

15.2. Для підтримання лістингу цінних паперів УФБ здійснює постійну процедуру контролю за дотриманням вимог лістингу, що включає в себе:

- заходи щодо збору та обробки інформації про емітента та умови обігу цінного паперу, який включений до біржового реєстру;
- контроль за відповідністю цінного паперу та його емітента лістинговим вимогам.

15.3. Виконання процедури контролю здійснюється уповноваженим працівником УФБ на підставі інформації, що розкривається емітентом в порядку, встановленому законодавством, подається на УФБ емітентом згідно з лістинговими вимогами, а також інформації, що оприлюднюється через офіційні друковані видання НКЦПФР та її офіційний веб-сайт, інформаційні агентства.

15.4. Для здійснення контролю за відповідністю акцій, які включені до біржового реєстру, лістинговим вимогам щодо показника розміру частки акцій у вільному обігу, УФБ здійснює розрахунок цього показника не рідше одного разу на квартал.

Частка акцій у вільному обігу визначається УФБ на підставі інформації, що розкривається емітентами цінних паперів, а також на підставі інформації, отриманої від емітента, та іншої публічної інформації.

Частка акцій у вільному обігу дорівнює вираженому у процентах відношенню кількості акцій емітента, що знаходяться у вільному обігу на фондових біржах, до загальної кількості

розміщених акцій емітента відповідно до квартальної звітності емітента або іншої інформації, яка містить відомості про власників акцій.

При розрахунку частки акцій у вільному обігу її значення округлюється до двох значущих цифр після коми.

Кількість акцій емітента, що знаходяться у вільному обігу, дорівнює різниці загальної кількості розміщених акцій емітента та акцій у власності інвесторів (крім інститутів спільного інвестування, в тому числі іноземних, недержавних пенсійних фондів), що володіють понад 5% загальної кількості розміщених акцій; акцій, що належать державі; акцій у власності пов'язаних осіб емітента, акцій, що мають обмежений обіг.

Кількість акцій емітента, що знаходяться у вільному обігу, зменшується на кількість акцій, що належать інституту спільного інвестування, в тому числі іноземних, у разі якщо кількість акцій, що належить цьому фонду, перевищує 10% від загальної кількості розміщених акцій емітента.

15.5. Для цілей лістингу УФБ використовує середнє значення ринкової капіталізації, яке розраховується один раз на квартал, при одночасному дотриманні таких вимог:

- для розрахунку використовується середнє арифметичне останніх розрахованих за кожен місяць кварталу біржових курсів;

- не менше 30% торговельних днів за квартал був розрахований біржовий курс за відповідним цінним папером.

15.6. У випадку невідповідності цінних паперів, які внесені до біржового реєстру лістинговим вимогам, встановленим для відповідного рівня лістингу, Котирувальна комісія приймає рішення про переведення цих цінних паперів з одного рівня лістингу у інший (у разі їх відповідності вимогам іншого рівня лістингу) або здійснює делістинг цінних паперів.

Розділ 16. Умови та порядок зміни рівня лістингу цінних паперів

16.1. Рішення про переведення цінних паперів емітента з другого рівня лістингу до першого (підвищення рівня лістингу) приймається Котирувальною комісією УФБ у разі їх відповідності вимогам першого рівня лістингу.

16.2. Рішення щодо переведення цінних паперів з першого рівня лістингу в другий (у разі їх відповідності вимогам другого рівня лістингу) або щодо делістингу приймається УФБ на підставі даних, оприлюднених у звітності емітента (особи, яка надає забезпечення виконання зобов'язань за випуском), та/або не пізніше трьох торговельних днів з дня виявлення невідповідності цих цінних паперів лістинговим вимогам відповідного рівня лістингу.

16.3. Якщо зменшення показника вартості чистих активів емітента (для облігацій підприємств – емітента та/або особи (осіб), яка (які) надає(ють) забезпечення виконання зобов'язань за випуском) та/або середнього значення ринкової капіталізації емітента, цінні папери якого включені до біржового реєстру, становить більше ніж 10 % від вимог, встановлених у додатках №№9 – 10 до цих Правил, та/або зменшення показника мінімальної частки акцій у вільному обігу емітента, цінні папери якого включені до біржового реєстру, становить понад 20 % від вимог, встановлених у додатках №№9 – 10 до цих Правил, та/або середнє значення ринкової капіталізації емітента не розраховується, рішення щодо переведення цінних паперів з першого рівня лістингу у другий (у разі їх відповідності вимогам другого рівня лістингу) або щодо делістингу приймається УФБ не пізніше кінця кварталу, наступного за кварталом, в якому було виявлено невідповідність, у разі неприведення зазначених показників у відповідність до встановлених вимог.

В інших випадках зменшення зазначених показників та/або зменшення показника річного чистого доходу від реалізації товарів, робіт, послуг емітента (для облігацій підприємств – емітента та/або особи (осіб), яка (які) надає(ють) забезпечення виконання зобов'язань за випуском) не більше ніж на 10 % від вимог, встановлених цим розділом, УФБ самостійно приймає рішення щодо необхідності переведення цінних паперів з першого рівня

лістингу у другий (у разі їх відповідності вимогам другого рівня лістингу) або щодо делістингу.

16.4. Про прийняте рішення щодо переведення цінного паперу з одного рівня лістингу біржового реєстру до іншого УФБ:

- не пізніше наступного робочого дня з дати прийняття рішення письмово повідомляє емітента;
- оприлюднює таке рішення на власному веб-сайті та повідомляє НКЦПФР у встановленому порядку

16.5. Переведення цінного паперу з одного рівня лістингу біржового реєстру до іншого здійснюється на визначену у рішенні Котирувальної комісії дату, але не раніше наступного робочого дня після дати прийняття Котирувальною комісією такого рішення.

16.6. Рішення Котирувальної комісії УФБ можуть бути оскаржені в Арбітражній комісії УФБ в установленому порядку протягом 10 (десяти) робочих днів з дати прийняття цього рішення.

Розділ 17. Умови та порядок виключення цінних паперів з біржового реєстру (делістинг)

17.1. Рішення про виключення цінних паперів з біржового реєстру приймається Котирувальною комісією.

17.2. Цінний папір може бути вилучений з біржового реєстру за вимогою емітента або за ініціативою УФБ у випадках, передбачених п.п. 17.3, 17.4 Правил.

17.3. УФБ приймає рішення про делістинг цінного паперу шляхом припинення торгівлі таким цінним папером на біржі за таких підстав:

- невідповідності цінного паперу та його емітента вимогам законодавства;
- закінчення строку обігу цінних паперів;
- застосування до емітента ліквідаційної процедури, про що інформація оприлюднена в порядку, встановленому законодавством;
- прийняття НКЦПФР рішення про анулювання випуску цінних паперів;
- прийняття НКЦПФР рішення про зупинення, припинення обігу та/або укладання біржових контрактів (договорів) з цінними паперами емітента;
- прийняття НКЦПФР рішення про зупинення внесення змін до систем депозитарного обліку відповідних цінних паперів;
- припинення емітента, про що інформація оприлюднена в порядку, встановленому законодавством.

17.4. УФБ приймає рішення про делістинг цінного паперу шляхом виключення цінного паперу з біржового реєстру та переведення його до категорії позалістингових цінних паперів за таких підстав:

- показники емітента, цінні папери якого включені до першого рівня лістингу, не відповідають лістинговим вимогам, наведеним у додатку №9 до цих Правил, а також не існує можливості переведення таких цінних паперів до другого рівня лістингу внаслідок невідповідності показників емітента лістинговим вимогам, наведеним у додатку №10 до цих Правил;
- показники емітента, цінні папери якого включені до другого рівня лістингу, не відповідають лістинговим вимогам, наведеним у додатку №10 до цих Правил;
- порушення емітентом порядку подання до УФБ інформації, передбаченої в додатках 9 та 10 до цих Правил, без поважних причин, підтверджених письмово.

17.5. Рішення про делістинг приймається Котирувальною комісією не пізніше трьох торговельних днів з дня виявлення зазначених у п.п. 17.3, 17.4 підстав з урахуванням застережень, визначених п. 16.3 Правил.

17.6. Виключення цінного паперу з біржового списку або виключення цінного паперу з біржового реєстру та його переведення до категорії позалістингових цінних паперів

здійснюється на наступний робочий день з дати прийняття Котирувальною комісією рішення про делістинг.

17.7. При прийнятті Котирувальною комісією рішень згідно з п.п. 17.3, 17.4 Правил договір про підтримання лістингу цінних паперів між УФБ та емітентом втрачає чинність на наступний робочий день після дати прийняття цього рішення. При цьому платежі, здійснені емітентом за лістинг, не відшкодовуються.

17.8. Котирувальна комісія має право прийняти рішення про делістинг одного виду цінних паперів емітента з одночасним делістингом інших видів цінних паперів цього ж емітента.

17.9. Про прийняте Котирувальною комісією УФБ рішення про делістинг біржа:

- не пізніше наступного робочого дня з дати прийняття рішення письмово повідомляє емітента;
- оприлюднює таке рішення на власному веб-сайті та повідомляє НКЦПФР у встановленому порядку.

17.10. Рішення Котирувальної комісії УФБ можуть бути оскаржені в Арбітражній комісії УФБ в установленому порядку протягом 10 (десяти) робочих днів з дати прийняття відповідного рішення.

Розділ 18. Умови лістингу цінних паперів іноземних емітентів

18.1. Цінні папери іноземного емітента можуть бути допущені до торгівлі на УФБ за категорією лістингових цінних паперів за умови:

- іноземний емітент уклав з УФБ договір про підтримку лістингу його цінних паперів на біржі, який відповідає вимогам, встановленим НКЦПФР;
- цінні папери іноземного емітента допущені до обігу на території України в порядку, встановленому Положенням про допуск цінних паперів іноземних емітентів до обігу на території України, затвердженим рішенням НКЦПФР від 22.11.2012р. №1692.

18.2. Договір про підтримку лістингу, що укладається між іноземним емітентом та УФБ, має передбачати:

- зобов'язання іноземного емітента оперативно розкривати на веб-сайті УФБ інформацію в тому обсягу, що і на іноземній біржі, на якій цінні папери такого цього емітента допущені до обігу (зазначена інформація повинна бути оприлюднена українською мовою у десятиденний строк з дня оприлюднення на іноземній біржі);
- можливість доручення іноземним емітентом УФБ оприлюднювати на власному веб-сайті інформацію, розкрити іноземним емітентом на іноземній біржі, з перекладом на українську мову;
- спосіб забезпечення доступу УФБ до інформаційних ресурсів, де розміщується інформація, що розкривається емітентом;
- спосіб забезпечення УФБ здійснення перекладу на українську мову інформації про емітента, що має розкриватися в Україні;
- санкції за нерозкриття інформації іноземним емітентом на веб-сайті УФБ (якщо договором передбачено зобов'язання іноземного емітента розкривати інформацію самостійно).

18.3. Внесення та перебування цінних паперів іноземного емітента (за винятком міжнародної фінансової організації) у першому рівні лістингу УФБ здійснюються при дотриманні умов, визначених п. 18.1 Правил, а також відповідності таким мінімальним вимогам:

- наявність документа, який підтверджує, що цінні папери іноземного емітента допущені до обігу на території України;

- знаходження цінних паперів іноземного емітента в основному рівні лістингу іноземної фондової біржі, яка є членом Світової федерації бірж;
- відповідність показників емітента вимогам, визначеним у додатку №9 до Правил.

18.4. Внесення та перебування цінних паперів іноземного емітента (за винятком міжнародної фінансової організації) у другому рівні лістингу УФБ здійснюються при дотриманні умов, визначених у п. 13.5 і п. 18.1 Правил, а також відповідності таким мінімальним вимогам:

- наявність документа, який підтверджує, що цінні папери іноземного емітента допущені до обігу на території України;
- знаходження цінних паперів іноземного емітента в лістингу іноземної фондової біржі.

18.5. Рішення про внесення цінного паперу іноземного емітента до другого рівня біржового реєстру приймається Котирувальною комісією УФБ не пізніше одного робочого дня після отримання від НКЦПФР або оприлюднення НКЦПФР на власному веб-сайті повідомлення про прийняття рішення про допуск цінних паперів іноземного емітента до обігу на території України.

18.6. Котирувальна комісія УФБ приймає рішення про допуск цінних паперів іноземного емітента до торгівлі у межах зазначеного у повідомленні НКЦПФР граничного обсягу цінних паперів іноземного емітента, що допущені для обігу на території України.

18.7. Про прийняте Котирувальною комісією рішення про включення цінного паперу іноземного емітента до другого рівня лістингу біржового реєстру УФБ:

- не пізніше наступного робочого дня з дати прийняття рішення письмово повідомляє іноземного емітента та оприлюднює таке рішення на власному веб-сайті;
- повідомляє НКЦПФР у встановленому порядку.

18.8. Обіг цінних паперів іноземного емітента, які включені до біржового реєстру УФБ, може здійснюватися з наступного дня після опублікування повідомлення про прийняття рішення про допуск в офіційному друкованому виданні НКЦПФР.

18.9. З моменту включення цінних паперів іноземного емітента у біржовий реєстр УФБ здійснює контроль щодо:

- відповідності цінних паперів та емітента лістинговим вимогам, визначеним п.п. 18.3 та 18.4 Правил;
- розкриття іноземним емітентом інформації відповідно до умов, визначених договором про підтримку лістингу;
- зміни граничного обсягу цінних паперів іноземного емітента, допущених до обігу на території України, який регулюється НКЦПФР.

18.10. У випадку прийняття НКЦПФР рішення про зміну граничного обсягу цінних паперів іноземного емітента, допущених до обігу на території України, відповідні зміни вносяться за рішенням Котирувальної комісії до біржового реєстру УФБ з дати набрання чинності відповідного рішення НКЦПФР відповідно до законодавства.

18.11. Якщо договором між УФБ та іноземним емітентом передбачено зобов'язання іноземного емітента розкривати інформацію самостійно, то у разі не розкриття іноземним емітентом інформації на веб-сайті УФБ остання:

- інформує про такий факт іноземну біржу, на якій цінні папери іноземного емітента допущені до торгівлі, та державний регулятор такої іноземної біржі;
- у двадцятиденний строк з дня оприлюднення інформації на іноземній фондовій біржі, на якій іноземний емітент розміщує основний випуск цінних паперів, забезпечує розміщення такої інформації українською мовою на власному веб-сайті.

18.12. Рішення про переведення цінного паперу іноземного емітента з другого рівня лістингу до першого (підвищення рівня лістингу) приймається Котирувальною комісією УФБ у разі його відповідності п. 18.3 Правил.

18.13. Рішення щодо переведення цінного паперу іноземного емітента з першого рівня лістингу в другий приймається УФБ не пізніше трьох торговельних днів з дня виявлення невідповідності цих цінних паперів вимогам п. 18.3 Правил.

18.14. Цінний папір іноземного емітента може бути вилучений з біржового реєстру (делістинг) за вимогою емітента або за ініціативою УФБ, яка має бути належним чином обґрунтована.

18.15. УФБ приймає рішення про делістинг цінного паперу іноземного емітента не пізніше трьох торговельних днів з дня виявлення таких підстав:

- невідповідності цінного паперу лістинговим вимогам, визначеним п.п. 18.3 та 18.4 Правил;
- нерозкриття іноземним емітентом інформації на веб-сайті УФБ протягом 3 (трьох) місяців з дня останнього розкриття інформації на УФБ (якщо договором між УФБ та іноземним емітентом передбачено зобов'язання іноземного емітента розкривати інформацію самостійно);
- порушення іноземним емітентом договору про підтримку лістингу;
- прийняття НКЦПФР рішення про припинення допуску цінних паперів іноземного емітента для обігу на території України.

18.16. Котирувальна комісія приймає рішення про делістинг цінних паперів іноземного емітента шляхом припинення торгівлі таким цінним папером на біржі. Вилучення цінного паперу з біржового списку здійснюється на наступний робочий день з дати прийняття Котирувальною комісією рішення.

18.17. Про прийняте Котирувальною комісією УФБ рішення про делістинг біржа:

- не пізніше наступного робочого дня з дати прийняття рішення письмово повідомляє емітента;
- оприлюднює таке рішення на власному веб-сайті та повідомляє НКЦПФР у встановленому порядку

18.18. Рішення Котирувальної комісії УФБ можуть бути оскаржені в Арбітражній комісії УФБ в установленому порядку протягом 10 (десяти) робочих днів з дати прийняття відповідного рішення.

Розділ 19. Допуск цінних паперів до торгівлі на біржі без включення до біржового реєстру

19.1. До торгівлі на УФБ без включення до біржового реєстру допускаються цінні папери, які не відповідають умовам та вимогам лістингу, і згідно з законодавством України не існує заборони щодо торгівлі цими цінними паперами на фондовій біржі.

19.2. УФБ здійснює допуск цінних паперів до торгівлі без включення їх до біржового реєстру з метою:

19.2.1. Організації ринку цінних паперів, які не відповідають лістинговим вимогам.

19.2.2. Організації процедури реалізації на конкурентних засадах цінних паперів, які знаходяться в процесі розміщення.

19.2.3. Організації процедури реалізації на конкурентних засадах цінних паперів, які підлягають примусовій реалізації або продаж яких згідно з чинним законодавством України здійснюється з використанням аукціонного механізму ціноутворення.

19.2.4. Організації торгів з продажу в процесі приватизації пакетів акцій акціонерних товариств, які відносяться до державної або комунальної власності або власності Автономної Республіки Крим.

19.3. Ініціаторами допуску до торгівлі на УФБ без включення до біржового реєстру можуть бути:

19.3.1. Емітент, член УФБ, компанія з управління активами (щодо цінних паперів інститутів спільного інвестування, які містяться в управлінні компанії з управління активами) - для цінних паперів, визначених п. 19.2.1 Правил.

19.3.2. Котирувальна комісія УФБ - для цінних паперів, визначених п. 19.2.1 Правил:

- якщо у відношенні цих цінних паперів прийняте рішення про делістинг шляхом їх переведення до категорії позалістингових цінних паперів;

- якщо процедура внесення цінного паперу до біржового списку за ініціативою УФБ передбачена договором про допуск та перебування цінного паперу у біржовому списку УФБ.

19.3.3. Емітент або андеррайтер, який є членом УФБ, - для цінних паперів, визначених п. 19.2.2 Правил.

19.3.4. Члени УФБ, що діють на підставі договорів з державними виконавчими службами, державними податковими органами, іншими організаціями, уповноваженими згідно з чинним законодавством або Кабінетом Міністрів України, заставоутримувачами (чи самі є заставоутримувачами) або ліквідаційними комісіями - для цінних паперів, визначених п. 19.2.3 Правил.

19.3.5. Державні органи приватизації, які згідно з законодавством України та нормативно – правовими актами з питань приватизації є продавцями цінних паперів, визначених п. 19.2.4 Правил.

19.4. Допуск до торгівлі без включення до біржового реєстру цінних паперів, визначених у п. 19.2.1 Правил, здійснюється, якщо інше не передбачено умовами договору з ініціатором допуску, на підставі поданих ініціатором допуску документів та прийнятого Котирувальною комісією УФБ рішення у випадках, визначених п.п. 14.14 та 17.4 Правил, або позитивного розгляду Котирувальною комісією заяви (додаток №16) ініціатора допуску, до якої додаються:

- анкета цінного паперу (додаток №17);
- копія платіжного доручення про внесення на рахунок УФБ плати за допуск цінних паперів до торгівлі без включення до біржового реєстру згідно з Прейскурантом тарифів на послуги, що надаються УФБ.

19.5. Підставою для розгляду питання щодо допуску до торгівлі без включення до біржового реєстру цінних паперів, які зазначені у п. 19.2.2 Правил, є письмова заява (додаток №18) ініціатора допуску, до якої додаються наступні документи:

- ксерокопія документу, що підтверджує реєстрацію НКЦПФР випуску цінного паперу;
- зареєстрований НКЦПФР проспект емісії цінних паперів в паперовій та електронній формах;
- анкета цінного паперу (додаток №19);
- копія платіжного доручення про внесення на рахунок УФБ плати за допуск цінних паперів до торгівлі без включення до біржового реєстру згідно з Прейскурантом тарифів на послуги, що надаються УФБ.

19.6. Для допуску цінних паперів до торгівлі в процесі їх розміщення без включення до біржового реєстру ініціатор допуску укладає з біржею договір, що визначає умови розміщення цінних паперів на УФБ, на підставі якого УФБ затверджує Регламент торгів. Договором обов'язково передбачаються зобов'язання емітента щодо надання біржі копії звіту про результати розміщення цінних паперів, який подається ним до НКЦПФР у встановлений термін.

19.7. Підставою для розгляду питання щодо допуску до торгівлі без включення до біржового реєстру цінних паперів, які зазначені у п. 19.2.3 Правил, є подані ініціатором допуску наступні документи:

- заявка на продаж цінних паперів на торгах УФБ за встановленою формою;
- ксерокопія документа, що згідно чинного законодавства України підтверджує право власності на цінні папери, що пропонуються для продажу, не більш ніж місячної давності (при цьому, кількість цінних паперів, зазначена у документі,

не повинна бути меншою за кількість цінних паперів, зазначених в заявці на продаж);

У випадку, якщо нормативно-правовими актами України, що визначають порядок примусової реалізації цінних паперів на фондових біржах, передбачений обов'язковий перелік документів, які мають подаватися на фондову біржу для реалізації таких цінних паперів, їх допуск до торгівлі на УФБ здійснюється за умови надання на біржу документів, визначених такими нормативно-правовими актами.

19.8. Допуск до торгівлі без включення до біржового реєстру цінних паперів, визначених п. 19.2.4 Правил, здійснюється УФБ на підставі поданих відповідним державним органом приватизації документів, перелік яких визначається відповідним нормативно – правовим актом з питань приватизації.

19.9. Допуск до торгівлі цінних паперів, зазначених у п.п. 19.2.3 та 19.2.4 Правил, здійснюється безоплатно.

19.10. Всі документи та копії документів, які подаються на УФБ для проходження процедури допуску до торгівлі без включення до біржового реєстру, повинні бути завірені підписом та печаткою ініціатора допуску (за наявності).

19.11. Відповідальність за достовірність інформації, яка міститься в наданих документах, несе ініціатор допуску.

19.12. Незалежно від змісту прийнятого Котирувальною комісією рішення подані ініціатором допуску документи поверненню не підлягають.

19.13. Рішення про допуск цінних паперів до торгівлі без включення до біржового реєстру приймається Котирувальною комісією не пізніше двох робочих днів з дати отримання зазначених вище документів.

19.14. Підставою для відмови у допуску цінних паперів до торгівлі без включення до біржового реєстру може бути:

- цінні папери не відповідають умовам допуску, визначеним розділом 12 Правил;
- неправильне або нечітке оформлення поданих документів;
- неподання (недодання) до заяви всіх необхідних документів;

Про відмову у допуску цінних паперів до торгівлі без включення до біржового реєстру біржа протягом одного робочого дня письмово повідомляє ініціатора допуску з обґрунтуванням причин відмови.

19.15. Про прийняте рішення про допуск цінних паперів до торгівлі без включення до біржового реєстру УФБ:

- не пізніше 09 години 30 хвилин наступного робочого дня оприлюднює інформацію про це через офіційний веб-сайт біржі в мережі Інтернет;
- повідомляє НКЦПФР у встановленому порядку.

Перші торги цінним папером починаються не раніше ніж через 2 (два) робочі дні після дати прийняття Котирувальною комісією рішення про допуск цінних паперів до торгівлі без включення до біржового реєстру.

19.16. Припинення торгівлі цінними паперами здійснюється УФБ не пізніше трьох торговельних днів з дня виявлення підстав, зазначених у п.п. 19.17-19.20 Правил.

19.17. Припинення торгівлі цінними паперами, зазначеними у п. 19.2.1 Правил, здійснюється за рішенням Котирувальної комісії у випадках:

- припинення емітента, про що інформація оприлюднена у порядку, встановленому законодавством;
- невідповідності цінного паперу та його емітента вимогам законодавства;
- не проведення біржових торгів протягом 60 календарних днів за цінними паперами, крім цінних паперів, які перебувають у біржовому списку на підставі договору про допуск та перебування цінного паперу у біржовому списку УФБ;
- закінчення строку дії або дострокового розірвання договору про допуск та перебування цінного паперу у біржовому списку УФБ, якщо такий договір укладається між УФБ та ініціатором допуску;

- прийняття НКЦПФР рішення про анулювання випуску цінних паперів;
- прийняття НКЦПФР рішення про зупинення, припинення обігу та/або укладання біржових контрактів (договорів) з цінними паперами емітента;
- прийняття НКЦПФР рішення про зупинення внесення змін до систем депозитарного обліку відповідних цінних паперів;
- закінчення строку обігу цінних паперів;
- застосування до емітента ліквідаційної процедури, про що інформація оприлюднена в порядку, встановленому законодавством.

19.18. Припинення торгівлі цінними паперами, які зазначені у п. 19.2.2 Правил, здійснюється у випадку:

- закінчення зазначеного в анкеті цінного паперу терміну розміщення через УФБ або розміщення останнього цінного паперу випуску, виходячи з зазначеної в анкеті цінного паперу кількості цінних паперів, що пропонувалися до розміщення через біржу, якщо до закінчення зазначеного терміну ініціатор розміщення не повідомив письмово УФБ про намір подальшого допуску розміщених цінних паперів до торгівлі на УФБ за відповідною категорією;
- дострокового розірвання договору про розміщення цінних паперів на УФБ, укладеного між біржею та ініціатором допуску;
- визнання в установленому законодавством порядку емісії недобросовісною.

Розміщені цінні папери можуть бути допущені до торгівлі у відповідний рівень лістингу чи як позалістингові цінні папери за умови їх відповідності вимогам, встановленим для лістингових чи позалістингових цінних паперів, лише після реєстрації НКЦПФР звіту про розміщення цих цінних паперів та видачі свідоцтва про реєстрацію випуску цінних паперів.

19.19. Припинення торгівлі цінними паперами, які зазначені у п. 19.2.3 Правил, здійснюється у випадках:

- заяви ініціатора допуску цінних паперів
- реалізації всіх зазначених в заявці на продаж цінних паперів, що пропонувалися до продажу на біржі і виконанні покупцем зобов'язань за укладеним біржовим контрактом;
- не проведення біржових торгів за цінним папером протягом 60 календарних днів.

19.20. Припинення торгівлі цінними паперами, які зазначені у п. 19.2.4 Правил, здійснюється у випадку:

- реалізації державним органом приватизації всіх цінних паперів, які згідно з наказом державного органу приватизації підлягали продажу на УФБ, та виконання покупцем зобов'язань за укладеними біржовими контрактами;
- прийняття державним органом приватизації наказу про зняття цінних паперів з торгів на УФБ.

19.21. Виключення з біржового списку цінних паперів, щодо яких прийняте рішення про припинення їх торгівлі згідно з п.п. 19.17-19.20 Правил, здійснюється на наступний робочий день з дати прийняття Котирувальною комісією рішення.

19.22. Про прийняте Котирувальною комісією рішення про припинення торгівлі УФБ оприлюднює інформацію через офіційний веб-сайт біржі в мережі Інтернет та повідомляє НКЦПФР у встановленому порядку.

Глава IV. Порядок організації та проведення біржових торгів

Розділ 20. Загальні положення порядку організації та проведення біржових торгів

20.1. УФБ забезпечує організацію та проведення регулярних торгів цінними паперами, реєструє біржові контракти, визначає умови і порядок виконання укладених біржових контрактів та здійснює контроль за їх виконанням.

20.2. УФБ забезпечує організацію та проведення біржових торгів кожного торговельного дня, який є робочим згідно із законодавством України.

Початок торговельного дня – 10:00, закінчення торговельного дня – 16:00, якщо інше не визначено згідно з п. 20.4 Правил.

20.3. Протягом торговельного дня може відбуватися кілька торговельних сесій. Моменти початку та закінчення сесій в межах одного торговельного дня визначаються Головою Правління УФБ.

20.4. УФБ за погодженням з державним представником має право змінювати час початку та/або закінчення торговельного дня з урахуванням вимог законодавства.

У випадку виникнення змін офіційних строків торгів УФБ забезпечує оприлюднення інформації про це через веб-сайт біржі одразу після погодження з державним представником.

20.5. УФБ забезпечує організацію та проведення біржових торгів:

- у формі торгів «з голосу» за технологією одностороннього аукціону;
- з використанням СЕЛТ УФБ за технологіями безперервного подвійного аукціону та одностороннього аукціону.

20.6. Місцем проведення торгів «з голосу» є відповідно УФБ або уповноважені біржею її філії, в торговельних залах яких відбуваються біржові торги.

Всі біржові контракти, укладені з використанням СЕЛТ, незалежно від місця знаходження АРМ СЕЛТ, з якого учасник СЕЛТ подає заявки та укладає біржові контракти в ході торговельної сесії, вважаються укладеними в м. Києві.

20.7. Укладання біржових контрактів здійснюється на підставі зареєстрованих заявок учасників торгів шляхом їх виконання в порядку, який при проведенні торгів «з голосу» визначається розділом 21 цих Правил, при проведенні торгів з використанням СЕЛТ УФБ – розділом 22 цих Правил.

20.8. Ціни по цінних паперах оголошуються в заявках учасників торгів у гривнях, якщо інше з додержанням вимог законодавства не встановлене Котирувальною комісією УФБ.

При укладанні біржових контрактів з купонними облігаціями сума біржового контракту включає накопичений купонний доход на день проведення розрахунків по біржовому контракту. Порядок розрахунку накопиченого купонного доходу встановлюється відповідно до документів емітента.

20.9. При укладанні на УФБ біржових контрактів учасники торгів мають дотримуватися вимог законодавства про захист економічної конкуренції.

20.10. Цією главою Правил визначається порядок організації та проведення біржових торгів цінними паперами, які пройшли допуск до торгівлі на біржі згідно з главою III Правил.

20.11. Укладання на УФБ біржових контрактів не передбачає можливості здійснення учасниками торгів маржинальних операцій.

Можливість здійснення на УФБ маржинальних операцій встановлюється шляхом внесення відповідних змін до цих Правил, які повинні визначати критерії ліквідності цінних паперів, які виступають як забезпечення при здійсненні маржинальних операцій, відповідно до вимог, встановлених НКЦПФР.

Розділ 21. Торги «з голосу»

21.1. Учасники торгів «з голосу»

21.1.1. Учасниками торгів «з голосу» є:

- ініціатор аукціону, на підставі заявки якого УФБ організовує та проводить торги «з голосу»;
- учасники аукціону, які надають зустрічні заявки на пропозицію ініціатора аукціону.

Ініціатором аукціону на торгах «з голосу» можуть бути члени УФБ, а також, у випадках, передбачених законодавством, емітенти цінних паперів, державні органи.

Учасниками аукціону на торгах «з голосу» можуть бути члени УФБ, а також інші особи у випадках, передбачених законодавством.

Якщо інше не передбачене законодавством або договором між УФБ та ініціатором аукціону, УФБ проводить торги «з голосу» при наявності зареєстрованої заявки хоча б одного учасника аукціону.

21.1.2. Реєстрація учасників торгів здійснюється УФБ в особі уповноважених представників цих учасників, які внесені до переліку уповноважених представників учасників біржових торгів згідно з главою II цих Правил.

21.1.3. Реєстрація уповноважених представників учасника торгів «з голосу» здійснюється відповідними структурними підрозділами УФБ та її філій лише протягом періоду, встановленого для проходження реєстрації.

21.1.4. Якщо Регламентом торгів визначаються обов'язкові для виконання учасником торгів умови, необхідні для його реєстрації для участі в торгах, реєстрація здійснюється лише за умови виконання встановлених умов.

21.2. Заявки на торги «з голосу»

21.2.1. Для участі в торгах «з голосу» учасники торгів подають на біржу заявки у паперовій формі, встановленій Правлінням УФБ, і які повинні містити наступні обов'язкові реквізити: напрям операції (продаж або купівля), емітент, вид цінного паперу, кількість лотів та цінних паперів в лоті, цінові умови, умови виконання розрахунків, вид операції (брокерська, дилерська), що здійснює учасник торгів, термін дії заявки.

При проведенні торгів з продажу державними органами приватизації пакетів акцій акціонерних товариств у формі торгів «з голосу», форма заявок встановлюється відповідним нормативно-правовим актом, що встановлює порядок продажу на фондових біржах пакетів акцій акціонерних товариств в процесі приватизації.

21.2.2. Формування та подача учасниками торгів заявок на торги «з голосу» здійснюється з урахуванням наступних умов:

- заявка має бути сформована з дотриманням вимог щодо розміру лотів та кроку торгів, які встановлюються Котирувальною комісією УФБ;
- всі заявки ініціатора аукціону є безадресними заявками;
- всі заявки учасників аукціону є адресними заявками, які адресуються ініціатору аукціону;
- у разі, якщо на заявку ініціатора аукціону подано декілька заявок учасників аукціону, між такими учасниками аукціону під час торгів «з голосу» відбувається конкуренція шляхом пропозиції ціни в усній формі згідно з п. 21.4 Правил;
- виконання адресної заявки відбувається шляхом акцепту (згоди на всі умови) такої заявки ініціатором аукціону згідно з п. 21.4.12 Правил.

21.2.3. Кожна заявка на торги «з голосу» повинна бути підписана уповноваженою особою учасника торгів та завірена печаткою учасника торгів (за наявності печатки).

При здійсненні брокерської операції з цінними паперами, учасник торгів обов'язково додає до заявки анкети за встановленою біржею формою, що дозволяє ідентифікувати особу, за дорученням та в інтересах якої здійснюється фінансова операція на біржі.

21.2.4. Заявки на торги «з голосу» подаються учасниками торгів за місцем проведення торгів (УФБ або уповноважені філії) у двох примірниках.

При прийомі заявок на торги «з голосу» спеціаліст УФБ або її філії, відповідальний за прийом заявок, перевіряє правильність їх оформлення та здійснює їх реєстрацію. Один примірник заявки з відміткою реєстрації біржі повертається учаснику торгів.

21.2.5. Реєстрація заявок на торги «з голосу» здійснюється відповідальною особою біржі шляхом внесення її реквізитів до переліку заявок учасників біржових торгів «з голосу», а саме: номер заявки, напрям заявки (купівля або продаж), найменування та код учасника торгів, умови заявки, вид заявки (адресна або безадресна), реквізити цінного паперу, дату та час реєстрації заявки.

21.2.6. На підставі зареєстрованих біржею (філією) заявок ініціатора аукціону УФБ (її філії) формують біржовий бюлетень з пропозиціями на торги «з голосу», який затверджується Котирувальною комісією відповідно до встановленого на УФБ регламенту та оприлюднюється через офіційний веб-сайт УФБ не пізніше 2 (двох) робочих днів до дати торгів, якщо інший строк не передбачений відповідними нормативно-правовими актами, які визначають порядок проведення торгів на фондовій біржі.

Кожний рядок біржового бюлетеня, що містить пропозицію ініціатора аукціону, називається позицією.

21.2.7. Заявки учасників аукціону на торги «з голосу» можуть подаватися на УФБ (її філії) з часу оприлюднення біржового бюлетеню і до встановленого регламентом біржі часу робочого дня, що передує торгам.

21.2.8. Якщо заявка учасника торгів «з голосу» була подана на біржу з використанням засобів факсимільного зв'язку або електронної пошти, реєстрація такого учасника торгів «з голосу» здійснюється за умови подання письмового оригіналу заявки.

21.2.9. У випадку, якщо з часу оприлюднення біржового бюлетеню сталися події, які унеможливають виконання внесеної до нього заявки ініціатора аукціону на оголошених умовах, ініціатор аукціону має право до початку торгів відмінити подану заявку шляхом подання на УФБ письмового звернення з обґрунтуванням причин відміни заявки.

21.2.10. Учасники торгів, які подали адресні заявки на торги «з голосу», не мають доступу до переліку зареєстрованих біржею таких заявок.

21.3. Повноваження спеціалістів біржі під час торгів «з голосу»

21.3.1. Для забезпечення процедури проведення торгів «з голосу» на біржі (філії) призначаються відповідальні:

- спеціалісти біржі та її філій, які відкривають, ведуть та закривають торги (ліцитатори);
- спеціалісти біржі та її філій, які фіксують факт укладання біржового контракту під час торгів (помічники ліцитатора);
- спеціалісти біржі та її філій, які в ході торгів здійснюють нагляд за процедурою проведення торгів (біржові наглядачі);
- спеціалісти біржі та її філій, які реєструють укладені під час торгів біржові контракти (біржові реєстратори).

21.3.2. Ліцитатор повинен:

- відкривати та закривати торги «з голосу»;
- вести торги «з голосу» згідно з порядком, що визначається п. 21.4 цих Правил;
- в ході торгів оперативно вирішувати конфліктні ситуації, що пов'язані з правилами поведінки під час торгів та укладанням біржових контрактів;
- оголошувати всі прийняті біржовим наглядачем рішення щодо порушників процедури торгів.

21.3.3. Ліцитатор має право зупиняти торги «з голосу» на час, що не перевищує 60 хвилин з оголошенням причин зупинки. При цьому, у випадку необхідності, учасники торгів повинні залишити торговельну залу.

21.3.4. Помічники ліцитатора повинні:

- оформляти факт укладання біржового контракту з купівлі-продажу цінних паперів запискою спеціаліста, форма якої встановлюється Правлінням УФБ;
- здійснювати звірку умов біржового контракту, факт укладання якого зафіксовано у ході торгів, з запискою спеціаліста до моменту його реєстрації;
- вести облік оформлених записок спеціаліста.

21.3.5. Біржовий наглядач повинен:

- контролювати суворе дотримання учасниками торгів правил поведінки та порядку проведення торгів;
- виносити попередження, приймати рішення про усунення від участі у торгах або вилучення із операційної зали учасника, що порушив правила поведінки та проведення торгів;
- фіксувати всі факти порушення порядку проведення торгів та у випадку необхідності порушувати арбітражний процес відповідно до Арбітражного кодексу УФБ.

21.3.6. Біржовий реєстратор повинен:

- реєструвати укладені на торгах «з голосу» біржові контракти;
- вести облік зареєстрованих біржових контрактів;
- повідомляти біржового наглядача про факти порушення учасниками торгів процедури реєстрації біржових контрактів.

21.3.7. Спеціалісти УФБ та її філій, які ведуть торги, здійснюють нагляд за процедурою проведення торгів та фіксують укладання біржового контракту, повинні мати сертифікат фахівця з питань організації торгівлі цінними паперами, який видається НКЦПФР в установленому порядку.

21.3.8. Спеціалісти УФБ та її філій не мають права брати участь в укладанні біржових контрактів, створювати власних учасників торгів, а також використовувати та передавати іншим особам службову інформацію для здійснення біржових торгів.

21.4. Порядок проведення торгів «з голосу»

21.4.1. Торги «з голосу» проводяться в торговельних залах УФБ та її філій в установлені Головою Правління УФБ години.

21.4.2. Основою торгів є інформація біржового бюлетеня з пропозиціями ініціатора аукціону. Учасник торгів, який пройшов обов'язкову реєстрацію згідно з п. 21.1 Правил отримує картку з його реєстраційним номером та біржовий бюлетень. Під час торгів їх учасники розміщуються в торговельній залі на спеціально відведених місцях.

21.4.3. Торги починаються з моменту оголошення ліцитатором про їх відкриття з одночасним ударом молотка.

21.4.4. У випадках, коли у біржовому бюлетені є зміни щодо попередніх повідомлень (оголошень), ліцитатор повідомляє про зняті з торгів ті чи інші позиції (як внаслідок їх відміни ініціатором аукціону, так й внаслідок відсутності заявок учасників аукціону).

21.4.5. Торги «з голосу» проводяться за технологією одностороннього аукціону, який залежно від напрямку заявки ініціатора аукціону може передбачати конкуренцію пропозицій учасників аукціону шляхом збільшення або зменшення ціни цінного паперу.

21.4.6. При оголошенні ліцитатором позиції ініціатора аукціону останній піднімає картку зі своїм реєстраційним номером, чим засвідчує свою присутність і те, що він стежить за ходом торгів. Відсутність в операційній залі ініціатора аукціону в момент оголошення його позиції розцінюється як відмова від заявки, а запропоновані ним цінні папери знімаються з продажу. За систематичне порушення цієї норми Правління УФБ може

порушити перед Дисциплінарною комісією питання щодо припинення допуску такого учасника до торгів.

21.4.7. Торги по кожному лоту або пакету лотів, що пропонується ініціатором аукціону, починаються з моменту оголошення ліцитатором початкової ціни об'єкту аукціону. До цього моменту пропозиції від учасників аукціону ліцитатором не приймаються і розцінюються як порушення процедури проведення торгів.

21.4.8. Кожен з учасників аукціону може сповістити про готовність купити (продати) лот двома рівноцінними способами: підняти картку зі своїм реєстраційним номером, що повернутий до ліцитатора, який засвідчує прийняття запропонованої ціни (пропозиція ціни без голосу), або без додаткових оголошень підняти картку й одночасно оголосити свою пропозицію ціни купівлі (продажу), яка має бути відповідно збільшеною (зменшеною) відносно ціни, оголошеної ліцитатором, не менше ніж на крок аукціону і обов'язково кратною цьому кроку (пропозиція ціни з голосу).

21.4.9. Учасник аукціону, який погодився з запропонованою ліцитатором ціною або запропонував нову ціну, повинен тримати картку весь час, поки ліцитатор тричі повторює запроповану ціну до оголошення його переможцем або до моменту надходження найкращої пропозиції ціни від іншого учасника аукціону.

21.4.10. Якщо після оголошення ліцитатором початкової або чергової ціни учасники аукціону одночасно підняли картки зі своїми реєстраційними номерами (пропозиція ціни без голосу), то ліцитатор повинен оголосити нову ціну, збільшену (зменшену) на відповідний крок торгів, не оголошуючи номерів учасників до останньої пропозиції, поки не визначить учасника торгів, який підняв картку зі своїм номером останнім або запропонував найкращу ціну за об'єкт аукціону шляхом пропозиції ціни з голосу.

21.4.11. Якщо після збільшення (зменшення) ціни жоден з учасників аукціону не погоджується з запропонованою ліцитатором ціною, останній зменшує (збільшує) її на крок торгів та оголошує учасника аукціону, який при цьому підняв картку зі своїм реєстраційним номером першим.

21.4.12. Пропозиція учасника аукціону вважається акцептованою з боку ініціатора аукціону, а біржовий контракт вважається укладеним, в момент визначення ліцитатором учасника аукціону, що запропонував найкращу ціну, після триразового оголошення такої пропозиції та одночасного удару молотка у гонг.

21.4.13. Після укладання біржового контракту помічник ліцитатора фіксує факт укладання біржового контракту і робить відповідний запис у записці спеціаліста.

21.4.14. У випадках, коли після запропонованої ліцитатором ціни ніхто з учасників аукціону не підняв картки зі своїм реєстраційним номером, ініціатор аукціону може змінити попередні цінові умови позиції, що розглядається.

Якщо ініціатор аукціону вносить пропозиції змінити попередні умови, ліцитатор веде торги на запропонованих умовах.

21.4.15. Торги закриваються з моменту оголошення ліцитатором про їх закриття з одночасним ударом молотка.

21.5. Правила поведінки під час торгів «з голосу»

21.5.1. Під час проведення торгів від моменту їх початку і до завершення учасникам торгів та присутнім особам заборонено:

вести розмови між собою;

використовувати час торгів для вирішення питань чи оголошення інформації, що не стосується даних торгів;

будь-яким чином втручатися в процес торгів (оголошувати пропозиції стосовно ціни чи послідовності розгляду позицій, розбивки позиції біржового бюлетеню на лоти або їх об'єднання тощо) крім дій, визначених п. 21.4 цих Правил;

підносити картки з номерами до моменту оголошення ліцитатором ціни за цінний папір;

будь-яким чином втручатися в процес торгів (підносити картки з номерами, оголошувати пропозиції стосовно ціни тощо), якщо ці дії здійснюють особи, які не заявлені в торгах по даній позиції біржового бюлетеню;

вільно пересуватися по операційній залі біржі, де проходять торги, без дозволу служби охорони порядку УФБ;

здійснювати будь-які інші дії, що порушують порядок проведення торгів «з голосу», визначений п. 21.4 цих Правил.

21.6. Порядок документального оформлення, реєстрації та обліку біржових контрактів, укладених під час торгів «з голосу»

21.6.1. Біржові контракти з купівлі-продажу цінних паперів, укладені під час торгів «з голосу», оформлюються за типовою формою, яка затверджується Правлінням УФБ, на підставі власних записів сторін, здійснених під час торгів, і записки спеціаліста, що подається за запитом сторін (сторони) при звірці умов біржового контракту.

21.6.2. Протягом 30 хвилин після закінчення біржових торгів, якщо інше не передбачене Регламентом торгів, на підставі зафіксованих під час торгів біржових контрактів УФБ (філія) готує:

- протокол торгів, який підписується біржовим наглядачем;
- біржові контракти, звірка умов яких з запискою спеціаліста здійснюється помічником ліцитатора до їх підписання та реєстрації на біржі.

21.6.3. Відповідальність за оформлення біржового контракту, інформування про спори щодо умов біржового контракту та його реєстрацію покладається на учасника аукціону, визначеного згідно з п. 21.4.12 Правил.

21.6.4. Після підписання біржового контракту його сторонами біржовий реєстратор надає йому реєстраційний номер, підписує та завіряє печаткою біржі, після чого біржовий контракт вважається зареєстрованим, про що біржовим реєстратором робиться відповідний запис в переліку укладених біржових контрактів, який містить наступні дані:

- реєстраційний номер біржового контракту;
- сторони контракту;
- дату і час укладання контракту;
- реквізити цінного папера, щодо якого було укладено біржовий контракт;
- суму біржового контракту;
- кількість цінних паперів, щодо яких було укладено біржовий контракт;
- ціну цінного папера, за якою було укладено біржовий контракт.

21.6.5. При виникненні між сторонами контракту спору стосовно умов біржового контракту, остаточною є умова, зафіксована в записці спеціаліста.

21.6.6. Сторона біржового контракту, що не погодилася з умовами супротивної сторони, підтвердженими запискою спеціаліста, вважається такою, що відмовилась від оформлення біржового контракту.

21.6.7. Укладений під час торгів «з голосу» біржовий контракт повинен бути документально оформлений його сторонами та зареєстрований на УФБ не пізніше 16-ої години дня торгів, якщо інше не визначено Регламентом торгів.

21.6.8. Якщо до встановленого терміну сторона біржового контракту не підписує біржовий контракт, останній вважається недійсним, а сторона такою, що відмовилась від оформлення біржового контракту. У цьому випадку УФБ та інша сторона (контрагент) біржового контракту не пізніше 17-ої години дня торгів (якщо інший термін не визначений Регламентом торгів) складають та підписують спільний акт про відмову від оформлення біржового контракту, копія якого передається стороні біржового контракту, що відмовилась від його підписання у встановлений термін.

21.6.9. При обопільній незгоді сторін з умовами біржового контракту, викладеними в записці спеціаліста, обидві сторони вважаються такими, що відмовились від оформлення біржового контракту.

21.6.10. Штрафні санкції за відмову від оформлення біржового контракту, передбачені цими Правилами, розраховуються відносно суми біржового контракту, зафіксованої запискою спеціаліста.

21.6.11. Оскарження умов біржового контракту, зафіксованих запискою спеціаліста, що стали основою для накладання штрафних санкцій, розглядається Арбітражною комісією у порядку, що визначається Арбітражним кодексом УФБ.

21.6.12. УФБ зберігає протоколи торгів, біржові контракти, записки спеціаліста та заявки учасників торгів не менше п'яти років.

Розділ 22. Торги з використанням СЕЛТ УФБ

22.1. Порядок одержання доступу до СЕЛТ УФБ

22.1.1. Режими доступу до СЕЛТ УФБ.

22.1.1.1. Доступ до СЕЛТ УФБ являє собою сукупність технічних, організаційних та юридичних процедур щодо надання біржею користувачу можливості:

- подавати заявки, укладати біржові контракти в СЕЛТ УФБ та мати доступ до інформації, яку розкриває біржа засобами СЕЛТ (торговий режим);
- спостерігати за ходом біржових торгів без права подання заявок та укладання біржових контрактів в СЕЛТ (режим спостерігача).

22.1.1.2. Реалізація доступу до СЕЛТ УФБ у відповідному режимі здійснюється в порядку, визначеному цим розділом Правил, шляхом встановлення на обладнанні користувача АРМ СЕЛТ та введення до серверної частини СЕЛТ інформації, що забезпечує реалізацію права доступу користувача до системи у відповідному режимі.

22.1.1.3. Обладнання користувача, на якому встановлюється АРМ СЕЛТ, повинне відповідати мінімальним технічним вимогам, встановленим Правлінням УФБ.

22.1.2. Порядок одержання доступу до СЕЛТ в торговому режимі.

22.1.2.1. Доступ до СЕЛТ в торговому режимі можуть одержати члени УФБ за умови:

- член УФБ на момент подання заяви про одержання доступу до СЕЛТ не має заборгованості по обов'язкових платежах на користь УФБ та інших членів біржі;
- обладнання члена УФБ, на якому буде встановлене програмне забезпечення АРМ СЕЛТ, відповідає мінімальним технічним вимогам, встановленим УФБ.

22.1.2.2. Для одержання статусу учасника СЕЛТ член УФБ:

- подає стандартну заяву (Додаток №20);
- укладає з УФБ Угоду про одержання доступу до СЕЛТ УФБ, типова форма якої затверджується Правлінням УФБ;
- отримує програмне забезпечення АРМ СЕЛТ, що оформлюється відповідним актом прийому-передачі.

22.1.2.3. Для одержання доступу до системи в торговому режимі учасник СЕЛТ подає до УФБ:

- заяву про внесення його уповноважених представників до реєстру уповноважених представників учасників СЕЛТ (Додаток №21);
- Повідомлення про приєднання до Угоди про використання еквіваленту власноручного підпису в СЕЛТ УФБ, типова форма якої визначена Додатком №22 до Правил.

22.1.2.4. Уповноважені представники, які будуть здійснювати операції в системі від імені учасника СЕЛТ повинні бути:

- акредитовані на УФБ в порядку, встановленому розділом 5 Правил;
- призначені внутрішнім наказом учасника СЕЛТ відповідальними за роботу в системі від імені учасника СЕЛТ.

22.1.2.5. Внесення інформації про уповноваженого представника до реєстру уповноважених представників учасників СЕЛТ здійснюється біржею протягом 1 (одного)

робочого дня з дати надходження заяви від учасника СЕЛТ за умови приєднання до Угоди про використання еквіваленту власноручного підпису в СЕЛТ УФБ.

22.1.2.6. В окремих випадках, передбачених чинним законодавством України, УФБ забезпечує доступ до СЕЛТ в торговому режимі інших осіб, в тому числі державних органів, на правах учасника СЕЛТ на підставі відповідного договору. Зазначені особи отримують доступ до СЕЛТ в торговому режимі за умови надання до УФБ Повідомлення про приєднання до Угоди про використання еквіваленту власноручного підпису в СЕЛТ УФБ.

22.1.2.7. Доступ учасника СЕЛТ до системи в торговому режимі забезпечується біржею з моменту внесення інформації щодо його уповноважених представників до реєстру уповноважених представників учасників СЕЛТ.

22.1.2.8. Кожному уповноваженому представнику надається індивідуальний профіль і початковий пароль, які є конфіденційними та не підлягають передачі іншим особам.

22.1.3. Порядок одержання доступу до СЕЛТ в режимі спостерігача.

22.1.3.1. Доступ до СЕЛТ в режимі спостерігача можуть одержати члени УФБ та інші зацікавлені особи, обладнання яких для встановлення програмного забезпечення АРМ СЕЛТ відповідає мінімальним технічним вимогам, встановленим Правлінням УФБ.

22.1.3.2. Для одержання доступу до СЕЛТ в режимі спостерігача користувач:

- подає стандартну заяву (Додаток №23);
- укладає з УФБ Угоду про надання інформаційних послуг з використанням СЕЛТ УФБ, типова форма якої визначається Правлінням УФБ;
- отримує програмне забезпечення АРМ СЕЛТ, що оформлюється відповідним актом прийому-передачі.

22.1.3.3. Для отримання доступу до СЕЛТ в режимі спостерігача користувач повинен призначити відповідальну особу за роботу з АРМ СЕЛТ, інформація щодо якої зазначається в Угоді про надання інформаційних послуг з використанням СЕЛТ УФБ.

22.1.3.4. Внесення до СЕЛТ інформації про відповідальну особу спостерігача здійснюється біржею протягом 1 (одного) робочого дня з дати отримання на поточний рахунок УФБ передоплати за перший місяць користування СЕЛТ УФБ в режимі спостерігача у розмірі, визначеному чинним Прейскурантом тарифів на послуги, які надаються УФБ.

22.1.3.5. УФБ забезпечує доступ до СЕЛТ в режимі спостерігача державного представника НКЦПФР на УФБ на умовах та в порядку, який визначається сторонами.

22.1.4. Зупинення та припинення доступу до СЕЛТ.

22.1.4.1. УФБ має право припинити доступ уповноваженого представника учасника СЕЛТ до торгового режиму СЕЛТ у випадках, передбачених п. 11.15 цих Правил.

22.1.4.2. Зупинення або припинення доступу учасника СЕЛТ до торгового режиму СЕЛТ відбувається:

- у випадку зупинення або припинення членства на УФБ відповідно до розділів 9 та 10 Правил;
- інших випадках, передбачених Угодою про одержання доступу до СЕЛТ УФБ.

22.2. Цінні папери в СЕЛТ.

22.2.1. Цінний папір допускається до торгівлі в СЕЛТ за умови:

- цінний папір, включений до біржового списку за категорією лістингових чи позалістингових цінних паперів відповідно до Правил;
- інформація про цінний папір введена до СЕЛТ.

22.2.2. Рішення про введення інформації про цінний папір до СЕЛТ та дату перших торгів приймається Котирувальною комісією УФБ.

22.2.3. Інформаційне повідомлення про введення до системи цінного паперу та дату перших торгів в СЕЛТ забезпечується через інформаційне вікно СЕЛТ та офіційний веб-сайт біржі в мережі Інтернет не пізніше двох робочих днів до дати перших торгів.

22.3. Заявки в СЕЛТ.

22.3.1 Біржові контракти укладаються в СЕЛТ на підставі поданих учасниками СЕЛТ та зареєстрованих системою заявок на купівлю/продаж у формі електронних документів.

22.3.2. Заявки, які подаються учасниками СЕЛТ при проведенні торгів за технологією безперервного подвійного аукціону, є анонімними безадресними заявками.

22.3.3. При проведенні торгів в СЕЛТ за технологією одностороннього аукціону заявки подаються учасниками СЕЛТ на наступних умовах:

- заявка ініціатора аукціону є безадресною заявкою;
- заявки учасників аукціону є адресними заявками, адресованими ініціатору аукціону.

22.3.4. При проведенні біржових торгів в СЕЛТ учасниками системи можуть використовуватися заявки з наступними вимогами щодо способу зазначення ціни, типу виконання та терміну дії:

22.3.4.1. За способом зазначення ціни - всі заявки на купівлю/продаж є лімітними заявками.

Лімітна заявка є пропозицією:

- на купівлю за ціною, не вище зазначеної у заявці;
- на продаж за ціною, не нижче зазначеної в заявці.

22.3.4.2. За типом виконання:

22.3.4.2.1. всі заявки, які подаються учасниками СЕЛТ при організації торгів за технологією безперервного подвійного аукціону, передбачають можливість повного або часткового їх виконання відносно кількості зазначених в них цінних паперів в залежності від співвідношення попиту та пропозиції;

22.3.4.2.2. при організації торгів в СЕЛТ за технологією одностороннього аукціону учасники СЕЛТ можуть подавати заявки, зазначені у п. 22.3.4.2.1 Правил, а також заявки із застереженням «все або нічого», яке передбачає, що заявка повинна бути виконана лише повністю (на всю кількість цінних паперів, зазначених в заявці) або не виконуватися зовсім.

22.3.4.3. За терміном дії - всі заявки, подані з початку торговельної сесії, якщо протягом терміну її проведення по них не було зафіксовано факт укладання біржового контракту або вони не були вилучені учасником СЕЛТ, дійсні до моменту закінчення торговельної сесії, після чого вони автоматично вилучаються (анулюються) системою.

22.3.5. В заявках, що подаються учасниками СЕЛТ, повинні бути зазначені всі нижченаведені реквізити. Реквізити заявок, зазначені **виділенням шрифтом**, надаються заявці автоматично системою при її внесенні до Реєстру заявок, який складається засобами СЕЛТ.

22.3.6. Всі заявки повинні містити:

- **напрямок заявки (заявка на купівлю або продаж);**
- **код (тікер) цінного паперу;**
- цінові умови (ціну за один цінний папір);
- кількісні умови (кількість цінних паперів);
- розрахунковий код;
- **еквівалент власноручного підпису.**

22.3.7. Ціни в заявках повинні бути кратними встановленому біржею кроку зміни ціни та знаходитися в межах ліміту максимальної зміни ціни, який визначається Котирувальною комісією УФБ.

22.3.8. Кількість цінних паперів в заявках зазначається в штуках та повинна бути не меншою ніж встановлена Котирувальною комісією УФБ мінімально припустима кількість цінних паперів в одній заявці.

При формуванні заявки АРМ СЕЛТ забезпечує автоматичний розрахунок загальної ціни пакету, що пропонується в заявці, яка повинна бути не меншою ніж встановлена Котирувальною комісією УФБ мінімально припустима вартість цінних паперів в одній заявці.

22.3.9. Розрахунковий код є обов'язковим реквізитом заявки і дозволяє як учаснику СЕЛТ, так й УФБ, однозначно ідентифікувати реквізити грошових рахунків та/або рахунків в цінних паперах, які використовуються учасником СЕЛТ для укладання та виконання біржових контрактів від свого імені та за власний рахунок та/або за рахунок та за дорученням свого клієнта.

Порядок реєстрації біржею розрахункових кодів учасників СЕЛТ встановлюється Правлінням УФБ.

22.3.10. Еквівалент власноручного підпису є обов'язковим реквізитом заявки, призначеним для її захисту від підробки, який дозволяє ідентифікувати уповноваженого представника учасника СЕЛТ, а також встановити відсутність викривлення інформації в заявці.

Еквівалент власноручного підпису автоматично призначається серверною частиною СЕЛТ після аутентифікації уповноваженого представника в системі та являє собою спеціальний унікальний код, який вноситься до електронного журналу реєстрації учасників торговельної сесії та сповіщається уповноваженому представнику засобами СЕЛТ.

22.3.11. Учасники СЕЛТ повинні діяти згідно з черговістю виконання операцій в інтересах клієнтів, а також своїх власних операцій з такими ж цінними паперами, передбаченою Правилами (умовами) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами, затвердженими НКЦПФР.

22.3.12. Заявки учасників СЕЛТ вносяться системою до Реєстру заявок за умови:

- заявка сформована з дотриманням вимог п.п. 22.3.6 – 22.3.10 Правил;
- заявка відповідає вимогам, встановленим біржею для відповідних ринків.

СЕЛТ автоматично фіксує час реєстрації заявки і надає їй порядковий номер.

Заявка вважається поданою з моменту внесення інформації про неї до Реєстру заявок, про що учасник СЕЛТ отримує повідомлення засобами СЕЛТ.

Реєстр заявок містить наступні реквізити:

- код учасника СЕЛТ та код уповноваженого представника;
- номер, дата та час реєстрації заявки;
- код (тікер) цінного паперу;
- напрям заявки (купівля/продаж);
- ціна за цінний папір;
- кількість цінних паперів;
- дата та час виконання (повного/часткового) або вилучення заявки;
- результат виконання заявки (виконана цілком, виконана частково, вилучена);
- розрахунковий код;
- еквівалент власноручного підпису.

22.3.13. Учасник СЕЛТ має право протягом торговельної сесії (періоду накопичення заявок при проведенні одностороннього аукціону) до моменту виконання заявки (укладання біржового контракту) вилучити подану ним заявку, що зареєстрована в Реєстрі заявок. Після завершення торговельної сесії всі невиконані заявки вилучаються автоматично СЕЛТ. Факт вилучення заявок реєструється в Реєстрі заявок.

22.3.14. Учасник СЕЛТ має право протягом торговельної сесії (періоду накопичення заявок при проведенні одностороннього аукціону) до моменту виконання заявки (укладання біржового контракту) вносити зміни до раніше поданої заявки. Внесення змін до раніше поданої заявки здійснюється шляхом подання нової заявки з автоматичним вилученням раніше поданої заявки, що відповідним чином реєструється в Реєстрі заявок.

22.3.15. В ході торговельної сесії учасники СЕЛТ мають доступ до інформації щодо власних поданих заявок та заявок, поданих іншими учасниками СЕЛТ.

22.3.16. Інформація щодо поданих заявок, яка розкривається засобами СЕЛТ і є доступною всім учасникам СЕЛТ в ході торговельної сесії, містить наступні реквізити

заявок: напрям заявки (купівля/продаж), номер та час реєстрації заявки, ціна та кількість цінних паперів, зазначених у заявці.

22.3.17. Інформація щодо поданих заявок розкривається біржею в ході торговельної сесії на умовах їх анонімності, тобто не дозволяє учаснику СЕЛТ ідентифікувати заявки інших учасників, крім власних заявок.

22.3.18. Зустрічними заявками є заявки протилежного напрямку: для заявки на купівлю зустрічною є заявка на продаж цінного паперу і навпаки.

22.3.19. Укладання біржового контракту в СЕЛТ здійснюється в той момент, коли співпадають всі суттєві умови зустрічних заявок, інформація про що вноситься до Реєстру біржових контрактів, який автоматично складається засобами СЕЛТ протягом торговельної сесії. Кожному укладеному біржовому контракту система надає індивідуальний номер.

Реєстр біржових контрактів містить наступні дані:

- реєстраційний номер контракту;
- дату та час реєстрації контракту;
- код (тікер) цінного паперу;
- міжнародний ідентифікаційний номер цінного паперу (ISIN);
- назву та код ЄДРПОУ учасників СЕЛТ, які уклали контракт;
- номери заявок учасників СЕЛТ, на підставі яких укладено контракт;
- інформацію, що відповідає розрахунковому коду, зазначеному в заявці, на підставі якої укладено контракт;
- ціну за цінний папір;
- кількість цінних паперів -за контрактом;
- суму контракту.

22.3.20. З моменту внесення інформації про контракт до Реєстру біржових контрактів учаснику СЕЛТ засобами системи в режимі реального часу надається повідомлення про біржовий контракт (виконання заявки), яке містить наступні дані:

- номер заявки, на підставі якої укладено контракт;
- розрахунковий код, зазначений в заявці;
- код (тікер) цінного паперу;
- напрям заявки (купівля/продаж);
- ціна цінного паперу за контрактом;
- кількість цінних паперів за контрактом;
- сума контракту;
- реєстраційний номер контракту;
- дата та час реєстрації контракту.

Повідомлення про біржовий контракт є сукупністю даних, що містяться в Реєстрі біржових контрактів, та вважається наданим учаснику СЕЛТ в момент реєстрації контракту в Реєстрі біржових контрактів.

22.4. Порядок укладання біржових контрактів в СЕЛТ за технологією безперервного подвійного аукціону

22.4.1. Біржові контракти укладаються на підставі зустрічних заявок учасників СЕЛТ, які внесені до Реєстру заявок, за технологією безперервного подвійного аукціону, яка передбачає безперервне співставлення зустрічних заявок учасників СЕЛТ по мірі їх надходження у відповідності з встановленою черговістю виконання заявок.

22.4.2. При постановці заявки у чергу її місце в черзі визначається ціною, зазначеною в заявці (першими в черзі заявок на купівлю знаходяться заявки з найбільшими цінами; першими в черзі заявок на продаж знаходяться заявки з найменшими цінами). Серед заявок з однаковими цінами першими в черзі на виконання знаходяться заявки, що були подані раніше.

22.4.3. Укладання біржового контракту здійснюється в той момент, коли співпадають всі суттєві умови зустрічних заявок.

22.4.4. Суттєві умови зустрічних заявок вважаються такими, що співпадають, якщо в заявках протилежного напрямку співпадають:

- код (тікер) цінного паперу;
- цінові умови (якщо цінові умови зустрічних заявок перехреснюються, ціна біржового контракту дорівнює ціні раніше поданої заявки);
- кількісні умови (якщо кількість цінних паперів у зустрічних заявках не співпадає, біржовий контракт укладається на кількість цінних паперів, зазначеній у заявці з меншою кількістю цінних паперів).

22.4.5. Зустрічні заявки, в яких продавцем і покупцем виступає один учасник СЕЛТ, не виконуються, за винятком випадків, коли учасник подає заявки на купівлю та продаж цінних паперів в інтересах різних його клієнтів або укладання біржового контракту зі своїм клієнтом.

Зустрічні заявки не виконуються, якщо вони подаються в інтересах одного і того ж клієнта від різних учасників СЕЛТ.

22.4.6. Співставлення зустрічних заявок та фіксація укладених біржових контрактів здійснюється автоматично засобами СЕЛТ протягом всієї торговельної сесії.

Не допускається укладання біржового контракту за двома безадресними заявками, в якому ціна не відповідає кращій ціні на купівлю та кращій ціні на продаж, які існували на момент укладання біржового контракту.

Не допускається укладання біржового контракту за двома безадресними заявками, в якому ціна не відповідає кращій ціні на купівлю та кращій ціні на продаж, які існували на момент укладання біржового контракту.

Не допускається укладання біржового контракту (договору) за ціною, яка не входить у межі між граничними відхиленнями у бік збільшення та зменшення значення від ціни закриття попереднього торговельного дня або стартової ціни, встановленого для конкретного цінного папера.

22.4.7. Зустрічні заявки, суттєві умови яких співпали, вилучаються з черги та заносяться до Реєстру біржових контрактів.

22.4.8. Якщо заявка виконана частково, її виконана частина заносяться до Реєстру біржових контрактів, а невиконана її частина ставиться у чергу за ціною, зазначеною у заявці. При цьому, для визначення пріоритету часу використовується первинний термін подання заявки.

У випадку, якщо вартість невиконаної частини заявки є меншою ніж мінімально припустима вартість цінних паперів в одній заявці, невиконана частина заявки автоматично знімається (вилучається з черги) системою з торгів.

22.4.9. Невиконані заявки не переносяться у наступну торговельну сесію та автоматично вилучаються (анулюються) системою після закінчення поточної торговельної сесії.

22.4.10. Під час торгів учасники СЕЛТ мають доступ щонайменш до наступної інформації:

- поданих заявок на купівлю/продаж відповідно до п.п. 22.3.15 – 22.3.17 Правил;
- поточної статистичної інформації, що відображає в межах обраного учасником СЕЛТ портфеля стан торгових операцій з цінними паперами, які здійснені протягом торговельної сесії;
- архівної та поточної інформації щодо стану виконання заявок учасника СЕЛТ та параметрів укладених за його участю біржових контрактів;
- вільних залишків зарезервованих активів, в межах яких учасники СЕЛТ можуть подавати заявки на купівлю/продаж при проведенні торгів з попереднім резервуванням активів.

22.5. Порядок укладання біржових контрактів в СЕЛТ за технологією одностороннього аукціону

22.5.1. Учасниками торгів за технологією одностороннього аукціону (аукціону) є учасники СЕЛТ:

- ініціатор аукціону, на підставі замовлення якого УФБ організовує та проводить аукціон в СЕЛТ;
- учасники аукціону, які надають зустрічні заявки на пропозицію ініціатора аукціону.

22.5.2. Цінні папери виставляються на аукціон у вигляді лотів, розмір та кількість яких визначаються ініціатором аукціону в замовленні на проведення аукціону, на підставі якого УФБ формує біржовий бюлетень.

22.5.3. УФБ забезпечує доступ до біржового бюлетеня та умов проведення аукціону шляхом розміщення інформації на власному веб-сайті в мережі Інтернет в терміни, визначені Регламентом торгів, але не пізніше ніж за 2 (два) робочих дні до дати проведення аукціону.

22.5.4. У випадку, якщо з часу оприлюднення біржового бюлетеня відбулись події, які унеможливають виконання внесеного до нього замовлення ініціатора аукціону на оголошених умовах, ініціатор аукціону має право до початку аукціону зняти це замовлення шляхом надання біржі письмового звернення з обґрунтуванням причин зняття замовлення, про що УФБ повідомляє учасників аукціону шляхом розміщення відповідної інформації на власному веб-сайті в мережі Інтернет.

22.5.5. Проведення аукціону відбувається в межах окремого ринку «Аукціон» СЕЛТ, доступ до якого надається біржею учасникам СЕЛТ, які виконали всі вимоги участі в аукціоні, визначені Регламентом торгів.

22.5.6. Аукціон складається з періоду накопичення заявок і періоду задоволення заявок на аукціоні, терміни яких визначаються Регламентом торгів.

22.5.7. Протягом періоду накопичення заявок учасники аукціону мають право подавати заявки, вносити до них зміни та вилучати раніше подані заявки.

22.5.8. Протягом періоду накопичення заявок учасники аукціону можуть подавати заявки за типом виконання згідно з п. 22.3.4.2.2 Правил.

22.5.9. Заявки учасників аукціону вносяться системою до Реєстру заявок за умови:

- заявка сформована з дотриманням вимог п.п. 22.3.6 – 22.3.10 Правил;
- кількість лотів, зазначених в заявці, не перебільшує кількості лотів, визначених учасником аукціону в замовленні на участь в аукціоні, яке подається ним до УФБ в порядку, визначеному Регламентом торгів, після оприлюднення біржового бюлетеня;
- ціна за один цінний папір, зазначена в заявці, має дорівнювати початковій ціні, зазначеній в біржовому бюлетені, або становити кратну кроку аукціону величину в межах ліміту максимальної зміни ціни, визначеного Регламентом торгів.

22.5.10. Учасники аукціону під час періоду накопичення заявок мають доступ до інформації щодо заявок, поданих від імені даного учасника аукціону, а також всіх інших заявок періоду накопичення, що внесені до Реєстру заявок та знаходяться в СЕЛТ.

22.5.11. Ініціатор аукціону під час періоду накопичення заявок має можливість спостерігати за інформацією щодо всіх заявок учасників аукціону, які вводяться до СЕЛТ.

22.5.12. Під час періоду задоволення заявок на аукціоні ініціатор аукціону подає до системи зустрічну заявку.

22.5.13. Заявка ініціатора аукціону вноситься до Реєстру заявок, якщо вона відповідає наступним вимогам:

- заявка сформована з дотриманням вимог п.п. 22.3.6 – 22.3.10 Правил, при цьому заявка ініціатора аукціону за типом виконання заявки завжди передбачає можливість часткового їх виконання;
- ціна за один цінний папір, зазначена в заявці, має дорівнювати початковій ціні, зазначеній в біржовому бюлетені, або становити кратну кроку аукціону величину в межах ліміту максимальної зміни ціни, визначеного Регламентом торгів;

- кількість лотів, зазначених в заявці має дорівнювати кількості лотів, зазначених у біржовому бюлетені.

22.5.14. Подача ініціатором аукціону протягом періоду задоволення заявок на аукціоні зустрічної заявки є обов'язковою.

22.5.15. Черговість задоволення заявок учасників аукціону встановлюється з урахуванням пріоритету цін, зазначених в заявках учасників аукціону. Якщо за однаковою ціною зареєстровано декілька заявок учасників аукціону, в першу чергу задовольняються заявки, що були подані раніше. Розмір заявки (кількість зазначених в заявці лотів) не впливає на її пріоритет.

22.5.16. Укладання біржових контрактів здійснюється в момент реєстрації системою заявки ініціатора аукціону в порядку черговості задоволення заявок учасників аукціону при співпадінні всіх суттєвих умов зустрічних заявок.

22.5.17. Суттєві умови зустрічних заявок аукціону вважаються такими, що співпадають, якщо в заявках протилежного напрямку співпадають:

- код (тікер) цінного паперу;
- цінові умови (якщо цінові умови зустрічних заявок перехрещуються, ціна угоди дорівнює ціні заявки учасника аукціону);
- кількісні умови (кількісні умови вважаються такими, що співпали, якщо заявка з більшою кількістю лотів дозволяє її часткове виконання).

22.5.18. Торговельна сесія закривається в момент закінчення періоду задоволення заявок на аукціоні, при цьому всі невиконані заявки автоматично вилучаються (анулюються) системою.

22.6. Порядок оформлення та обліку документів за результатами торгів в СЕЛТ

22.6.1. Після закриття торговельної сесії адміністратор СЕЛТ за допомогою засобів СЕЛТ забезпечує формування в електронному та паперовому вигляді:

- виписки з Реєстру заявок, що містить перелік заявок, поданих учасником СЕЛТ в ході торговельної сесії, реквізитний склад якої ідентичний реквізитному складу Реєстру заявок;
- виписки з Реєстру біржових контрактів, що містить перелік біржових контрактів, укладених учасником СЕЛТ в ході торговельної сесії, реквізитний склад якої ідентичний реквізитному складу Реєстру біржових контрактів;
- біржових контрактів за типовою формою, встановленою Правлінням УФБ.

22.6.2. Учасники СЕЛТ в день торгів отримують підсумкову біржову документацію в електронному вигляді. Відповідальність за здійснення контролю щодо отримання підсумкової біржової документації в електронному вигляді покладається на учасника СЕЛТ. Не отримання учасником СЕЛТ підсумкової документації в електронному вигляді внаслідок пошкодження засобів зв'язку, виникнення локального технічного збою АРМ СЕЛТ або з інших обставин, що не залежать від УФБ, не звільняє учасника СЕЛТ від виконання зобов'язань за укладеними ним біржовими контрактами.

22.6.3. Підсумкова документація у паперовому вигляді завіряється підписом уповноваженої особи УФБ та печаткою біржі. Умови та порядок отримання учасником СЕЛТ підсумкової документації у паперовому вигляді визначаються учасниками СЕЛТ та УФБ.

22.6.4. УФБ забезпечує зберігання документів щодо поданих заявок та укладених біржових контрактів в СЕЛТ не менше 5 років.

Розділ 23. Види ринків на УФБ

23.1. Ринок заявок без попереднього резервування активів.

23.1.1. Учасниками торгів є члени УФБ, які отримали статус учасника СЕЛТ, за виключенням учасників, доступ яких до СЕЛТ зупинено згідно з цими Правилами.

23.1.2. Торги на ринку заявок без попереднього резервування активів здійснюються

виключно з використанням СЕЛТ за технологією безперервного подвійного аукціону.

23.1.3. Учасники торгів протягом торговельної сесії мають право подавати заявки, визначені п. 22.3.4 Правил для технології безперервного подвійного аукціону.

23.1.4. Всі заявки, які подаються учасниками торгів на ринку заявок без попереднього резервування активів, є анонімними безадресними заявками.

23.1.5. Заявки учасників торгів вносяться до Реєстру заявок без перевірки біржею їх забезпечення (попереднього резервування) відповідними активами.

23.1.6. Укладання біржових контрактів протягом торговельної сесії відбувається згідно з підрозділом 22.4 Правил.

23.1.7. Розрахунки за укладеними біржовими контрактами проводяться за принципом «поставка цінних паперів проти оплати» відповідно до чинного законодавства щодо депозитарної системи України та типових умов здійснення розрахунків, встановлених Правлінням УФБ, але не пізніше двох робочих днів з моменту укладання біржового контракту.

23.1.8. В межах ринку заявок без попереднього резервування активів УФБ забезпечує розрахунок поточної ціни відповідно до цих Правил.

23.2. Ринок заявок з попереднім резервуванням активів.

23.2.1. Учасниками торгів є члени УФБ, які отримали статус учасника СЕЛТ, за виключенням учасників, доступ яких до СЕЛТ зупинено згідно з цими Правилами.

23.2.2. Торги на ринку заявок з попереднім резервуванням активів здійснюються виключно з використанням СЕЛТ за технологією безперервного подвійного аукціону.

23.2.3. Учасники торгів протягом торговельної сесії мають право подавати заявки, визначені п. 22.3.4 Правил для технології безперервного подвійного аукціону.

23.2.4. Всі заявки, які подаються учасниками торгів на ринку заявок з попереднім резервуванням активів, є анонімними безадресними заявками.

23.2.5. Учасники торгів мають право подавати заявки на купівлю/продаж цінних паперів і укладати біржові контракти за умови обов'язкового стовідсоткового попереднього депонування та резервування активів відповідно до законодавства щодо депозитарної системи України, наявність яких підтверджена Розрахунковим центром відповідно до укладеного з УФБ договору про кліринг та розрахунки за правочинами щодо цінних паперів та регламенту взаємодії.

23.2.6. Заявка учасника торгів вноситься до Реєстру заявок за умови, що обсяг зазначеного в заявці активу (кількість цінних паперів у заявці на продаж або вартість цінних паперів у заявці на купівлю) не перевищує зарезервованій обсяг відповідного активу, який не використаний учасником торгів протягом торговельної сесії у попередніх поданих заявках та укладених біржових контрактах (вільний залишок активів).

23.2.7. Розблокування протягом торговельної сесії активів, які були зарезервовані під біржові торги, можливе виключно стосовно активів, за якими в СЕЛТ ще не укладені біржові контракти.

23.2.8. Для розблокування активів учасник торгів подає до СЕЛТ відповідну заявку на розблокування цінних паперів або грошових коштів, на підставі якої біржа автоматично зменшує вільний залишок активів в СЕЛТ, зарезервованій під учасника торгів, та надає Розрахунковому центру інформацію про розблокування відповідної кількості активу.

23.2.9. Залишки зарезервованих активів, за якими протягом торговельного дня не були укладені біржові контракти та зареєстровані заявки на розблокування, залишаються зарезервованими до наступного торговельного дня.

23.2.10. Розрахунки на ринку заявок з попереднім резервуванням активів проводяться в день торгів (T+0) за принципом «поставка цінних паперів проти оплати» в порядку, визначеному чинним законодавством щодо депозитарної системи України, за результатами клірингу, що здійснюється Розрахунковим центром на підставі інформації, яка подається УФБ до Розрахункового центру відповідно до вимог договору про кліринг та розрахунки за

правочинами щодо цінних паперів та регламенту взаємодії.

23.2.11. В межах ринку заявок з попереднім резервуванням активів УФБ забезпечує розрахунок поточної ціни відповідно до цих Правил.

23.3. Ринок одностороннього аукціону.

23.3.1. УФБ забезпечує організацію та проведення торгів на ринку одностороннього аукціону на підставі договору з ініціатором аукціону, який здійснює продаж, придбання, викуп цінних паперів, які допущені до торгівлі на УФБ, на умовах конкурентних пропозицій інших учасників аукціону.

23.3.2. Торги на ринку одностороннього аукціону можуть відбуватися:

- у формі торгів «з голосу», порядок проведення яких визначений розділом 21 Правил;
- з використанням порядку укладання біржових контрактів в СЕЛТ за технологією одностороннього аукціону, визначеного підрозділом 22.5 Правил.

23.3.3. Учасниками торгів на ринку одностороннього аукціону можуть бути виключно члени УФБ.

При проведенні торгів з використанням СЕЛТ члени УФБ повинні отримати статус учасника СЕЛТ в порядку, встановленому Правилами.

23.3.4. Договором, який укладається між УФБ та ініціатором аукціону, мають визначатися умови проведення аукціону на УФБ, а саме:

- термін та час проведення аукціону;
- форма проведення аукціону (торги «з голосу» або з використанням СЕЛТ УФБ);
- умови реєстрації заявок на участь в аукціоні;
- процедури забезпечення виконання зобов'язань учасниками торгів (резервування відповідних активів);
- процедури щодо інформаційного забезпечення аукціону;
- перелік та порядок підготовки документів за результатами торгів;
- порядок розрахунків;
- стандартні форми документів;
- інші умови.

23.3.5. На підставі укладеного договору з ініціатором аукціону Правління УФБ затверджує Регламент торгів, який містить всі обов'язкові умови аукціону, визначені п. 23.3.4 Правил.

23.3.6. УФБ забезпечує доступ до інформації про умови і порядок проведення аукціону шляхом оприлюднення такої інформації на власному веб-сайті не пізніше ніж за 2 робочих дні до дати проведення аукціону, якщо інше не визначене Регламентом торгів.

23.3.7. Виконання біржових контрактів, укладених на ринку одностороннього аукціону, здійснюються в порядку, визначеному Регламентом торгів та біржовим контрактом.

У разі виконання біржових контрактів за принципом «поставка цінних паперів проти оплати», проведення розрахунків за такими біржовими контрактами проводиться відповідно до чинного законодавства щодо депозитарної системи України.

23.3.8. В межах ринку одностороннього аукціону УФБ не здійснює розрахунок поточної ціни та біржового курсу.

23.4. Ринок розміщення.

23.4.1. До розміщення на УФБ допускаються цінні папери, які включені до біржового списку згідно з розділом 19 Правил.

23.4.2. Торги на ринку розміщення можуть відбуватися:

- у формі торгів «з голосу», порядок проведення яких визначений розділом 21 Правил;

- з використанням порядку укладання біржових контрактів в СЕЛТ за технологією одностороннього аукціону, визначеного підрозділом 22.5 Правил.

23.4.3. Учасниками торгів з розміщення на УФБ цінних паперів є ініціатор розміщення та члени УФБ.

23.4.4. Продавцем цінних паперів при їх розміщенні на біржі є ініціатор розміщення: емітент цінних паперів або член УФБ, який є уповноваженою особою (андеррайтером) з розміщення цінних паперів на підставі договору з емітентом.

23.4.5. Покупцями в процесі розміщення цінних паперів можуть бути особи, які визначені в проспекті емісії.

Особи, які не є членами УФБ, можуть купувати цінні папери на торгах шляхом укладання з членом УФБ відповідних договорів.

23.4.6. У випадку проведення торгів з розміщення цінних паперів з використанням СЕЛТ УФБ, учасники торгів повинні отримати доступ до СЕЛТ в торговому режимі згідно з цими Правилами.

23.4.7. Для організації розміщення на УФБ цінних паперів ініціатор розміщення укладає з УФБ договір, яким визначаються умови розміщення на УФБ цінних паперів, а саме:

- терміни розміщення на УФБ цінних паперів;
- періодичність проведення торгів;
- форма проведення торгів (торги «з голосу» або з використанням СЕЛТ УФБ);
- умови реєстрації заявок на участь в торгах;
- процедури забезпечення виконання зобов'язань учасниками торгів (резервування відповідних активів);
- процедури щодо інформаційного забезпечення розміщення на УФБ цінних паперів;
- перелік та порядок підготовки документів за результатами торгів;
- порядок розрахунків;
- стандартні форми документів;
- інші умови.

23.4.8. Договором обов'язково передбачаються зобов'язання ініціатора розміщення щодо надання біржі копії звіту про результати розміщення цінних паперів, який подається ним до НКЦПФР у встановлений термін.

23.4.9. На підставі укладеного договору з ініціатором розміщення Правління УФБ затверджує Регламент торгів, який містить всі обов'язкові умови розміщення, визначені п. 23.4.7 Правил.

23.4.10. УФБ забезпечує доступ до інформації про умови і порядок розміщення на УФБ цінних паперів не пізніше ніж за два робочих дні до дати початку розміщення (перших торгів) на біржі, якщо інше не передбачено законодавством.

23.4.11. Для здійснення розміщення на УФБ емітент повинен до початку розміщення укласти договір про обслуговування випусків цінних паперів з Центральним депозитарієм або Національним банком України відповідно до компетенції, визначеної законодавством щодо депозитарної системи України.

23.4.12. Для участі в торгах з розміщення цінних паперів реєструються учасники торгів, які відповідають вимогам, встановленим Регламентом торгів.

23.4.13. Укладання біржових контрактів на ринку розміщення здійснюється в порядку, визначеному цими Правилами для відповідної форми торгів («з голосу» або з односторонній аукціон в СЕЛТ) з дотриманням умов забезпечення заявок, визначених Регламентом торгів.

23.4.14. УФБ зберігає документи, пов'язані з організацією та проведенням торгів, оригінали договорів (біржових контрактів), укладених при розміщенні в паперовому вигляді не менше п'яти років.

23.4.15. Біржові контракти, укладені на ринку розміщення, можуть виконуватися за принципом «поставка цінних паперів проти оплати» або без дотримання принципу «поставка

цінних паперів проти оплати», що визначається умовами договору між УФБ та ініціатором розміщення і Регламентом торгів.

23.4.16. Проведення розрахунків за біржовими контрактами, укладеними на умовах «поставка цінних паперів проти оплати», здійснюється відповідно до законодавства щодо депозитарної системи України на підставі інформації, що подається УФБ до Розрахункового центру відповідно до вимог договору про кліринг та розрахунки за правочинами щодо цінних паперів та регламенту взаємодії.

23.4.17. У разі виконання біржових контрактів без дотримання принципу «поставка цінних паперів проти оплати», інформація про депонентів – перших власників подається УФБ до Центрального депозитарію або Національного банку України відповідно до укладеного договору та регламенту взаємодії після проведення грошових розрахунків за біржовими контрактами.

23.4.18. У разі, якщо виконання біржових контрактів без дотримання принципу «поставка цінних паперів проти оплати» не передбачає проведення грошових розрахунків через обслуговуючий біржу банк, ініціатор розміщення повинен поінформувати УФБ протягом години після виконання грошових розрахунків за біржовим контрактом та надати на УФБ документи, що підтверджують проведення грошових розрахунків в порядку, визначеному договором з УФБ.

23.4.19. УФБ здійснює контроль за виконанням біржових контрактів, укладених на ринку розміщення, на підставі звіту Розрахункового центру (при проведенні розрахунків за принципом «поставка цінних паперів проти оплати»), звіту Центрального депозитарію або Національного банку України (при проведенні розрахунків без дотримання принципу «поставка цінних паперів проти оплати»), який надається на УФБ відповідно до укладених договорів та регламентів взаємодії.

23.4.20. Цінні папери, які залишились не розміщеними у встановлений строк їх розміщення, розблоковуються на підставі розпорядження на розблокування від УФБ, яке складається на підставі інформації від ініціатора розміщення.

23.4.21. УФБ забезпечує зберігання документів, що підтверджують проведення розрахунків за біржовими контрактами, укладеними на УФБ в процесі розміщення цінних паперів, не менше п'яти років.

23.4.22. В межах ринку розміщення УФБ не здійснює розрахунок поточної ціни та біржового курсу.

23.5. Ринок приватизації.

23.5.1. УФБ здійснює організацію та проведення торгів (аукціонів) на ринку приватизації відповідно до Положення про порядок продажу в процесі приватизації на фондових біржах пакетів акцій акціонерних товариств, затвердженого наказом Фонду державного майна України, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольного комітету України від 16.11.1998р. №2141/297/9, із змінами та доповненнями (далі – Положення).

23.5.2. Учасниками торгів на аукціоні є:

- продавець - державний орган приватизації, з яким УФБ уклала відповідний договір;

- покупці – члени УФБ, а також інші особи, визначені Положенням.

23.5.3. Підготовка торгів та інформування про їх проведення здійснюється відповідно до вимог Положення.

23.5.4. Аукціони на ринку приватизації можуть відбуватися:

- у формі торгів «з голосу», порядок проведення яких визначений розділом 21 Правил;
- з використанням порядку укладання біржових контрактів в СЕЛТ за технологією одностороннього аукціону, визначеного підрозділом 22.5 Правил.

Форма проведення аукціонів визначається продавцем за погодженням з УФБ.

23.5.5. Для участі в аукціонах покупці подають на УФБ документи та сплачують гарантійний внесок у порядку, визначеному Положенням.

23.5.6. УФБ забезпечує проведення торгів залежно від методу проведення аукціону (на підвищення ціни, на зниження ціни, без оголошення ціни), який зазначається в замовленні продавця, у визначеному Положенням порядку.

23.5.7. Укладання біржових контрактів між продавцем та покупцем, який визнаний переможцем, здійснюється в порядку та за формою, визначеною Положенням.

23.5.8. Розрахунки за укладеними біржовими контрактами та поставка цінних паперів здійснюються в порядку, визначеному Положенням.

23.5.9. За порушення порядку укладання біржових контрактів та проведення розрахунків покупці, яких визнано переможцями, несуть відповідальність згідно з Положенням.

23.5.10. В межах ринку приватизації УФБ не здійснює розрахунок поточної ціни та біржового курсу.

23.6. Ринок цінних паперів, на які звернено стягнення.

23.6.1. УФБ здійснює організацію та проведення торгів (аукціонів) на ринку цінних паперів, на які звернено стягнення, відповідно до Порядку реалізації на фондовій біржі цінних паперів, на які звернено стягнення, затвердженого рішенням НКЦПФР від 25.12.2012р. №1853 (далі – Порядок).

23.6.2. Для проведення аукціону з продажу цінних паперів, на які звернено стягнення, орган державної виконавчої служби укладає договір про проведення аукціону з УФБ.

23.6.3. Учасниками аукціону є:

- продавець – член УФБ, який відповідає вимогам, визначеним Порядком, і з яким орган державної виконавчої служби уклав договір щодо реалізації на УФБ цінних паперів, на які звернено стягнення;
- покупці – члени УФБ, які безпосередньо беруть участь в аукціоні з метою купівлі цінних паперів від свого імені та за свій рахунок або за дорученням та за рахунок своїх клієнтів, та у разі визнання їх переможцями аукціону, зобов'язані підписати протокол аукціону, укласти і виконати біржовий контракт.

23.6.4. Для проведення аукціону продавець подає на УФБ заявку та необхідні документи, вимоги до яких визначені Порядком.

23.6.5. Початкова ціна лота (ціна цінних паперів, якими сформовано лот) визначається з урахуванням вимог, визначених Порядком, та зазначається у заявці продавця.

23.6.6. УФБ відповідно до вимог Порядку:

- визначає дату і час проведення аукціону та письмово повідомляє про це орган державної виконавчої служби;
- забезпечує оприлюднення в засобах масової інформації та на власному веб-сайті інформації про проведення аукціону в обсязі, визначеному Порядком.

23.6.7. Покупці мають право подавати на УФБ заявки на участь в аукціоні з моменту оприлюднення біржею інформації про проведення аукціону і до 16:00 робочого дня, що передує дню проведення аукціону. Заявки на купівлю подаються за встановленою УФБ формою у 2-х примірниках, до яких додається копія документа, що підтверджує сплату гарантійного внеску у розмірі, визначеному Порядком.

Покупець, гарантійний внесок якого не надійшов на рахунок УФБ до 18:00 робочого дня, що передує дню проведення аукціону, не допускається до участі в аукціоні.

23.6.8. Аукціони на ринку цінних паперів, на які звернено стягнення, можуть відбуватися:

- у формі торгів «з голосу», порядок проведення яких визначений розділом 21 Правил;
- з використанням порядку укладання біржових контрактів в СЕЛТ за технологією одностороннього аукціону, визначеного підрозділом 22.5 Правил.

Форма проведення аукціонів визначається продавцем за погодженням з УФБ.

23.6.9. УФБ відповідно до вимог Порядку забезпечує оформлення протоколу аукціону, який підписується УФБ, продавцем та покупцем – переможцем аукціону.

23.6.10. На підставі підписаного протоколу аукціону покупець – переможець аукціону укладає біржовий контракт та здійснює оплату придбаних цінних паперів згідно з Порядком з урахуванням сплаченого гарантійного внеску.

23.6.11. УФБ перераховує кошти, отримані від покупця в якості оплати придбаних цінних паперів, на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби згідно з Порядком та договору з органом державної виконавчої служби.

23.6.12. Поставка цінних паперів, на які звернено стягнення, здійснюється після повного розрахунку за їх придбання переможцем аукціону відповідно до укладеного біржового контракту у порядку, встановленому законодавством про депозитарну систему України.

23.6.13. Аукціон може бути припинено та визнано таким, що не відбувся, у випадках, передбачених Порядком.

23.6.14. За порушення порядку підписання протоколу аукціону, укладання біржових контрактів та проведення розрахунків покупці, яких визнано переможцями, несуть відповідальність згідно з Порядком.

23.6.15. В межах ринку цінних паперів, на які звернено стягнення, УФБ не здійснює розрахунок поточної ціни та біржового курсу.

Розділ 24. Розрахунки за біржовими контрактами

24.1. Для укладання біржових контрактів щодо цінних паперів, такі цінні папери повинні обліковуватися в системі депозитарного обліку Центрального депозитарію або Національного банку України відповідно до компетенції, визначеної чинним законодавством щодо депозитарної системи України, якщо інше не передбачено нормативно-правовими актами НКЦПФР.

24.2. Укладання на УФБ біржових контрактів означає зобов'язання учасників торгів, які є сторонами біржового контракту, виконати контракт за умовами щодо виду цінного паперу, кількості, ціни, а також на визначених умовах виконання розрахунків.

24.3. Умови виконання розрахунків за укладеними біржовими контрактами визначаються розділом 23 Правил залежно від виду ринку.

24.4. Для забезпечення проведення клірингу та розрахунків за біржовими контрактами щодо цінних паперів, виконання яких здійснюється відповідно до чинного законодавства та цих Правил за принципом «поставка цінних паперів проти оплати»:

- УФБ укладає договір про кліринг та розрахунки за правочинами щодо цінних паперів з Розрахунковим центром;
- учасники торгів повинні укласти з Розрахунковим центром договір про клірингове обслуговування та отримати статус учасника клірингу згідно з внутрішніми документами Розрахункового центру.

24.5. УФБ у термін, визначений регламентом взаємодії між УФБ та Розрахунковим центром, формує та надає Розрахунковому центру відомість правочинів (реєстр укладених договорів) з дотриманням наступних вимог:

- відомість правочинів містить інформацію про укладені на УФБ біржові контракти щодо цінних паперів та розпорядження на розблокування активів;
- відомість правочинів містить інформацію про біржові контракти, розрахунки за якими повинні проводитися в день надання Розрахунковому центру цієї відомості правочинів;
- реквізитний склад відомості правочинів визначається регламентом взаємодії між УФБ та Розрахунковим центром при укладанні між ними договору про кліринг та розрахунки за правочинами щодо цінних паперів;

- передача інформації між УФБ та Розрахунковим центром здійснюється відповідно до правил електронного документообігу Розрахункового центру.

24.6. Розрахунковий центр здійснює кліринг зобов'язань за біржовими контрактами, які згідно з відомістю правочинів підлягають розрахункам в операційний день отримання від УФБ даної відомості правочинів.

24.7. Розрахунковий центр може здійснювати обробку відомості правочинів з використанням процедури взаємозаліку зобов'язань за цінними паперами та коштами (неттінг) або шляхом послідовного виконання кожного біржового контракту щодо цінних паперів з відомості правочинів.

Неттінг зобов'язань за біржовими контрактами щодо цінних паперів здійснюється в порядку, визначеному внутрішніми документами Розрахункового центру.

24.8. Проведення розрахунків за біржовими контрактами за принципом «поставка цінних паперів проти оплати» здійснюється за результатами клірингу в порядку, визначеному чинним законодавством щодо депозитарної системи України.

24.9. Інформацію про завершення розрахунків за біржовими контрактами УФБ отримує від Розрахункового центру, та/або Центрального депозитарію цінних паперів, та/або Національного банку України, та/або від учасників біржових торгів про завершення грошових розрахунків за біржовими контрактами, розрахунки за якими проводяться без дотримання принципу «поставка цінних паперів проти оплати» у випадках, передбачених законодавством.

24.10. Учасники торгів зобов'язані інформувати УФБ про виконання грошових розрахунків за біржовим контрактом, укладеним без дотримання принципу «поставка цінних паперів проти оплати», протягом однієї години після виконання грошових розрахунків за таким біржовим контрактом, крім біржових контрактів, якими передбачено проведення грошових розрахунків через обслуговуючий УФБ банк.

24.11. Учасники торгів зобов'язані сплачувати УФБ біржові збори за укладеними біржовими контрактами згідно з Прейскурантом тарифів на послуги, що надаються УФБ, який затверджується Біржовою радою УФБ.

24.12. Процедури запобігання невиконанню біржових контрактів учасниками торгів передбачають:

- укладання на УФБ біржових контрактів з попереднім резервуванням активів;
- внесенням гарантійних внесків в обсязі, передбаченому для відповідних видів ринків;
- здійснення УФБ контролю за виконанням біржових контрактів;
- застосування з боку УФБ до порушників порядку розрахунків за біржовими контрактами санкцій, передбачених розділом 36 Правил.

Розділ 25. Запобігання маніпулювання цінами та укладання нестандартних біржових контрактів

25.1. До фактів, що викликають підозру у маніпулюванні цінами можуть бути віднесені наступні дії учасника (учасників) торгів:

25.1.1. Неодноразове укладання протягом торговельного дня послідовних біржових контрактів між учасниками торгів, в яких ці учасники торгів поперемінно виступають продавцями та покупцями одного і того ж цінного паперу (взаємні біржові контракти).

25.1.2. Укладання протягом торговельного дня біржових контрактів, в результаті яких не змінюється власник цінних паперів.

25.1.3. Дії учасника (учасників) торгів, не обумовлені об'єктивними подіями, що привели до дестабілізації ринку цінних паперів, зокрема, подача безадресної заявки при проведенні торгів за технологією безперервного подвійного аукціону, в результаті якої укладено біржовий контракт, що призвів до виникнення ситуації цінової нестабільності ринку відповідного цінного паперу.

25.1.4. Подання протягом торговельної сесії безадресних заявок, на підставі яких укладені біржові контракти за ціною, що має суттєве відхилення від поточної ціни цінного паперу.

25.1.5. Неодноразове невиконання учасником торгів зобов'язань за біржовими контрактами, за умови, що такі контракти мали суттєвий вплив на розрахунок біржового курсу цінного паперу.

25.1.6. Інші дії учасників торгів, не обумовлені об'єктивними подіями, що впливають на зміну цін попиту (пропозиції) цінного паперу, або числа і обсягу заявок і біржових контрактів, спрямовані на відхилення ціни відкриття, поточної ціни, ціни закриття цінного паперу від об'єктивної цінової траєкторії, в тому числі з використанням інсайдерської інформації.

25.2. В цілях запобігання маніпулюванню цінами на біржовому ринку на УФБ діє наступна система заходів:

25.2.1. Здійснення контролю за розкриттям емітентом, цінні папери якого внесені до біржового реєстру, інформації відповідно до п.п. 15.2, 15.3 цих Правил.

У разі виявлення уповноваженим представником УФБ факту порушення емітентом обов'язку щодо розкриття інформації відповідно до укладеного договору про підтримання лістингу цінних паперів, УФБ письмово повідомляє емітента про необхідність подання відповідної інформації.

25.2.2. Здійснення контролю за укладанням біржових контрактів з купівлі-продажу цінних паперів між учасниками біржових торгів з подальшим неодноразовим перенесенням термінів виконання біржового контракту.

У разі внесення змін до укладених біржових контрактів (якщо внесення змін можливе згідно з цими Правилами), учасники торгів зобов'язані негайно повідомити УФБ про внесення таких змін відповідно до п. 31.8 цих Правил.

25.2.3. Здійснення контролю за поданням учасниками біржових торгів заявок на купівлю-продаж шляхом:

- проведення поточного моніторингу за дотриманням учасниками торгів вимог цих Правил щодо встановленого порядку подачі заявок на купівлю/продаж;
- проведення аналізу умов поданих заявок щодо з'ясування та виявлення фактів укладання нестандартних біржових контрактів.

25.2.4. Здійснення нагляду у режимі реального часу за процесом проведення біржових торгів шляхом:

- проведення поточного моніторингу за дотриманням учасниками торгів вимог цих Правил щодо встановленого порядку укладання біржових контрактів;
- проведення аналізу укладених біржових контрактів щодо з'ясування та виявлення фактів укладання нестандартних біржових контрактів.

25.2.5. Проведення аналізу щодо маніпулювання поданих заявок на купівлю-продаж та укладених біржових контрактів за підсумками торговельної сесії.

За підсумками торговельної сесії уповноважений працівник, на якого покладено здійснення запобігання маніпулюванню, проводить аналіз реєстру заявок та реєстру біржових контрактів на предмет наявності в діях учасників торгів ознак маніпулювання.

25.2.6. Виявлення та проведення аналізу щодо маніпулювання та укладання нестандартних біржових контрактів.

В процесі торгів та за підсумками торговельної сесії відповідні уповноважені працівники, на яких покладено здійснення запобігання маніпулюванню, проводять аналіз заявок і біржових контрактів, ціна та/або обсяг яких відповідають критеріям, встановленим Таблицею критеріїв нестандартних біржових контрактів (Додаток №24 до Правил), яка не підлягає оприлюдненню біржею.

25.2.7. Здійснення контролю в ході торгів за відповідністю заявок учасників біржових торгів лімітам, що встановлюються УФБ при проведенні торгів із попереднім резервуванням активів.

25.2.8. Організаційне, технологічне та технічне забезпечення проведення біржових торгів, що обмежує можливість маніпулювання під час проведення біржових торгів та при обміні інформацією між УФБ та Розрахунковим центром за результатами біржових торгів, зокрема:

25.2.8.1. Унеможливлення подання безадресної заявки, сформованої з порушенням обмежень щодо параметрів заявок, які встановлюються Котирувальною комісією щодо:

- ліміту максимальної зміни ціни;
- розміру лоту;
- кроку зміни ціни.

25.2.8.2. Унеможливлення укладання біржових контрактів за заявками, які:

- подає один учасник торгів, за винятком випадків, коли учасник подає заявки на купівлю та продаж цінних паперів в інтересах різних його клієнтів або укладання біржового контракту зі своїм клієнтом;
- подають різні учасники торгів в інтересах одного й того самого клієнта.

25.2.8.3. Встановлення показників, що характеризують ситуацію цінової нестабільності ринку цінного паперу, при виникненні якої УФБ зупиняє або може зупинити торгівлю відповідно до п. 27.4 Правил.

Показники, що характеризують ситуацію цінової нестабільності, встановлюються Правлінням УФБ.

Програмне забезпечення СЕЛТ забезпечує контроль показників цінової нестабільності та інформування адміністратора СЕЛТ про ситуації цінової нестабільності.

25.2.8.4. У разі зупинення біржових торгів внаслідок виникнення ситуації цінової нестабільності та виявлення в діях учасника торгів ознак маніпулювання, УФБ може зупинити допуск такого учасника до біржових торгів та зобов'язана повідомити про це НКЦПФР в одноденний термін надіславши відповідне повідомлення засобами факсимільного зв'язку.

Рішення про зупинення допуску учасника торгів, в діях якого виявлені ознаки маніпулювання, приймається Правлінням УФБ за поданням уповноваженого працівника, на якого покладено здійснення запобігання маніпулюванню, про що УФБ негайно повідомляє такого учасника торгів, надіславши відповідне повідомлення засобами факсимільного зв'язку.

25.2.8.5. Організаційна, технологічна та технічна взаємодія між УФБ та Розрахунковим центром побудована таким чином, що обмежує можливість маніпулювання при обміні інформацією між ними.

25.2.9. Призначення уповноважених працівників, на яких покладено здійснення запобігання маніпулюванню, а також затвердження внутрішнього документу щодо недопущення працівниками біржі неправомірних дій, які призведуть до маніпулювання цінами.

25.2.10. Направлення офіційних запитів учасникам торгів щодо причин їх дій при наявності підозри в маніпулюванні цінами.

У разі виявлення в діях учасника торгів ознак маніпулювання цінами, УФБ протягом місячного строку здійснює встановлення особи (осіб), причетної (причетних) до можливого маніпулювання, перевіряє зміст дій щодо можливого маніпулювання, аналізує причини, що призвели до можливого маніпулювання, складає протокол про результати перевірки нестандартних біржових контрактів.

У разі виявлення в діях учасника торгів ознак маніпулювання цінами, УФБ не пізніше наступного робочого дня направляє цьому учаснику торгів офіційний запит, що передбачає надання на біржу документів та відомостей, що прямо або побічно стосуються такого біржового контракту (заявки), і розкривають причини та обставини укладання контракту (подачі заявки), включаючи доручення клієнта учасника торгів, на підставі якого була подана заявка (при здійсненні учасником торгів брокерської діяльності).

Учасник торгів зобов'язаний не пізніше п'яти робочих днів з моменту отримання офіційного запиту УФБ надати на біржу письмове обґрунтування своїх дій із доданням копій документів, зазначених в запиті УФБ.

Інформація, отримана УФБ від учасників торгів в ході проведення перевірки, є конфіденційною і не підлягає розкриттю та передачі третім особам окрім випадків, передбачених чинним законодавством.

25.2.11. При наявності підстав для віднесення дій учасника торгів до таких, що здійснені з метою маніпулювання цінами, УФБ протягом одного дня після складання протоколу про результати перевірки нестандартних біржових контрактів надає його до НКЦПФР з обґрунтованим описом підстав щодо його складання.

25.2.12. Накладення санкцій за порушення учасниками торгів положень цих Правил щодо запобігання маніпулюванню.

У випадку неотримання від учасника торгів пояснень на офіційний запит УФБ в установлений строк, або надання учасником торгів незадовільних пояснень відносно його дій, пов'язаних з укладанням нестандартного біржового контракту, або за наявності встановленого відповідно до законодавства у відношенні учасника торгів факту маніпулювання, Правління УФБ має право застосувати до такого учасника торгів санкції згідно з п. 36.12 цих Правил.

Розділ 26. Надзвичайні ситуації

26.1. Під надзвичайними в роботі біржі розуміються ситуації, які перешкоджають або можуть перешкоджати нормальному проведенню торгів на біржі.

26.2. Надзвичайними ситуаціями є, зокрема, але не виключно:

26.2.1. Військові дії, масові безпорядки, диверсія, ембарго, пожежі, паводки чи інші стихійні лиха, вибухи, дії чи бездіяльності державних органів, страйки, технічні перешкоди, що виникли внаслідок відмови та збоїв, несправностей систем електропостачання, зв'язку, комунікацій, обладнання, програмного забезпечення.

26.2.2. Технічний збій в СЕЛТ.

26.2.3. Ситуація цінової нестабільності ринку цінного паперу.

26.3. Рішення про визнання ситуації такою, що є надзвичайною, приймається Головою правління УФБ чи уповноваженою ним посадовою особою біржі, за винятком ситуації цінової нестабільності ринку та технічного збою СЕЛТ, прийняття рішень відносно якого покладається на адміністратора СЕЛТ.

26.4. Технічний збій СЕЛТ виникає у випадку неможливості окремих учасників СЕЛТ приймати участь в торгах або проведення торгів в цілому внаслідок пошкодження або відхилення від встановлених режимів роботи програмно-технічних засобів підтримки проведення торгів. Технічний збій класифікується як системний або локальний.

26.4.1. У випадку локального технічного збою (збій, що виникнув безпосередньо на АРМ СЕЛТ) уповноважений представник учасника СЕЛТ повинен вжити заходів щодо самостійного усунення локального технічного збою.

26.4.2. Якщо локальний технічний збій на АРМ СЕЛТ не може бути усунений уповноваженим представником самостійно, він повинен повідомити про це адміністратора СЕЛТ. Уповноваженому представнику всіма можливими засобами надається інформація про заходи щодо усунення технічного збою.

26.4.3. У випадку локального технічного збою уповноважений представник має право поставити вимогу адміністратору СЕЛТ щодо зняття останнім з торгів конкретних або всіх невиконаних заявок, що знаходяться в системі на момент виникнення локального технічного збою (уповноважений представник не може вимагати від адміністратора СЕЛТ змінити існуючі заявки, крім дій щодо зняття їх з системи). В цьому випадку розрахунки за угодами, укладеними уповноваженим представником від імені учасника СЕЛТ до локального технічного збою та зареєстровані системою, здійснюються на загальних підставах.

26.4.4. У випадку відсутності поставленої уповноваженим представником вимоги згідно з п. 26.4.3, всі невиконані заявки, що були подані уповноваженим представником до системи до виникнення локального технічного збою, залишаються в системі та опрацьовуються СЕЛТ на загальних підставах.

26.4.5. Участь уповноваженого представника в торгах з АРМ СЕЛТ поновлюється після усунення локального технічного збою.

26.4.6. У разі виникнення системного технічного збою адміністратор СЕЛТ зупиняє торги на строк до 60 хвилин для ліквідації збою та надає учасникам СЕЛТ будь-якими можливими засобами інформацію про зупинення торгів внаслідок системного технічного збою та запланований строк відновлення торгів. На період зупинення торгів уповноважені представники повинні припинити всі дії в рамках СЕЛТ.

26.4.7. Якщо технічний збій СЕЛТ не може бути усунений протягом 60 хвилин та адміністратор СЕЛТ не може відновити Реєстр заявок до технічного збою, адміністратор СЕЛТ оголошує надзвичайну ситуацію. Інформація про це будь-якими засобами доводиться до учасників СЕЛТ. Торги в цьому випадку оголошуються такими, що не відбулися. Адміністратор СЕЛТ повідомляє учасників СЕЛТ про можливий час проведення наступних торгів.

26.4.8. Якщо технічний збій СЕЛТ не може бути усунений протягом 60 хвилин, але можливо відновити Реєстр заявок, адміністратор СЕЛТ також оголошує надзвичайну ситуацію. Інформація про це будь-якими засобами доводиться до учасників СЕЛТ. Підсумкові документи та розрахунки за біржовими контрактами, укладеними до технічного збою, формуються та здійснюються на загальних підставах. Адміністратор СЕЛТ повідомляє учасників СЕЛТ про можливий час проведення наступних торгів.

26.4.9. Якщо технічний збій СЕЛТ може бути усунений протягом 60 хвилин, але адміністратор СЕЛТ не може відновити Реєстр заявок до технічного збою, адміністратор СЕЛТ оголошує надзвичайну ситуацію. Інформація про це будь-якими засобами доводиться до учасників СЕЛТ. Торги в цьому випадку оголошуються такими, що не відбулися. Адміністратор СЕЛТ повідомляє учасників СЕЛТ про можливий час проведення наступних торгів.

26.4.10. Якщо технічний збій СЕЛТ може бути усунений протягом 60 хвилин та адміністратор СЕЛТ може відновити Реєстр заявок до технічного збою, то ця інформація доводиться до учасників СЕЛТ. Торги відновлюються. Підсумкові документи та розрахунки за контрактами формуються та здійснюються на загальних підставах.

26.4.11. Адміністратор СЕЛТ реєструє в журналі технічних збоїв СЕЛТ, всі технічні збої, які мають місце протягом торговельного дня.

26.5. Надзвичайними можуть бути визнані також ситуації, пов'язані з настанням інших обставин, що перешкоджають нормальному проведенню торгів та підведенню підсумків торгів на УФБ, які, як і обставини, зазначені в п. 26.2 Правил, знаходяться поза контролем УФБ.

Розділ 27. Порядок зупинення, припинення та поновлення торгівлі на УФБ

27.1. У випадку визнання ситуації надзвичайною біржові торги можуть бути затримані, зупинені або відмінені у зв'язку із надзвичайною ситуацією.

27.2. У випадку виникнення перед початком торгів або в ході торгів обставин, які можуть бути підставою для визнання ситуації надзвичайною, ліцитатор (при проведенні торгів «з голосу») або адміністратор СЕЛТ (при проведенні торгів в СЕЛТ) відповідно затримує чи зупиняє торги на час не більше 60 хвилин для здійснення необхідних дій, спрямованих на забезпечення нормальних умов для проведення торгів. Не пізніше 60 хвилин з моменту затримки чи зупинення торгів ліцитатор чи адміністратор мають право поновити

торги, якщо Головою правління УФБ чи уповноваженою ним посадовою особою біржі не буде прийнято інше рішення.

Повідомлення про затримку чи зупинення торгів та можливий час їх поновлення оголошуються ліцитатором при проведенні торгів «з голосу» або надсилаються учасникам торгів засобами СЕЛТ при проведенні торгів в СЕЛТ.

27.3. У випадку зупинення торгів у зв'язку із настанням надзвичайної ситуації, за рішенням Голови правління УФБ чи уповноваженої ним посадової особи біржі може бути організована звірка результатів торгів, що здійснюється у наступному порядку:

27.3.1. При проведенні біржею звірки біржових контрактів здійснюється перевірка реквізитів заявок, умов укладених контрактів на відповідність реквізітам заявок, на підставі яких вони укладені.

27.3.2. За підсумками проведення звірки оформлюється протокол звірки біржових контрактів, що підписується Головою правління УФБ чи уповноваженою ним посадовою особою біржі.

27.3.3. У випадку виявлення за результатами звірки помилкових заявок і біржових контрактів, Котирувальна комісія УФБ може прийняти рішення про визнання результатів торгів (частково чи повністю) недійсними і їх анулювання. У випадку визнання результатів торгів повністю недійсними торги вважаються такими, що не відбулися.

27.3.4. За підсумками звірки та/або врегулювання надзвичайної ситуації, за рішенням Голови правління УФБ чи уповноваженої ним посадової особи біржі торги можуть бути завершені достроково або поновлені. При цьому, дострокове завершення торгів не означає їх відміну.

27.4. У випадку виникнення протягом торговельної сесії ситуації цінової нестабільності ринку цінного папера, УФБ зупиняє або може зупинити торги.

27.4.1. УФБ зобов'язана зупинити торги цінним папером:

- першого рівня лістингу у режимах торгів, які беруть участь у формуванні поточної ціни цього цінного папера, залежно від ступеня зміни поточної ціни. У разі зміни значення поточної ціни цінного папера першого рівня лістингу від ціни закриття попереднього торговельного дня не менше ніж на 10 % у бік збільшення або зменшення протягом 10 хвилин поспіль з моменту фіксації зазначеної зміни біржові торги цим цінним папером зупиняються на 1 годину, але не більше ніж до закінчення торговельного дня. У разі якщо після поновлення торгів відбувається зміна поточної ціни цінного папера першого рівня лістингу від останньої ціни закриття попереднього торговельного дня не менше ніж на 30 % у бік збільшення або зменшення протягом 10 хвилин поспіль з моменту фіксації зазначеної зміни, біржові торги цим цінним папером зупиняються до закінчення торговельного дня;
- другого рівня лістингу та/або цінним папером, який використовується для розрахунку біржового фондового індексу, у режимах торгів, які беруть участь у формуванні поточної ціни цінного папера, залежно від ступеня зміни поточної ціни. У разі зміни значення поточної ціни цінного папера другого рівня лістингу та/або цінного папера, який використовується для розрахунку біржового фондового індексу, від останньої ціни закриття торговельного дня не менше ніж на 20 % у бік збільшення або зменшення протягом 10 хвилин поспіль з моменту фіксації зазначеної зміни біржові торги цим цінним папером зупиняються на 1 годину, але не більше ніж до закінчення торговельного дня. У разі якщо після поновлення торгів відбувається зміна поточної ціни цінного папера другого рівня лістингу та/або цінного папера, який використовується для розрахунку біржового фондового індексу, від останньої ціни закриття попереднього торговельного дня не менше ніж на 40 % у бік збільшення або зменшення протягом 10 хвилин поспіль з моменту фіксації зазначеної зміни,

біржові торги цим цінним папером зупиняються до закінчення торговельного дня.

27.4.2. УФБ може зупинити торги позалістинговим цінним папером у режимах торгів, які беруть участь у формуванні поточної ціни такого цінного папера, залежно від ступеня зміни поточної ціни. У разі зміни значення поточної ціни позалістингового цінного папера від останньої ціни закриття торговельного дня не менше ніж на 50 % у бік збільшення або зменшення протягом 10 хвилин поспіль з моменту фіксації зазначеної зміни біржові торги цим цінним папером зупиняються на 1 годину, але не більше ніж до закінчення торговельного дня. У разі якщо після поновлення торгів відбувається зміна поточної ціни позалістингового цінного папера від останньої ціни закриття попереднього торговельного дня не менше ніж на 70 % у бік збільшення або зменшення протягом 10 хвилин поспіль з моменту фіксації зазначеної зміни, біржові торги цим цінним папером зупиняються до закінчення торговельного дня.

27.4.3. У випадку прийняття УФБ рішення щодо зупинення торгів по цінному паперу внаслідок ситуації цінової нестабільності адміністратор СЕЛТ доводить інформацію про це засобами системи до відома учасників СЕЛТ. При цьому всі невиконані заявки щодо цінного паперу, які знаходяться в СЕЛТ на момент зупинення торгів, залишаються в системі.

27.4.4. У разі зупинки торгівлі цінним папером, УФБ здійснює перевірку з метою виявлення причин, що призвели до ситуації цінової нестабільності, та інформує про її результати НКЦПФР протягом одного робочого дня.

27.4.5. У випадку зупинення торгів та здійснення відповідної перевірки, Котирувальна комісія УФБ має право прийняти рішення про зупинення торгівлі іншими цінними паперами такого емітента та цінними паперами інших емітентів аналогічної та спорідненої галузей за погодженням з державним представником на біржі.

27.4.6. На підставі перевірки Котирувальна комісія може прийняти рішення:

- про зміну в системі лімітів максимальної зміни ціни цінного паперу, при цьому адміністратор СЕЛТ змінює в системі ліміт максимальної зміни ціни цінного паперу та відновлює торги;
- про продовження торгів без зміни лімітів максимальної зміни ціни цінних паперів, при цьому адміністратор СЕЛТ відновлює торги.

27.4.7. У разі прийняття Котирувальною комісією УФБ рішення про поновлення торгів протягом години з моменту їх зупинення, торги поновлюються з урахуванням торговельних параметрів цінного паперу, визначених згідно з п. 27.4.6 Правил.

27.4.8. У разі неможливості прийняття Котирувальною комісією рішення про поновлення торгів протягом трьох годин з моменту зупинення торгів, торги за таким цінним папером зупиняються до кінця поточного торговельного дня, про що адміністратор СЕЛТ повідомляє учасників СЕЛТ засобами системи.

27.4.9. Про виникнення ситуації цінової нестабільності УФБ інформує НКЦПФР протягом одного робочого дня у встановленому порядку.

27.5. У випадку виникнення технічного збою при проведенні торгів з використанням СЕЛТ порядок зупинення, припинення та поновлення торгів визначаються розділом 26 Правил.

27.6. Торги на біржі зупиняються у випадку отримання розпорядження (рішення) про зупинення торгівлі (в т.ч. й по окремому цінному паперу) відповідного органу державної виконавчої або судової влади, прийнятого відповідно до законодавства.

В цьому випадку УФБ у день отримання такого розпорядження (рішення) письмово повідомляє відповідний орган державної виконавчої або судової влади про факт зупинення біржових торгів.

27.7. Поновлення торгівлі на УФБ здійснюється за рішенням тих органів, що ініціювали зупинення торгівлі, за умови усунення підстав, що викликали зупинення торгівлі на біржі.

27.8. Припинення торгівлі на УФБ здійснюється шляхом виключення цінного паперу з біржового списку на умовах і в порядку, визначеному главою III цих Правил.

Розділ 28. Маркет – мейкери

28.1. З метою підвищення ліквідності ринку цінних паперів члену УФБ може бути наданий статус маркет-мейкера, що передбачає добровільне прийняття членом УФБ встановлених зобов'язань:

28.1.1. Серед зобов'язань, що бере на себе маркет-мейкер для підтримання ліквідності лістингових цінних паперів та/або цінних паперів, які використовуються для розрахунку біржового фондового індексу, мають бути такі зобов'язання:

- підтримання двосторонніх котирувань не менше 70 % часу торговельного дня;
- граничний спред двостороннього котирування - не більше 5 %;
- МДО - не менше 20000 грн (для боргового цінного папера - не менше 200000 грн);
- підтримання односторонніх котирувань протягом торговельного дня лише після укладання біржових контрактів (договорів) на підставі двосторонніх котирувань протягом цього торговельного дня на загальну суму не менше 300000 грн (для боргового цінного папера - не менше 3000000 грн).

28.1.2. Серед зобов'язань, що бере на себе маркет-мейкер для підтримання ліквідності позалістингових цінних паперів, мають бути такі зобов'язання:

- підтримання двосторонніх котирувань не менше 60 % часу торговельного дня;
- граничний спред двостороннього котирування - не більше 10 %;
- МДО - не менше 20000 грн (для боргового цінного папера - не менше 200000 грн);
- підтримання односторонніх котирувань протягом торговельного дня лише після укладання біржових контрактів (договорів) на підставі двосторонніх котирувань протягом цього торговельного дня на загальну суму не менше 100000 грн (для боргового цінного папера - не менше 1000000 грн).

28.2. Статус маркет-мейкера може бути наданий члену УФБ лише по цінних паперах, перелік яких визначається Котирувальною комісією УФБ.

28.3. Статус маркет-мейкера надається на підставі відповідного договору, який укладається членом УФБ з біржею або з емітентом та з біржею.

28.4. УФБ здійснює контроль за виконанням маркет-мейкером своїх зобов'язань, спрямованих на підвищення ліквідності цінних паперів.

28.5. Позбавлення статусу маркет-мейкера може бути здійснено:

- за ініціативою маркет-мейкера;
- у випадку закінчення строку дії або дострокового розірвання договору про виконання функцій маркет-мейкера;
- за рішенням УФБ у випадку невиконання маркет-мейкером зобов'язань згідно з договором про виконання функцій маркет-мейкера.

Глава V. Порядок котирування цінних паперів та оприлюднення їх біржового курсу

Розділ 29. Котирування цінних паперів

29.1. Котирування цінних паперів на біржі здійснюється на підставі поданих під час торговельної сесії за технологією безперервного подвійного аукціону учасниками торгів заявок та укладених біржових контрактів згідно з цими Правилами.

29.2. Для забезпечення котирування цінних паперів біржа:

- встановлює вимоги до параметрів заявок учасників торгів;
- визначає порядок подачі заявок учасниками торгів в ході торговельної сесії;
- визначає основні параметри торговельної сесії та здійснює контроль за їх дотриманням та формуванням.

29.3. Основними параметрами торговельної сесії є:

- розмір лота;
- мінімально припустима вартість цінних паперів в одній заявці;
- крок зміни ціни;
- ліміт максимальної зміни ціни;
- ціна відкриття;
- поточна ціна;
- ціна закриття.

29.4. Перші чотири параметри, зазначені в п. 29.3 Правил, встановлюються Котирувальною комісією УФБ.

29.5. УФБ здійснює розрахунок поточних цін під час торговельної сесії за технологією безперервного подвійного аукціону один раз на хвилину (розрахунковий період), яка округляється до значення, що кратне кроку зміни ціни.

У разі зупинення торгів цінним папером розрахунок поточної ціни такого цінного папера не здійснюється протягом терміну зупинення біржових торгів за таким цінним папером.

29.6. У разі відсутності протягом розрахункового періоду укладених біржових контрактів, поточна ціна визначається УФБ з урахуванням безадресних заявок, на підставі яких можуть бути укладені такі біржові контракти, таким чином:

29.6.1. Якщо краща ціна, вказана в безадресній заявці на купівлю цінного папера, вища за останнє розраховане на підставі біржових контрактів значення поточної ціни відповідного цінного папера, то поточна ціна цінного папера вважається рівною кращій ціні, вказаній в безадресній заявці на купівлю відповідного цінного папера.

29.6.2. В іншому випадку, якщо краща ціна, вказана в безадресній заявці на продаж цінного папера, нижча за останнє розраховане на підставі біржових контрактів значення поточної ціни відповідного цінного папера, то поточна ціна цінного папера вважається рівною кращій ціні, вказаній у безадресній заявці на продаж відповідного цінного папера.

29.6.3. В іншому випадку поточна ціна вважається рівною останній розрахованій на підставі біржових контрактів поточній ціні цього цінного папера.

29.7. У разі відсутності протягом першого розрахункового періоду після початку торговельної сесії укладених біржових контрактів, ціна відкриття цінного папера вважається рівною останній розрахованій на підставі біржових контрактів поточній ціні цього цінного папера; якщо після встановлення стартової ціни цінного паперу біржові контракти за цим цінним папером не укладались, ціна відкриття не визначається.

29.8. Заходами, спрямованими на справедливе котирування цінних паперів також є:

- встановлення заходів щодо запобігання маніпулюванню цінами в ході торговельної сесії, визначених розділом 25 цих Правил;

- процедури зупинення, припинення та поновлення торгів на біржі, визначені розділом 27 цих Правил;
- запровадження інституту маркет-мейкерів згідно з розділом 28 цих Правил.

Розділ 30. Порядок визначення та оприлюднення біржових курсів цінних паперів

30.1. Біржовий курс цінного папера визначається в порядку, визначеному НКЦПФР, у день проведення біржових торгів за цим цінним папером виключно за біржовими контрактами, укладеними на ринку заявок з попереднім резервуванням активів та ринку заявок без попереднього резервування активів, якщо такі біржові контракти відповідають вимогам, встановленим НКЦПФР для розрахунку біржового курсу цінного папера.

30.2. Біржові контракти, які мають ознаки можливого маніпулювання, можуть не використовуватися при розрахунку біржового курсу.

30.3. Біржовий курс цінного папера визначається без урахування біржових контрактів, у яких центральний контрагент виступає як покупець цінного папера.

30.4. При розрахунку біржового курсу його значення округлюється до чотирьох значущих цифр після коми.

30.5. Розрахований УФБ біржовий курс цінного паперу затверджується Котирувальною комісією УФБ та оприлюднюється згідно з цим розділом Правил.

30.6. Біржовий курс цінного папера, за яким не відбувалися торги у торговельний день, не визначається за такий торговельний день і не оприлюднюється.

30.7. Біржовий курс цінних паперів, визначений за результатами біржових торгів, підлягає обов'язковому оприлюдненню у день проведення біржових торгів на власному веб-сайті фондової біржі (у цілодобовому режимі) та у загальнодоступній інформаційній базі даних НКЦПФР із зазначенням дати проведення торгів, а також може бути оприлюднений у періодичному друкованому виданні УФБ та/або в офіційному друкованому виданні НКЦПФР.

Глава VI. Контроль за дотриманням Правил

Розділ 31. Порядок здійснення контролю за дотриманням Правил

31.1. УФБ здійснює контроль за дотриманням учасниками торгів та емітентами цих Правил шляхом заходів:

- здійснення постійного контролю за відповідністю емітента та його цінних паперів, які внесені до біржового реєстру, лістинговим вимогам, встановленим цими Правилами;
- здійснення поточного моніторингу за дотриманням учасниками торгів порядку формування та подачі заявок, укладання біржових контрактів;
- здійснення контролю за виконанням учасниками торгів розрахунків за укладеними біржовими контрактами;
- анулювання біржових контрактів відповідно до цих Правил;
- надсилання запитів з метою отримання пояснень щодо обставин та причин здійснених порушень;
- здійснення перевірок в порядку, визначеному Правилами;
- здійснення заходів щодо проведення фінансового моніторингу згідно з розділом 32 Правил.

31.2. Виконання процедури контролю за відповідністю емітента та його цінних паперів, які внесені до біржового реєстру, лістинговим вимогам, здійснюється відповідно до глави III Правил уповноваженим працівником УФБ на підставі інформації, що подається на УФБ та розкривається емітентом згідно з лістинговими вимогами, а також інформації, що оприлюднюється через офіційні друковані видання НКЦПФР та її офіційний веб-сайт, інформаційні агентства.

31.3. Повноваження щодо здійснення поточного моніторингу за торгами на УФБ покладається на відповідний структурний підрозділ біржі, який відповідає за:

- оперативну взаємодію з уповноваженими представниками учасників торгів під час проведення торгів;
- координацію дій відповідних технічних підрозділів біржі, що задіяні в організації та проведенні торгів;
- підготовку підсумкових документів, якими підтверджується факт укладання біржових контрактів, а також інших документів про хід та результати торгів;
- надання офіційних повідомлень, роз'яснень по питаннях, що пов'язані з порядком проведення торгів;
- облік та зберігання підсумкових документів щодо результатів торгів, інших документів, що пов'язані з організацією проведення торгів.

31.4. Для виконання покладених на відповідний структурний підрозділ біржі функцій, передбачених п. 31.3 Правил, він має право:

- вимагати виконання учасниками торгів вимог цих Правил;
- припиняти (зупиняти) допуск до торгів учасників торгів у випадках відкликання або закінчення терміну довіреності, якою підтверджуються повноваження уповноважених представників учасників торгів, порушення вимог Правил щодо порядку допуску учасників до торгів, інших положень Правил;
- застосовувати заходи, спрямовані на запобігання обставинам, що порушують вимоги організації та проведення торгів, які визначені в Правилах;
- вимагати від учасників торгів пояснень, усунення порушень вимог Правил під час подання заявок, укладання біржових контрактів;
- здійснювати перевірки.

31.5. УФБ здійснює контроль за виконанням учасниками торгів зобов'язань за укладеними біржовими контрактами на підставі інформації про завершення розрахунків за біржовими контрактами згідно з п. 24.9 цих Правил.

31.6. Анулювання біржових контрактів, укладених на УФБ, здійснюється рішенням Котирувальної комісії УФБ у випадках:

- розірвання біржового контракту у випадках, передбачених законодавством;
- визнання біржового контракту недійсним у встановленому законодавством порядку;
- якщо учасник торгів доведе, що біржовий контракт укладений в результаті технічної помилки і відсутності заперечень іншої сторони біржового контракту;
- невиконання біржового контракту внаслідок порушення встановленого порядку розрахунків;
- анулювання біржового контракту при надзвичайних обставинах, в тому числі обставинах непереборної сили (форс-мажору) згідно з цими Правилами;
- невиконання учасником торгів вимог згідно з п. 31.13 Правил.

31.7. Не допускається внесення змін та розірвання біржових контрактів, за якими був розрахований та оприлюднений біржовий курс цінного папера.

31.8. У випадку досягнення сторонами біржового контракту обоюдної згоди щодо внесення до контракту змін або його розірвання (якщо внесення змін або розірвання біржового контракту не суперечить чинному законодавству та цим Правилам), підтвердження сторін біржового контракту про досягнення відповідної згоди повинні бути надані біржі засобами факсимільного зв'язку не пізніше 12:00 дня, що передує дню розрахунків.

У разі досягнення згоди сторін біржового контракту щодо внесення до нього змін або його розірвання, в тому числі внаслідок обставин непереборної сили (форс-мажору) згідно з розділом 37 Правил, зміни до контракту оформлюються його сторонами шляхом укладання додаткового договору до біржового контракту, а факт розірвання укладеного біржового контракту оформлюється договором про розірвання біржового контракту. Зазначені договори повинні бути надіслані біржі стороною, що є продавцем за контрактом, засобами факсимільного зв'язку у день підписання сторонами таких договорів.

Факт остаточного виконання зобов'язань за біржовим контрактом, до якого були внесені зміни, підтверджується актом виконання біржового контракту, який складається та підписується сторонами біржового контракту. Зазначений акт повинен бути надісланий біржі стороною, що є продавцем за контрактом, засобами факсимільного зв'язку у день підписання сторонами такого акту.

Всі оригінали документів, вислані факсимільним зв'язком, повинні доставлятися особі, якій вони адресовані, протягом трьох днів після їх факсимільної передачі.

31.9. УФБ не пізніше одного робочого дня з дати прийняття рішення про анулювання біржового контракту письмово повідомляє про це учасників торгів, що є сторонами контракту.

УФБ забезпечує розкриття інформації про виникнення змін та анулювання біржового контракту шляхом оприлюднення на власному веб-сайті в мережі Інтернет та подання НКЦПФР у встановленому порядку.

31.10. Анулювання біржею укладених біржових контрактів згідно з цим розділом Правил не є підставою для звільнення сторін контракту від своєчасної та в повному обсязі оплати біржового збору.

31.11. Для проведення перевірок відповідальна особа структурного підрозділу УФБ надсилає письмові запити (поштою, факсом), в яких вказує перелік документів, які необхідно надати учаснику торгів для здійснення перевірки.

31.12. В цілях проведення перевірок, структурний підрозділ біржі має право вимагати від учасників торгів надання наступних документів:

- договори купівлі-продажу цінних паперів;
- договори комісії (доручення);
- акти прийому-передачі цінних паперів;
- документи, якими підтверджується факт переходу права власності на цінні папери в депозитарній системі України, а саме передавальні розпорядження, розпорядження на списання/зарахування цінних паперів, виписки з рахунку у цінних паперах, виписки про проведені операції по рахунку, сертифікати цінних паперів, платіжні доручення з відміткою банку про проведення операції, виписки з банківського рахунку, тощо);
- документи, якими підтверджується відповідність повноважень уповноважених представників учасників торгів вимогам Правил;
- документи, на підставі яких проводиться ідентифікація осіб, якими здійснюються фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу;
- інші документи.

31.13. Учасники торгів повинні у п'ятиденний термін після отримання запиту біржі надати документи, вказані в запиті.

31.14. За результатами проведених перевірок складається письмова довідка, в якій зазначається наступна інформація:

- дані про особу, яка здійснювала перевірку;
- дані про осіб, які підлягали перевірці;
- перелік документів, що був наданий для перевірки;
- висновки про результати перевірки;
- дата та підпис особи, яка здійснювала перевірку.

До довідки додаються документи, що були подані для перевірки.

31.15. У разі відмови або невиконання учасником торгів вимог, встановлених у цьому розділі Правил під час здійснення відповідальним структурним підрозділом біржі функцій контролю справа може бути розглянута в порядку дисциплінарного провадження.

Розділ 32. Проведення заходів з фінансового моніторингу

32.1. УФБ розробляє, затверджує, впроваджує та постійно оновлює правила проведення фінансового моніторингу, програми його здійснення та інші внутрішні документи з питань фінансового моніторингу з урахуванням вимог законодавства України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

32.2. УФБ призначає працівника, відповідального за проведення фінансового моніторингу. Призначення відповідального працівника, визначення його прав та обов'язків, повідомлення про його призначення здійснюється відповідно до вимог законодавства України.

32.3. УФБ здійснює заходи, спрямовані на виявлення фінансових операцій, що відповідно до вимог законодавства України підлягають фінансовому моніторингу, проводить їх реєстрацію, здійснює ідентифікацію та верифікацію осіб, пов'язаних із проведенням фінансових операцій, та інші дії відповідно до вимог законодавства.

32.4. Надання уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, здійснюється згідно з вимогами законодавства.

32.5. Документи, які стосуються ідентифікації осіб, якими (в інтересах яких) здійснено фінансову операцію, що підлягає фінансовому моніторингу, та всю документацію

про здійснення фінансової операції біржа зберігає протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції.

32.6. УФБ сприяє представникам уповноваженого органу в проведенні аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та НКЦПФР у виконанні функцій регулювання та нагляду за дотриманням вимог законодавства України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Глава VII. Порядок розкриття інформації про діяльність УФБ та її оприлюднення

Розділ 33. Розкриття інформації про діяльність УФБ та її оприлюднення

33.1. Вся інформація, що пов'язана з ходом та результатами торгів на УФБ, є власністю біржі. УФБ залишає за собою право продавати інформаційним агентствам, засобам масової інформації чи іншим способом поширювати інформацію про торги.

33.2. Дії УФБ щодо оприлюднення інформації спрямовані на захист інтересів членів УФБ та інших учасників торгів, забезпечення рівних умов щодо отримання інформації про біржові контракти з цінними паперами, які допущені до торгівлі на біржі.

33.3. Доступ до інформації здійснюється в такому порядку:

- вільний доступ (доступ до оприлюдненої інформації);
- доступ на договірних засадах;
- доступ уповноважених державних органів.

33.4. УФБ у день проведення біржових торгів оприлюднює та подає НКЦПФР інформацію передбачену законом та/або нормативно - правовими актами НКЦПФР, у тому числі:

- перелік торговців цінними паперами, допущених до укладення біржових контрактів на біржі (перелік членів УФБ);
- біржовий список, в тому числі перелік цінних паперів, які пройшли процедуру лістингу/делістингу;
- обсяг торгівлі цінними паперами (кількість цінних паперів, їх загальну вартість згідно з укладеними контрактами (договорами), біржовий курс цінних паперів щодо кожного цінного паперу, що допущений до торгівлі на УФБ) за період, установлений НКЦПФР.

33.5. До складу інформації, яка підлягає обов'язковому оприлюдненню УФБ також відноситься:

33.5.1. Інформація про порушення порядку розрахунків за укладеними біржовими контрактами та застосовані санкції до порушників Правил, яка оприлюднюється не пізніше дати відбуття відповідної події, а саме:

- перелік учасників біржових торгів, до яких застосовані санкції щодо невиконання цих Правил, із зазначенням порушень;
- інформацію щодо відсутності розрахунків та/або проведення розрахунків з порушенням встановленого біржовим контрактом (договором) строку їх виконання за наслідками укладених на фондовій біржі біржових контрактів (договорів) та/або розірвання раніше укладених на біржі біржових контрактів (договорів) учасниками біржових торгів.

33.5.2. Інформація про біржовий курс та результати котирування цінних паперів, яка оприлюднюється у день проведення біржових торгів, а саме:

- біржовий курс цінного папера із зазначенням дати його визначення;
- ціну відкриття;
- ціну закриття;
- обсяг укладених біржових контрактів;
- інформацію про невиконані та/або анульовані біржові контракти;
- ціну та обсяг кращої (з найменшою ціною) заявки на продаж та кращої (з найбільшою ціною) заявки на купівлю.

33.5.3. Розрахований біржовий фондовий індекс, який визначається та оприлюднюється кожного торговельного дня згідно з методикою, що встановлюється Біржовою радою з урахуванням вимог, визначених НКЦПФР.

33.5.4. Ринкова капіталізація емітента (середнє значення ринкової капіталізації).

33.5.5. Нерегулярна інформація організатора торгівлі, яка оприлюднюється у день її виникнення, а саме:

- зміни, що відбулися у переліку торговців цінними паперами, допущених до укладення біржових контрактів на УФБ;
- зміни, що відбулися у біржовому списку;
- зміни щодо біржових контрактів;
- інформацію щодо цінової нестабільності.

33.6. Інформація, зазначена у п.п. 33.4, 33.5 Правил оприлюднюється через веб-сайт УФБ у цілодобовому режимі, а також може бути оприлюднена в періодичному друкованому виданні біржі та/або офіційному друкованому виданні НКЦПФР.

Біржовий список за кожен торговельний день знаходиться на веб-сайті УФБ у вільному доступі протягом трьох років з дати його оприлюднення.

33.7. Інформація про ціни (біржовий курс, останню поточну ціну цінного папера, або результати котирування) цінних паперів розміщується на власному веб-сайті УФБ (у цілодобовому режимі) та може бути надана УФБ будь-якій заінтересованій особі протягом трьох років після дати здійснення операцій з такими цінними паперами.

33.8. Інформація, що відображає стан торгових операцій з цінними паперами, які здійснені протягом торговельної сесії (ціна відкриття, поточна ціна, зміна поточної ціни, параметри останнього укладеного біржового контракту) може розкриватися УФБ в режимі реального часу через офіційний веб-сайт біржі в мережі Інтернет. Порядок розкриття такої інформації встановлюється Правлінням УФБ.

33.9. При організації та проведенні торгів з використанням СЕЛТ УФБ встановлюються наступні обмеження щодо використання інформації, яка є доступною учасникам СЕЛТ та спостерігачам, що отримали доступ до системи:

33.9.1. Учасники СЕЛТ та/або їх клієнти, спостерігачі, інформаційні агенції та засоби масової інформації мають право розповсюджувати зазначену інформацію тільки на підставі угоди з біржею.

33.9.2. Надання інформації про хід та/або підсумки торгів учасником СЕЛТ своєму клієнту не є розповсюдженням зазначеної інформації згідно з цим пунктом і може використовуватися тільки для облікових та аналітичних цілей, а також для надання консультаційних послуг клієнтам.

33.10. УФБ забезпечує доступ державного представника НКЦПФР до інформації про хід та підсумки торгів в режимі реального часу шляхом:

- надання йому доступу до інформації, що оприлюднюється на веб-сайті УФБ в режимі реального часу при проведенні торгів «з голосу»;
- підключення до СЕЛТ УФБ в режимі спостерігача – при проведенні торгів в СЕЛТ біржі.

33.11. Зміст біржового контракту, за винятком найменування цінного паперу, інформації про емітента, виду цінного паперу, кількості, ціни та суми контракту, не підлягає розголошенню.

Інша інформація може бути розкрита для третіх сторін у випадках, передбачених діючим законодавством України, за рішенням суду або на вимогу слідчих органів.

33.12. УФБ надає інформацію до НКЦПФР у складі адміністративних даних у порядку, встановленому НКЦПФР.

Глава VIII. Порядок накладення санкцій за порушення цих Правил

Розділ 34. Загальні положення порядку накладення санкцій за порушення Правил біржі

34.1. За порушення цих Правил та нормативних документів УФБ, що регламентують порядок організації та проведення торгів на УФБ, до винних осіб можуть бути застосовані санкції згідно з цими Правилами.

34.2. Рішення про накладення санкцій за порушення Правил можуть бути прийняті:

- біржовим наглядачем на торгах «з голосу», який призначається наказом Голови правління УФБ;
- правлінням УФБ;
- Дисциплінарною комісією УФБ.

34.3. Рішення про накладення санкцій згідно з цими Правилами можуть бути оскаржені відповідно до Арбітражного кодексу УФБ.

34.4. УФБ протягом трьох робочих днів повідомляє НКЦПФР про виявлені порушення Правил та накладені санкції у встановленому порядку.

Розділ 35. Накладення санкцій біржовим наглядачем

35.1. До компетенції біржового наглядача відноситься накладення безпосередньо під час торгів «з голосу» санкцій у відношенні учасників торгів, які порушують правила поведінки згідно з розділом 21.5 Правил, а саме:

- усне попередження, але не більше одного протягом торговельної сесії до однієї і тієї ж особи;
- усунення від участі у торговельній сесії по певній позиції біржового бюлетеня;
- вилучення із торговельної зали, де проводиться торговельна сесія.

35.2. Прийняте біржовим наглядачем рішення після закриття торговельної сесії вноситься до протоколу торгів, витяг з якого може бути переданий учаснику – порушнику.

Розділ 36. Накладення санкцій правлінням УФБ

36.1. До компетенції правління УФБ відноситься накладення наступних санкцій:

36.1.1. Прийняття рішення про тимчасове зупинення членства на УФБ у випадках та порядку, що визначені розділом 9 цих Правил.

36.1.2. Прийняття рішення про припинення членства на УФБ у випадках та порядку, що визначені розділом 10 цих Правил.

36.1.3. Прийняття рішення про накладення санкцій за відмову від оформлення біржового контракту, укладеного на торгах «з голосу».

36.1.4. Прийняття рішення про накладення санкцій за порушення порядку розрахунків за біржовим контрактом.

36.1.5. Прийняття рішення про накладення санкцій за порушення учасником торгів положень цих Правил щодо запобігання маніпулюванню.

36.2. За відмову сторони біржового контракту від оформлення контракту, зафіксованого під час торгів «з голосу», з такої сторони контракту стягується штраф у розмірі 1 (одного) відсотка від суми контракту на користь УФБ та 20 (двадцять) відсотків від суми контракту (якщо інше не передбачене умовами контракту) – на користь іншої сторони угоди.

У випадку, якщо обидві сторони біржового контракту відмовляються від оформлення контракту, УФБ накладає на них штраф по одному відсотку від суми контракту на кожну з сторін.

При неодноразовій (більше двох разів протягом календарного року) відмові сторони контракту від його оформлення Правління УФБ може прийняти рішення щодо припинення членства на біржі, а у відношенні учасника торгів, що не є членом УФБ, – питання щодо припинення допуску до біржових торгів.

36.3. У випадку порушення стороною біржового контракту порядку розрахунків, що призвело до анулювання УФБ такого біржового контракту, з винної сторони контракту стягується штраф у розмірі 1 (одного) відсотка від суми біржового контракту на користь УФБ та 10 (десяти) відсотків від суми контракту (якщо інше не передбачене умовами контракту) - на користь іншої сторони контракту. Доступ учасника торгів - порушника до біржових торгів зупиняється з дати прийняття Правлінням біржі рішення до повної оплати штрафу.

При неодноразовому (більше двох разів протягом календарного року) порушенні учасником торгів порядку розрахунків за біржовими контрактами, ціна яких була включена до бази розрахунку біржового курсу, Правління УФБ може прийняти рішення щодо припинення членства на біржі.

36.4. У випадку порушення обома сторонами біржового контракту порядку розрахунків, що призвело до анулювання УФБ такого контракту, УФБ накладає на них штраф по одному відсотку від суми контракту на кожну з сторін. Доступ учасників торгів - порушників до біржових торгів зупиняється з дати прийняття Правлінням біржі рішення до повної оплати штрафу.

36.5. Рішення про накладення правлінням УФБ санкцій, передбачених цими Правилами, письмово (поштою, факсимільним зв'язком) доводиться до відома винної сторони не пізніше 3 (трьох) робочих днів після дати прийняття рішення.

36.6. Накладені правлінням УФБ штрафи підлягають сплаті на поточний рахунок УФБ винною стороною протягом 3 (трьох) банківських днів після дати отримання учасником торгів від УФБ письмового повідомлення. Днем оплати штрафу вважається день надходження грошових коштів на поточний рахунок УФБ.

36.7. УФБ перераховує на рахунок потерпілої сторони контракту суму штрафу, яка підлягає відшкодуванню на її користь протягом одного банківського дня з дати одержання оплати на рахунок УФБ.

36.8. У випадку не оплати у встановлені строки та у встановлених розмірах біржових зборів за біржовими контрактами, за якими відбулись розрахунки, УФБ може зупинити доступ до біржових торгів учасника торгів - боржника до повної оплати ним суми, що підлягає сплаті.

36.9. За несвоєчасну оплату біржових зборів з учасника торгів - боржника стягується пеня у розмірі подвійної облікової ставки НБУ від суми, належної до сплати, за кожний день прострочки, яка діяла в період, за який сплачується пеня.

36.10. У випадку прострочення учасником торгів - боржником оплати сум штрафів або біржових зборів без підтверджених письмово поважних причин більш як на 10 (десять) банківських днів правління УФБ має право прийняти рішення про припинення допуску до торгів такого учасника торгів. Накладання біржею санкції згідно з цим пунктом Правил не звільняє учасника торгів - боржника від обов'язку щодо відшкодування УФБ суми заборгованості, що підлягає сплаті.

36.11. У разі невиконання УФБ своїх зобов'язань згідно з цим розділом Правил перед учасниками торгів, УФБ сплачує потерпілій стороні пеню у розмірі подвійної облікової ставки НБУ від суми, належної до сплати, за кожний день прострочки, яка діяла в період, за який сплачується пеня. Оплата пені не звільняє УФБ від виконання своїх зобов'язань.

36.12. За порушення учасником торгів положень цих Правил щодо запобігання маніпулюванню до такого учасника торгів може бути застосований один з наступних видів відповідальності:

- попередження;
- накладання штрафу на користь біржі у розмірі 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Розмір штрафу збільшується на 50% за кожне повторне порушення, але не більше 5000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- призупинення допуску до біржових торгів строком до 1 місяця;
- припинення допуску до біржових торгів.

Розділ 37. Форс – мажорні застереження

37.1. Сторони біржового контракту не несуть відповідальності за повне або часткове невиконання зобов'язань, передбачених контрактом, якщо таке невиконання є наслідком форс-мажорних обставин, що виникли після реєстрації біржового контракту на УФБ, прямо впливають на можливість виконання сторонами своїх обов'язків за контрактом, які не могли бути передбачені сторонами в момент його укладання та незалежні від волі сторін.

37.2. Термін «форс-мажорні обставини» вживається у значенні, визначеному Законом України «Про торгово-промислові палати в Україні».

37.3. Сторона, що опинилась під впливом форс-мажорних обставин, повинна негайно у письмовій формі повідомити іншу сторону про виникнення таких обставин. У разі невиконання вимоги щодо повідомлення сторона, що не виконує свої зобов'язання, позбавляється права посилатись на такі обставини.

37.4. Якщо форс-мажорні обставини унеможливають виконання укладеного біржового контракту у встановлений цими Правилами термін, сторони мають право розірвати біржовий контракт або відстрочити дату його виконання (з урахуванням максимального строку виконання біржових контрактів згідно з законодавством) у зв'язку з дією форс-мажорних обставин. У випадку досягнення згоди щодо розірвання контракту/відстрочення дати його виконання з цих обставин обидві сторони повинні повідомити про це УФБ у порядку, визначеному п. 31.8 Правил.

37.5. Збитки, спричинені розірванням біржового контракту під дією форс-мажорних обставин, лягають на сторону, яка ці збитки зазнала.

37.6. Сторони не відповідають одна перед одною за будь-які збитки, втрати чи інші видатки, спричинені дією форс-мажорних обставин.

37.7. Настання та закінчення форс-мажорних обставин підтверджується наданням до УФБ письмових пояснень щодо таких обставин та копій документів, які підтверджують настання або закінчення таких обставин (у разі їх наявності).

Розділ 38. Накладення санкцій Дисциплінарною комісією

38.1. Дисциплінарна комісія УФБ виконує функції контролю за дотриманням учасниками торгів, їх уповноваженими представниками на біржі та фахівцями УФБ норм професійної діяльності і професійної етики на біржовому ринку, Правил УФБ та інших нормативних документів біржі, застосування до порушників мір дисциплінарного впливу.

38.2. Порядок створення, повноваження та порядок роботи Дисциплінарної комісії УФБ визначаються Дисциплінарним кодексом УФБ, який затверджується Біржовою радою і є невід'ємною частиною цих Правил.

Глава IX. Розв'язання спорів між учасниками торгів

Розділ 39. Порядок розв'язання спорів між членами УФБ та іншими особами, які мають право брати участь у біржових торгах згідно з законодавством

39.1. Розв'язання спорів між членами УФБ та іншими особами, які мають право брати участь у біржових торгах згідно із законодавством та цими Правилами, здійснюються Арбітражною комісією УФБ.

39.2. Порядок створення, повноваження та порядок роботи Арбітражної комісії встановлюються Арбітражним кодексом УФБ, який затверджується Біржовою радою і є невід'ємною частиною цих Правил.